

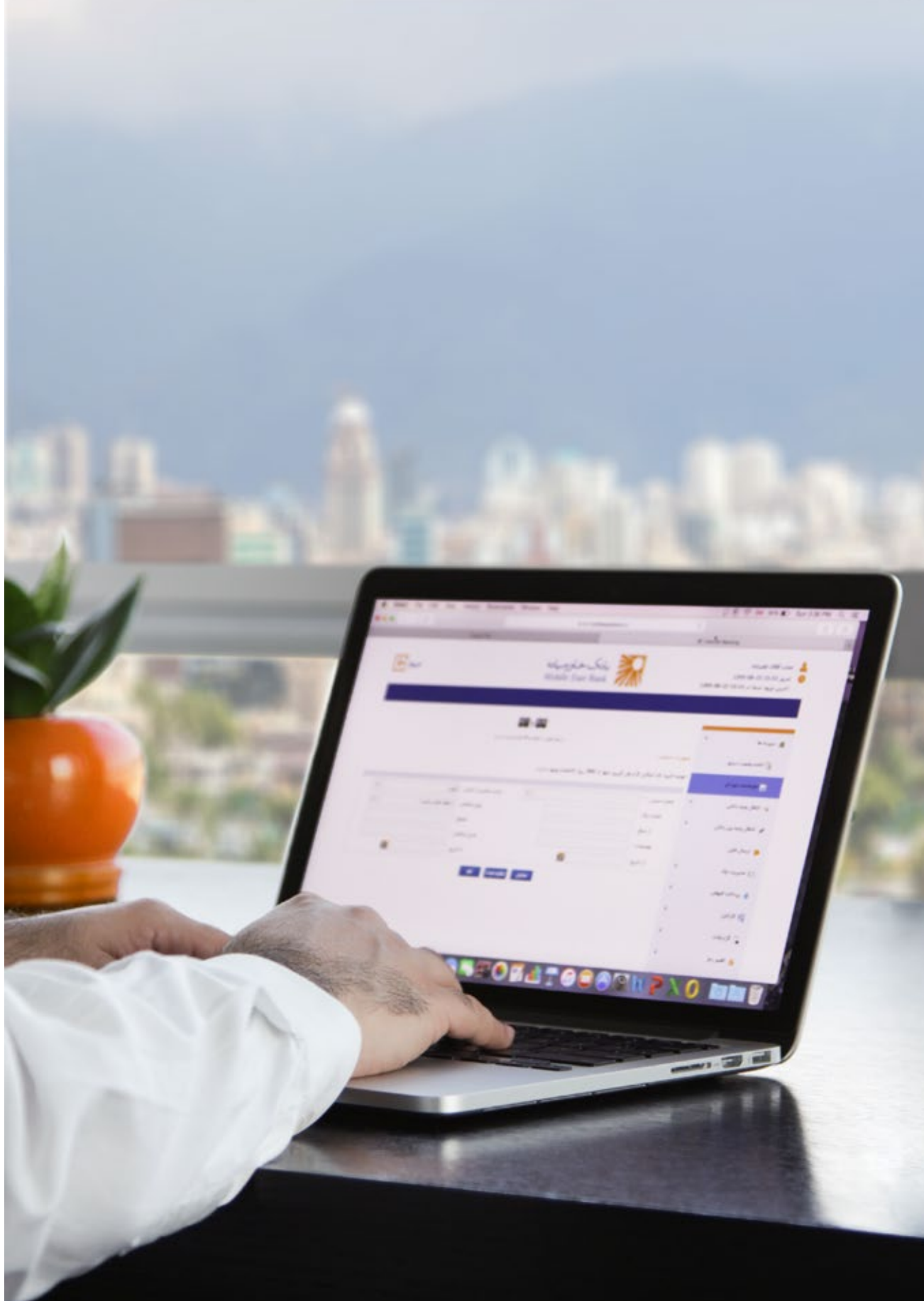

آفتاب

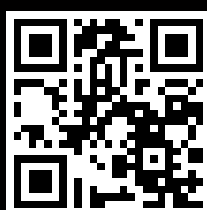
- ◆ چالش‌های یک اقتصاد بانک‌محور
- ◆ ضرورت یکسان‌سازی نرخ ارز در ایران
- ◆ احیای شراکت قدیمی
- ◆ نقاط قوت اقتصاد ایران
- ◆ سرباز صنعت

نشریه داخلی بانک خاورمیانه • سال چهارم • شماره ۱۱ • دی ۱۳۹۵

هوای پاک؛ حق همه

بانک خاورمیانه
Middle East Bank

www.middleeastbank.ir
info@middleeastbank.ir

۲

بیشترین استفاده از فرصت‌های موجود

۳

چالش‌های یک اقتصاد بانک‌محور

۴

رشد اقتصادی در سال ۱۳۹۵ و الزامات پایداری آن

۵

ضرورت یکسان‌سازی نرخ ارز در ایران

۶

حساب مطمئن

۸

من و مشتری من

۹

هوشمندسازی رتبه‌بندی

۱۰

چرا باواریا

۱۱

احیای شراکت قدیمی

۱۲

گرایش‌های امروز صنعت پرداخت

۱۴

تجربه مالزی

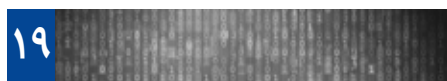
۱۶

نقاط قوت اقتصاد ایران

۱۸

دردا که راز پنهان

۱۹

حفاظت از سرمایه معنوی

۲۰

با شتاب به پیش

۲۱

سرباز صنعت

۲۲

محیط زیست

۲۳

اخبار

سردبیر: محسن کریمی

دبیر اجرایی: هومن جهانگرد

زیر نظر مدیریت ارتباطات بانک خاورمیانه

همکاران این شماره:

آرین آقابگی، علی احمدی کوشا، فرشید اسلامبولچی، نجمه ایزدینا، محمدتقی جمالیان، سحر خلیل‌زاده، حسین سلطان‌آبادی، هدی ضیائی، پیام طراوتی، دکتر پرویز عقیلی کرمانی، محمد کوثری، رعنا میرزاغلیان، لیلی نصرتی

طراح:

حنانه نیازمند

برای دریافت فایل الکترونیکی نشریه لطفاً یک ایمیل با عنوان اشتراک آفتاب خاورمیانه به نشانی info@middleeastbank.ir ارسال فرمایید.

- آفتاب خاورمیانه یک نشریه داخلی و مستقل است که تمامی حقوق آن به بانک خاورمیانه تعلق دارد.
- مسئولیت مطالب نشریه با پدیدآورندگان است و انتشار آنها لزوماً به معنی تأیید تمام یا بخشی از مطالب نیست.
- نقل مطلب از نشریه با ذکر منبع مانعی ندارد.
- منابع در آرشيو نشریه موجودند.

دیدگاه‌ها و مقالات خود را از طریق پست الکترونیک یا نشانی پستی برای ما ارسال نمایید و یا با ما تماس بگیرید.

نشانی: تهران، خیابان احمد قصر (بخارست)،
نیش خیابان پنجم، شماره ۲،
ساختمان مرکزی بانک خاورمیانه
کد پستی: ۱۵۱۳۶۴۵۷۱۷
تهران، صندوق پستی: ۴۴۴۵-۱۵۸۷۵

تلفن: ۰۲۱ ۸۰۰۰ ۱۷ ۴۲
دورنگار: ۰۲۱ ۸۸۷۰ ۱۰۹۵
پیام کوتاه: ۳۰۰۰۴۲۱۷۸
مرکز ارتباط با مشتریان: ۰۲۱ ۸۸۷۲۶۶۹۰
امور سهامداران: ۰۲۱ ۸۰۲۰ ۱۷ ۴۲

www.middleeastbank.ir
info@middleeastbank.ir

https://telegram.me/ME_Bank

بیشترین استفاده از فرصت‌های موجود

دکتر پرویز عقیلی کرمانی
مدیر عامل | بانک خاورمیانه

کارهایی انجام شود. مثلاً در مورد گاز باید کارهای اساسی در کشور بکنیم. ما الان بزرگ‌ترین ذخایر گاز دنیا را داریم. طبق آمار یکی از شرکت‌های بزرگ نفتی دنیا، ذخایر ثابت شده گاز مایع ایران بالغ بر ۳۴ هزار میلیارد متر مکعب است. در شرایط کنونی دیگر توجهی ندارد که لوله بکشیم و گاز را به خارج بفرستیم. اگر بخواهیم از طریق ترکیه گاز را به اروپا بفرستیم اینقدر وسط راه از ما هزینه خواهند گرفت که چیزی برای خودمان باقی نمی‌ماند. بنابراین باید راه‌هایی پیدا کنیم که گاز را در داخل کشور به کار بگیریم. فرض کنید که ما سه یا چهار کارخانه برق ۱۰ هزارمگاواتی در مرزهای کشور تاسیس کنیم و به جای گاز به عراق، به افغانستان و ترکیه برق صادر کنیم. من واقعاً قیمت نفت را از این تاریخ به بعد بالاتر از ۶۰ دلار نمی‌بینم. ممکن است یک دوره‌هایی پیدا شود که به صورت مقطعی بالا برود، ولی بعد دوباره پایین می‌آید. به نظر من قدم‌های خوبی برای اصلاح برداشته شده و لازمه ادامه این کار این است که اقتصادمان یک مقدار پویاتر باشد. طبق سند چشم‌انداز، اگر واقعاً برای هشت سال آینده درست عمل کنیم، می‌توانیم به‌طور متوسط حدود ۸ تا ۹ درصد رشد اقتصادی سالانه داشته باشیم. حتی اگر ما دو سه سال اول رشد پنج یا شش درصدی داشته باشیم، باز هم می‌توانیم در چهار پنج سال آخر، رشد‌های بالای هشت درصدی را ثبت کنیم که در مجموع متوسط هشت درصد رشد اقتصادی تا افق زمانی ۱۴۰۴ برای ایران شکل بگیرد. شکی هم در آن نیست که در این صورت بیکاری کمتر می‌شود.

در مورد کاهش سود بانکی باید توجه کنیم که یک زمانی ظاهراً خیلی خوب بود که بانکی ۲۵ تا ۲۸ درصد سود بدهد. در همان موقع تورم کشور بسیار بالاتر از نرخ سود بود که واقعاً نرخ سود واقعی رقم قابل توجهی نمی‌شد. شما می‌پرسید مردم با ۱۵ درصد سود سپرده چه کار کنند؟ همین ۱۵ درصد نرخ سود اسمی سپرده‌ها، در ژاپن یک درصد هم نیست، بلکه منفی است. بدین معنا که اگر فردی در ژاپن یا آلمان هزار واحد پول را در بانک بگذارد، سال دیگر ۹۹۹ واحد پولی یا کمتر خواهد داشت. بنابراین وقتی به خودمان با ۱۵ درصد نرخ سود نگاه می‌کنیم، می‌فهمیم که خیلی نرخ بالایی است. باید واقعاً سرمایه‌گذاری‌های اساسی در کشور انجام شود. راهش هم این است که نرخ تورم ما نباید از چهار پنج درصد بیشتر شود. ما هنوز خیلی جا داریم که نرخ‌هایمان پایین بیایند. برای اینکه سرمایه‌گذاری ایجاد شود مردم باید پول خود را وارد صنعت کنند. در این راستا ما باید مقررات‌زدایی کنیم. یعنی یک برنامه‌هایی را بگذاریم که گرفتن مجوزها کمتر شود. مردم باید متوجه باشند و برایشان توضیح داده شود که در بازار مقررات را کم کردیم و اینک شما باید تصمیم درست بگیرید. توجه کنید که در عرض هشت سال دولت گذشته درآمد نفتی کشور ۶۴۰ میلیارد دلار بوده است، اما ببینید طی این سه سال دولت فعلی چقدر درآمد داشته است؟ شما باید به این توجه کنید که ما چقدر می‌توانیم انتظار داشته باشیم. اگر فرض کنید در چهار سال چیزی در حدود ۲۰۰ میلیارد دلار هم درآمد داشته باشیم، در مقابل ۶۴۰ میلیارد دلار دولت قبلی خیلی کمتر است. اما در این دوره اعتماد گسترده‌ای بین مردم و دولت ایجاد شده که باید از آن استفاده بهینه شود. دولت باید مقداری شرایط را برای سرمایه‌گذاری فراهم کند و مقررات تجارت را بهبود دهد تا مردم وارد کار بشوند. ■

◆ در ۹ ماه نخست سال ۱۳۹۵ اقتصاد کشور حرکت رو به جلو داشته ولی انتظار این بود که بسیار جلوتر از وضعیت حاضر باشیم. دلیل این عقب افتادن را در دو قسمت بیان می‌کنم. یکی قسمت داخلی؛ یعنی عملیاتی که باید در داخل کشور اجرایی می‌شد و دیگری مربوط به اتفاقاتی بود که ما انتظار داشتیم از جانب خارج کشور و در قالب ورود سرمایه، تکنولوژی و غیره اتفاق بیافتند. در قسمت داخلی بالاخره ما علامت‌هایی در بازار سرمایه از جانب تقویت بازار اوراق بدهی دیدیم. ولی واقعاً این تحرک بسیار آرام بود و من انتظار داشتیم که تصمیم‌گیری‌ها در نیمه دوم سال قبل در خصوص بازار بدهی نهایی شود و ما تمام سال ۹۵ را برای استفاده از اوراق بدهی در قالب صکوک و سایر اوراق بدهی اسلامی فرصت داشته باشیم. متأسفانه هنوز نرخ‌های سود دستوری است و حجم زیادی نقدینگی به بازار اضافه شده است. امیدوارم که با این افزایش نقدینگی دوباره تورم بالا، دامنگیر اقتصاد ما نشود. به هر صورت به نظر من چهار یا پنج ماه عقب‌تر از آنچه شخصاً انتظار داشتیم، قرار داریم. موضوع دوم به خارجی‌ها مربوط می‌شود. خوشبختانه در اواخر اسفند سال گذشته، طرح مبارزه با تامین مالی تروریسم CFT در مجلس شورای اسلامی تصویب و از سوی شورای نگهبان تایید و به قانون تبدیل شد. این موضوع که بانک‌های ما در سطح بین‌المللی بتوانند کار کنند و عملکرد قابل قبولی داشته باشند، وظیفه همه ما را در نظام بانکی سنگین کرده است. من هم سیستم پولی و مالی کشور را می‌بینم که در قیاس با دنیا چقدر جا مانده است. موضوع همکاری با بانک تهاتر بین الملل BIS که علاوه بر عملیاتی که برای بهبود وضع بانکی در سطح بین‌الملل انجام می‌دهد، چندین سال است که کشورهای مختلف را در مورد پیشرفت در امر اجرایی کردن مقررات ضد پولشویی و تامین مالی تروریسم ارزیابی می‌کند. هر چند وضعیت ما در نظر FATF یک درجه بهتر شده و بانک‌های خارجی می‌توانند با بانک‌های ایرانی برای برقراری رابطه صحبت کرده و خود ارزیابی‌های لازم را انجام دهند ولی از نظر کمیته بال هنوز وضع مناسبی نداریم.

نکته اساسی اینجا این هست که از نظر کمیته بال هنوز کشور ما را با بالاترین ریسک برای معاملات در دنیا معرفی می‌کند که این خطرناک است. کافی است خودتان را جای بانک‌های بین‌المللی بگذارید که چرا از همکاری با ایران می‌ترسند. زیرا اگر برای آنها مشکلی ایجاد شود از آنها پرسیده خواهد شد که به چه دلیلی مدیریت اجرایی آن بانک با کشوری که در لیست قرمز کمیته بال قرار دارد کار کرده است. باید هدف‌گذاری کنیم که اگر ما امسال در رتبه‌بندی آن کمیته بین ۱۴۹ کشور، آخر بودیم یا به روابتی بالاترین ریسک را داشتیم، باید در یک سال که FATF فرجه‌ای به ما داده است، دست به دست هم داده و تا سال دیگر حداقل ۲۰ یا ۳۰ درجه در این رتبه‌بندی بالا برویم. نکته جالب اینکه در همین لیستی که ما در آن ۱۴۹ هستیم، آمریکا ۹۷ و ایتالیا ۸۷ است. این امر بیانگر استقلال کمیته بال از فشارهای سیاسی است. ما باید خیلی سعی کنیم که در این رتبه‌بندی بهبود داشته باشیم و اثرات آن را در نقل و انتقالات و معاملات با دنیا و با تاخیر در بازارهای داخلی شاهد باشیم.

با توجه به آمارهای اعلام شده، رشد اقتصاد کشور بالغ بر ۶/۴ درصد محقق شده که از پیش‌بینی‌های قبلی بالاتر است. ولی تداوم رشد مهم‌تر است که با اصلاحات لازم به آن می‌رسیم. در این راستا لازم است یک سری

چالش‌های یک اقتصاد بانک‌محور

محمدتقی جمالیان
مشاور مدیرعامل بانک خاورمیانه

محمد تقی جمالیان، مشاور عالی مدیرعامل بانک خاورمیانه است. او دارای لیسانس اقتصاد از دانشگاه شیراز است و سابقه فعالیت طولانی در حوزه بانک و اقتصاد دارد که از جمله می‌توان به ریاست هیات مدیره و مدیریت عامل بانک رفاه کارگران، عضویت هیات مدیره بانک ملت و مشاغل مدیریتی در امور اعتباری، سرمایه‌گذاری و مشارکت‌ها و امور بین‌المللی بانک ملت و مشاوره در بانک‌های خصوصی اشاره کرد.

جمالیان همچنین در فعالیت مالی و اقتصادی غیربانکی از قبیل شرکت‌های سرمایه‌گذاری، لیزینگ و پخش نیز عضو هیات مدیره بوده است.

انتظارها فراتر از توان داخلی مستمسکی است برای مشاهده هجمه‌های مداوم نسبت به بانک‌های کشور که عمدتاً از سوی متقاضیان استفاده از تسهیلات بانکی شکل می‌گیرد.

درگیر شدن بانک‌ها در اجرای پروژه‌ها و اداره امور شرکت‌های بزرگ ناشی از اجرای قانون حفاظت و توسعه صنایع بود. اجازه یافتن بانک‌ها به ورود در شرکت‌داری به استناد عقود مشارکت حقوقی و سرمایه‌گذاری مستقیم در اجرای طرح‌های تولیدی و خدماتی در راستای تحقق اهداف دولت‌ها و یا با انگیزه کسب سود برای جبران حاشیه سود بسیار ناچیز ناشی از عملیات اعتباری انجام شد.

اگرچه در هر مرحله زمانی شرکت‌داری بانک‌ها در ظاهر از توجیهات قابل قبولی برخوردار بود ولی در نهایت، نقش اساسی بانک‌ها را که همانا واسطگی و جوجه بود تحت الشعاع قرار داد و ثانیاً در عمل بانک‌ها را در صنایع و فعالیت‌هایی که خود به‌طور مستقیم یا از طریق شرکت‌های وابسته درگیر بودند رقیب مشتریان کرد.

هم‌اکنون در مقطعی هستیم که برای تداوم فعالیت بانک‌داری در کشور ناگزیر از انجام اصلاحات اساسی و بازنگری کلی در فعالیت‌ها و اداره امور بانک‌ها هستیم. کمتر فعالیتی را در کشور می‌توان یافت که همسان بانک‌ها و فعالیت بانکی ناگزیر از تعاملات روزمره با جهان باشد. این تعاملات میسر نخواهد شد مگر اینکه ما خود را با مقررات، ضوابط و استانداردهای روز بانکی همسو سازیم. اگر چه تلاش مستقل و جداگانه هر بانک می‌تواند به سهم خود نقش آفرین باشد ولی نمی‌توان کتمان کرد که بازیگر اصلی این اصلاحات و مسئولیت تحقق کامل آن در شبکه بانکی کشور با دستگاه ناظر یعنی بانک مرکزی است. ■

با اجرای قانون ملی شدن بانک‌ها و متعاقب آن اجرای قانون عملیات بانکی بدون ربا علاوه بر تغییراتی که با خروج سهامداران خارجی در ترکیب سهامداری بانک‌ها اتفاق افتاد به تبع آن دسترسی به امکانات آنان در عرصه فعالیت بانکی کشور بسیار محدود شده و بانک‌ها دیگر نمی‌توانستند از منابع خارجی در تامین مالی فعالیت‌های اقتصادی داخلی استفاده نمایند. مضافاً اینکه با اجرای عملیات بانکی بدون ربا عملاً تفکیک بانک‌های تخصصی و تجاری از بین رفت به ترتیبی که تمامی بانک‌های تجاری می‌توانستند به فعالیت‌های بانک‌های تخصصی و فارغ از کیفیت و محدودیت منابع خود (کوتاه‌مدت بودن منابع) به تامین مالی طرح و پروژه اقدام نمایند. این امر در شرایطی بود که بانک‌های تخصصی هم نه به منابع خارجی دسترسی داشتند و نه می‌توانستند به دلیل مشکلات و محدودیت‌های جنگ تحمیلی از کمک‌های دولتی چه از طریق افزایش سرمایه یا وام‌های بلند مدت با شرایط بازپرداخت آسان بهره‌مند گردند.

تحت چنین شرایطی یعنی عدم دسترسی به منابع مالی خارجی و درگیر شدن کشور در یک جنگ تحمیلی و ملاً فقدان بودجه کافی برای اجرای طرح‌های زیربنایی کشور و اجرای پروژه‌ها و در غیاب کامل بازار سرمایه و واگذاری شرکت‌های تولیدی و خدماتی ملی شده به بانک‌ها در مقابل مطالبات، عملاً مسئولیت تامین مالی طرح‌ها بزرگ و کوچک و مسئولیت برآورده کردن نیازهای جاری و ضروری خانوارها به بانک‌ها واگذار گردید. به‌نحوی که هم‌اکنون با همه فراز و نشیب و تغییرات و تعدیل‌های مثبتی که برای اصلاح این جریان اتفاق افتاد همچنان با تامین مالی بانک‌محور در کشور مواجه هستیم و این

◆ بانک‌ها به طور سنتی در اقتصاد نقش واسطه و جوجه را بین پس‌اندازکنندگان و متقاضیان تسهیلات اعتباری ایفا می‌کرده و هم‌اکنون نیز این نقش در زمره اصلی‌ترین وظایف بانک‌ها محسوب می‌شود.

اگرچه در اقتصاد پیچیده امروز دیگر نمی‌توان بانک‌ها را به عنوان تامین‌کننده مالی بازیگر اصلی در بازار پول و سرمایه دانست. در صورت فقدان بازار سرمایه توسعه‌یافته و کارآمد، وظایف تامین مالی فعالیت‌های اقتصادی عمدتاً به بانک‌ها تحمیل می‌شود و وابستگی جامعه به نظام بانکی افزایش یافته و انتظارات جامعه از بانک‌ها فراتر از توان آنها می‌شود به‌ویژه اگر بانک‌ها صرفاً ناگزیر از استفاده از منابع محدود داخلی باشند.

انتقادهایی که در سال‌های اخیر در مورد ناکارایی نظام پولی-بانکی کشور در جامعه مطرح شده نتیجه جریان‌هایی است که در چند دهه گذشته به نظام بانکی تحمیل گردیده و اصلاح آن نیاز به بازنگری در نظام‌های تامین مالی توسعه‌ای کشور دارد.

اگر به ترکیب بانک‌های چند دهه گذشته در کشورمان نگاه کنیم مشاهده می‌کنیم که بانک‌ها عمدتاً به دو گروه بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای و بانک‌های تجاری تفکیک می‌شوند که فارغ از ترکیب سهامداری آنها از نظر دولتی و خصوصی (اعم از داخلی و خارجی) تامین نیازهای مالی و اعتباری فعالان اقتصادی را به عهده داشته‌اند. بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای عمدتاً هزینه‌های ثابت طرح‌ها و پروژه‌ها را با استفاده از منابع دولتی و یا وام‌های ارزان قیمت داخلی و خارجی تامین می‌کردند و بانک‌های تجاری هم از طریق تجهیز سپرده‌ها و وام‌های بانکی (داخلی و خارجی) تامین هزینه‌های جاری و تامین سرمایه در گردش کسب و کارهای اقتصادی را عهده‌دار بودند.

رشد اقتصادی در سال ۱۳۹۵

و الزامات پایداری آن

فرشید اسلامبولچی

سرپرست مدیریت تحقیقات اقتصادی | بانک خاورمیانه

♦ با توجه به آمارهای ارائه شده توسط مرکز آمار ایران، رشد اقتصادی کشور در فصل نخست سال ۱۳۹۵ در حدود ۴/۴ درصد بوده است. این در حالی است که مسئولان بانک مرکزی رشد اقتصادی در این مدت را بدون ارائه جزئیات بیشتر در حدود ۵/۴ درصد و رشد اقتصادی تابستان سال جاری را ۹/۲ درصد اعلام کرده‌اند. عوامل مختلفی در به وجود آمدن این رشد اقتصادی بالا که در چند فصل اخیر بی‌سابقه بوده است دخیل هستند. بررسی جزئیات آمارهای منتشر شده نشان می‌دهد که رفع تحریم‌های نفتی و افزایش سریع تولید و صادرات نفت پس از اجرای برجام و رشد ۵۰ درصدی ارزش افزوده بخش نفت در نتیجه آن، از عوامل اصلی رشد ۴/۴ درصدی تولید ناخالص داخلی در فصل نخست سال ۱۳۹۵ بوده‌اند. باید توجه داشت که کاهش متوسط قیمت نفت در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۴ و استفاده بخشی از درآمدهای نفتی سال ۱۳۹۵ در فصل چهارم سال ۱۳۹۴ به دلیل کسری بودجه شدید دولت، تا حدودی اثر افزایش میزان صادرات نفتی کشور پس از اجرای برجام را خنثی کرده است. به این دلیل انتظار می‌رود در صورت ادامه روند موجود درآمدهای ارزی حاصل از صادرات نفت در سال ۱۳۹۵ حداکثر با ۲ میلیارد دلار افزایش نسبت به سال ۱۳۹۴ به حدود ۳۶ میلیارد دلار برسد. این در حالی است که درآمد ارزی کشور از این محل در سال ۱۳۹۰ در حدود ۱۲۶ میلیارد دلار و متوسط آن در سال‌های ۹۳-۱۳۹۱ حدود ۶۴ میلیارد دلار بوده است. این کاهش قابل توجه در درآمدهای نفتی دولت در گزارش عملکرد بودجه در ۷ ماه نخست سال نیز به وضوح قابل مشاهده است. این گزارش نشان می‌دهد که درآمدهای نفتی دولت (حاصل از فروش نفت خام، فرآورده‌های نفتی و میعانات گازی) در این مدت با کاهش ۲۲ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل به حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان رسیده که تقریباً ۶۸ درصد رقم مصوب بودجه برای ۷ ماه نخست سال ۱۳۹۵ است. بدین ترتیب با افزایش کسری بودجه دولت، مصارف دولتی و پرداخت‌های عمرانی دولت با کاهش روبرو خواهند شد.

از دیگر عوامل مؤثر بر رشد اقتصادی در سال ۱۳۹۵ می‌توان به برقراری ثبات نسبی در سطح اقتصاد کلان در سال‌های اخیر اشاره کرد. کاهش قابل توجه نرخ تورم و ثبات نسبی در بازار ارز از یک طرف و کاهش نرخ سود حقیقی در نتیجه عواملی از جمله مداخله بانک مرکزی در بازار بین بانکی از سوی دیگر، زمینه کاهش عدم قطعیت‌ها در اقتصاد را فراهم کرده و به تدریج انگیزه به تعویق انداختن مصرف خانوارها و افت تقاضای کل از این محل را کاهش می‌دهد. به همین ترتیب با کاهش عدم قطعیت‌ها و هزینه‌های تأمین مالی انتظار می‌رود به تدریج تقاضای سرمایه‌گذاری نیز افزایش یابد. در همین رابطه آمارهای بانکی حکایت از رشد تدریجی پرداخت تسهیلات بانکی از نیمه دوم سال ۱۳۹۴ دارد. با این حال

آمار تولید ناخالص داخلی در فصل نخست سال ۱۳۹۵ از سمت هزینه‌ها نشان می‌دهد که با وجود افزایش اندک مصرف خانوارها (هزینه مصرف نهایی خصوصی) و مصرف دولتی، سرمایه‌گذاری (تشکیل سرمایه ثابت ناخالص) با رشد منفی ۱۰ درصدی نسبت به دوره مشابه سال ۱۳۹۴ روبرو شده است. از نشانه‌های تحریک تقاضا و تحرک نسبی در فعالیت‌های اقتصادی در سال ۱۳۹۵ می‌توان به افزایش سهم پول (شامل اسکناس و مسکوک و سپرده‌های دیداری) در نقدینگی و به بیان دیگر افزایش سیالیت نقدینگی اشاره کرد که تا حدی عامل افزایش مجدد نرخ تورم نقطه به نقطه در چند ماه اخیر نیز شناخته می‌شود.

جدیدترین آمارها نشان می‌دهد که در ۷ ماه نخست سال ۱۳۹۵، مصرف دولتی (پرداخت‌های بودجه‌ای دولت) به عنوان یکی دیگر از اجزای تقاضای کل نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش قابل توجهی داشته است. آخرین عامل و در عین حال مهمترین عامل افزایش تقاضای کل در فصل نخست سال ۱۳۹۵، رشد چشمگیر خالص صادرات کالاها و خدمات عمدتاً به دلیل افزایش ارزش حقیقی صادرات غیرنفتی در اثر کاهش قیمت جهانی کالاها بوده است. این روند در فصل دوم سال با شدت بیشتری ادامه پیدا کرده است به صورتی که ارزش حقیقی صادرات غیرنفتی (بدون میعانات گازی) در نیمه نخست سال ۱۳۹۵ نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۳۵/۴ درصد افزایش یافته است. افزایش قابل توجه تولید گاز و جایگزینی آن با فرآورده‌های نفتی از جمله دلایل رشد صادرات کشور در این مدت شناخته می‌شود.

در فصل نخست سال ۱۳۹۵ تحریک تقاضا باعث تحریک سمت عرضه شده و با توجه به ظرفیت‌های خالی موجود به رشد تولید انجامیده است. رشد تولید و فروش کل فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی نیز به عنوان شاخصی از کل فعالیت‌های اقتصادی کشور در فصل نخست سال ۱۳۹۵ با رشد مثبت همراه شد. در این مدت رشد فروش بیش از رشد تولید بود که می‌تواند ادامه افزایش تولید به پشتوانه افزایش تقاضا را در دوره‌های بعدی به دنبال داشته باشد. در دوره مذکور افزایش فروش صنعتی در رشته فعالیت‌های متعددی از جمله تولید منسوجات، تولید محصولات فلزی و فلزات پایه، تولید چوب و کاغذ، تولید خودرو، مواد شیمیایی و دارو و ... مشاهده می‌شود.

مجموع عوامل ذکر شده که ترکیبی از عوامل سمت عرضه و تقاضا هستند در صورت ادامه روند موجود و عدم بروز شوک‌های جدید (مانند شوک شدید کاهش قیمت نفت در سال ۱۳۹۴) می‌توانند نشانه‌ای از رشد اقتصادی قابل قبول برای سال ۱۳۹۵ (در محدوده ۵ تا ۶ درصد) باشند. بدین ترتیب پس از سال‌ها رشد اقتصادی پایین و یا منفی، سال ۱۳۹۵ به دلیل رشد اقتصادی قابل قبول، تورم نسبتاً پایین، اشتغال‌زایی مناسب و ثبات نسبی در

سطح اقتصاد کلان می‌تواند به عنوان سالی شاخص در تاریخ ثبت شود. خاص بودن سال ۱۳۹۵ از آنجا ناشی می‌شود که با وجود وابستگی تغییرات وضعیت اقتصادی کشور به بودجه دولت و شرایط بازار نفت در سال‌های گذشته، بهبود متغیرهای اقتصاد کلان در سال مذکور در شرایطی بروز کرده است که بودجه دولت در شرایط مناسبی قرار ندارد. باید توجه داشت که رشد اقتصادی مناسب سال ۱۳۹۵ به هیچ عنوان به معنای استمرار و پایداری آن در سال‌های آتی نخواهد بود و کشور برای رویارویی با معضل بیکاری نیاز به رشد‌های اشتغال‌زای بالا و پایدار دارد. طبیعی است که تولید نفت پس از اجرای برجام به سرعت به سطح قبل از تحریم‌ها بازگشته و به دلیل دشوار بودن افزایش بیشتر تولید و صادرات نمی‌توان انتظار تداوم رشد اقتصادی بالا را از این محل در سال‌های آینده داشت. از سوی دیگر احتمالاً محدودیت‌های بودجه‌ای دولت در سال‌های آینده بیشتر خواهد شد و افزایش هزینه‌های مصرفی و سرمایه‌گذاری دولت و افزایش رشد اقتصادی از این محل نیز غیرمحمول به نظر می‌رسد.

برای دستیابی به رشد‌های اقتصادی بالا و پایدار، دولت در همه زمینه‌ها باید به دنبال برنامه‌ریزی بلندمدت و اعمال اصلاحات ساختاری و نهادی لازم باشد و از رویکرد کوتاه‌مدت در حل مسائل اقتصادی بپرهیزد تا کشور در دام رشد‌های اقتصادی پایین گرفتار نشود. کنترل تورم از مهمترین پیش‌نیازهای ثبات اقتصادی و دستیابی به رشد‌های اقتصادی پایدار است که باید با انتخاب ابزارهای مناسب پیگیری شود. در این زمینه کاهش وابستگی دولت و بانک‌ها به منابع بانک مرکزی و کنترل رشد پایه پولی از این طریق اهمیت بالایی دارد. از دیگر الزامات تداوم رشد اقتصادی در سال‌های آتی افزایش سرمایه‌گذاری داخلی و جذب سرمایه خارجی است. طی سال‌های اخیر و به ویژه پس از سال ۱۳۹۰، رشد سرمایه‌گذاری در ایران منفی یا نزدیک صفر بوده که تهدیدی جدی برای رشد اقتصادی سال‌های آتی به شمار می‌رود و نیازمند چاره‌جویی اساسی است. تداوم ثبات اقتصاد کلان، رفع موانع خارجی و برقراری ارتباط بهتر و کامل‌تر نظام بانکی کشور با جهان و تسهیل تجارت خارجی می‌تواند به جذب سرمایه خارجی و افزایش سرمایه‌گذاری کمک نماید. به طور خلاصه توجه به برون‌گرایی اقتصادی، افزایش رقابت‌پذیری بنگاه‌های داخلی و سپردن مالکیت و مدیریت بنگاه‌ها به بخش خصوصی واقعی و انجام اصلاحات عمیق اقتصادی از جمله در حوزه نظام بانکی، بازار انرژی، نظام یارانه‌ها، دولت و ساختار بودجه، محیط کسب و کار و نظام ارزی و تحمل هزینه‌های کوتاه‌مدت انجام این اصلاحات از ضروریات تداوم رشد اقتصادی در سال‌های آتی است که نیازمند اجماع نظام تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری کشور و تسریع در اجرای آنها است. ■

ضرورت یکسان سازی نرخ ارز در ایران

آرین آقابگی

کارشناس مدیریت تحقیقات اقتصادی | بانک خاورمیانه

دلایل استمرار نظام ارزی چندگانه

همان طور که اشاره شده، شوک های طرف عرضه و تقاضا در بازار ارز از جمله عوامل شکل گیری نظام های ارزی چندگانه به شمار می روند. به طور دقیق تر می توان گفت در اثر کاهش شدید نرخ برابری پول یک کشور در مقابل ارزهای خارجی و نبود امکانات لازم برای کنترل آن، دولت ها اقدام به دو نرخ (چند نرخ) نمودن ارز می کنند به این امید که از اثرات تورمی در اقتصاد داخلی کاسته شود. در چنین شرایطی دولت اقدام به تخصیص ارز با نرخ رسمی (که نرخ پایینی تر از نرخ بازار آزاد است) برای واردات کالاهای اساسی یا برخی اقلام صادراتی خاص می نماید تا از این طریق از افزایش تورم ناشی از شوک ارزی بکاهد.

گرچه این سیاست به قصد کاهش آسیب پذیری اقتصاد ملی صورت می گیرد و در کوتاه مدت عاملی در جهت جلوگیری از افزایش شدید قیمت هاست، اما تداوم این روند اثرات سوء بر اقتصاد کشور دارد. به بیان دقیق تر، نظام ارزی چندگانه به مثابه سوبسیدی برای برخی اقلام وارداتی خاص و مالیات بر صادرات است که این عامل خود باعث ایجاد رانت و نهایتاً کاهش رشد اقتصادی خواهد بود.

ضرورت یکسان سازی نرخ ارز

بر اساس آنچه گفته شد، نظام ارزی چندگانه دارای ناکارایی های متعددی است که اثرات زیانباری بر اقتصاد ملی وارد می کند. تداوم نظام ارزی چندگانه زمینه ساز ایجاد رانت برای اشخاص حقیقی و حقوقی است که به منابع ارزی با نرخ رسمی دسترسی دارند، اما این تنها یک روی سکه است. روی دیگر آن کاهش جذابیت برای ورود سرمایه خارجی به کشور است، زیرا به دلیل نبود یک نرخ ارز واحد و ریسک های سیاسی و اقتصادی ناشی از آن که منجر به نوسانات نرخ ارز می شود، ارزش سرمایه بر حسب ارزهای خارجی به شدت بی ثبات شده و افق تصمیم گیری سرمایه گذار خارجی را به شدت کاهش و ریسک سرمایه گذاری را افزایش می دهد.

همان طور که گفته شد، بانک مرکزی ایران به دلیل برخی محدودیت هایی که پیش تر عنوان کرده بود اقدامی به یکسان سازی نرخ ارز نکرد و برخلاف وعده انجام این امر تا پایان امسال آن را به سال آینده موکول نمود. به دنبال اجرایی شدن برنامه جامع اقدام مشترک که از اواسط دی ماه سال ۱۳۹۴ آغاز شد، به تدریج محدودیت های ارزی کاهش یافته و با آزاد شدن دارایی های بلوکه شده بانک مرکزی، منابع ارزی بیشتری

یکسان سازی نرخ ارزی یکی از مباحثی است که پس از روی کار آمدن دولت یازدهم به کرات مطرح شده و ضرورت انجام آن بیش از پیش مورد تأکید قرار گرفته است. طبق آخرین اظهارات مقامات ارشد بانک مرکزی، یکسان سازی نرخ ارز قرار است تا پایان سال جاری انجام شود. گرچه به نظر برخی کارشناسان، با توجه به کاهش شکاف بین دو نرخ رسمی و بازار آزاد به کمترین حد خود در ۲۳ تیرماه ۱۳۹۴ یعنی درست در زمان دستیابی به برجام، آن روزها زمان مناسبی برای اعمال سیاست ارز تک نرخ بود، اما بانک مرکزی به استناد دلایلی من جمله کمبود منابع ارزی، که به عنوان یکی از پیش شرط های یکسان سازی عنوان می کرد، اقدامی در جهت این امر انجام نداد. به منظور درک عمیق تری از موضوع، در این نوشتار علل شکل گیری نظام ارزی چندگانه، دلایل استمرار آن، ضرورت یکسان سازی نرخ ارز و نهایتاً اعمال این سیاست در ایران و اثرات احتمالی آن به صورت اجمالی مورد بررسی قرار گرفته است.

علل شکل گیری نظام ارزی چندگانه

داشتن درکی صحیح از دلایل ایجاد این نوع نظام های ارزی ضروری است زیرا در غیر این صورت اقدام به یکسان سازی ممکن است به قیمت بدتر شدن شرایط موجود تمام شود. نظام های ارزی چندگانه معمولاً در اثر بروز چندین شوک به اقتصاد پدید می آیند. این شوک ها ممکن است شوک های طرف عرضه یا شوک های طرف تقاضا در بازار ارز باشند. شوک های تقاضا در بازار ارز معمولاً در شرایطی رخ می دهند که اوضاع اقتصادی کشور در شرایط نابسامانی قرار داشته یا سیاست های اقتصادی نادرستی اتخاذ شوند. در چنین مواقعی به دلیل انتظارات شکل گرفته مبنی بر افزایش بی ثباتی در اقتصاد، افراد جهت حفظ ارزش دارایی های خود به سمت تبدیل آنها به ارزهای خارجی سوق پیدا می کنند. این افزایش تقاضای ارز عاملی در جهت برهم زدن ثبات در بازار ارز و تضعیف ارزش پول ملی در برابر ارزهای خارجی است. از سوی دیگر، شوک های عرضه به دلیل عواملی از جمله وخامت تراز تجاری یک کشور و به تبع آن کمبود منابع ارزی، کسری حساب سرمایه به معنی خروج سرمایه از کشور و یا محدودیت های سیاسی و بین المللی به وجود می آیند. از جمله شوک های عرضه و تقاضا در بازار ارز ایران در سه دهه اخیر می توان به شوک تقاضا در سال ۱۳۷۳ در نتیجه سیاست آزادسازی تجارت و نرخ ارز و همچنین شوک عرضه در سال های آغازین دهه ۱۳۹۰ در نتیجه اعمال تحریم های بین المللی علیه ایران اشاره نمود.

در دسترس خواهد بود. علاوه بر این کاهش شکاف بین نرخ ارز رسمی و بازار آزاد به حدود ۱۴ درصد در ماه های اخیر، نوید فراهم شدن شرایط مد نظر بانک مرکزی برای اعمال یکسان سازی نرخ ارز را می داد اما باز هم این اقدام از سوی بانک مرکزی صورت نگرفت و شکاف بین دو نرخ به بیش از ۲۰ درصد رسید. واضح است که هر چه شکاف بین دو نرخ آزاد و رسمی کمتر باشد، احتمال بروز شوک های تورمی کمتر خواهد بود و تجربه کشورهایی که در دهه های اخیر اقدام به اعمال چنین سیاستی نموده اند نیز موید این امر است.

تجربه یکسان سازی نرخ ارز در کشورهای مختلف

در حال حاضر بیش از ۸۰ درصد از کشورهای جهان دارای نظام ارزی تک نرخ می باشند و نظام ارزی چندگانه نظامی منسوخ و دارای ریسک بالا به شمار می رود و در حال حاضر به جز ایران کشورهایی همچون ونزوئلا، سوریه و جمهوری دومینیکن دارای نظام ارزی چندگانه هستند. نظام ارزی ایران در دو دهه اخیر شاهد تحولات مهمی بوده که از جمله مهم ترین آنها می توان به یکسان سازی نرخ ارز در دو مقطع اشاره نمود. اول در سال ۱۳۷۳ که به دنبال تغییر سیاست های آزادسازی تجارت و نرخ ارز منجر به بحران ارزی شد و دوم در سال ۱۳۸۱ که موفق بود و قریب به یک دهه یعنی تا زمانی که دولت قبل مجدداً برای سرپوش گذاشتن بر تورم فزاینده به چند نرخ کردن ارزهای خارجی متوسل شد، پابرجا بود. اما نگرانی از اثرات تورمی یکسان سازی نرخ ارز همواره یکی از دغدغه های سیاست گذار ارزی است و بانک مرکزی ایران را نیز نمی توان از این قاعده مستثنا نمود.

در مطالعات انجام شده در مورد یکسان سازی نرخ ارز در کشورهای مختلف که عمدتاً کشورهای آمریکای لاتین را در بر می گیرد، سه مولفه اصلی مورد بررسی قرار گرفته است.

- درصد اختلاف نرخ ارز رسمی با نرخ بازار آزاد
 - نرخ تورم نقطه به نقطه در مقاطع زمانی پیش و پس از یکسان سازی نرخ ارز
 - سرعت انجام یکسان سازی
- نتایج این مطالعات نشان می دهد هر چه درصد اختلاف بین نرخ ارز رسمی و بازار آزاد کمتر و همچنین نرخ تورم در سطوح کمتری قرار داشته باشد، یکسان سازی نرخ ارز اثرات تورمی کمتری خواهد داشت و می تواند به صورت سریع اعمال شود. ■

حساب مطمئن

بهره‌مندی از Escrow Account

محمد کوثری

کارشناس مدیریت تحقیقات اقتصادی | بانک خاورمیانه

حساب امین (Trust Account)

کاربرد حساب امین معمولاً در دو حوزه مشخص است و خدمات مرتبط با آن معمولاً توسط شرکت‌های حقوقی صورت می‌پذیرد. حوزه اول، نگهداری از سپرده‌های مشخص برای پرداخت در قبال خدمتی است که نتیجه آن در آینده مشخص می‌شود و پرداخت منوط به حصول نتیجه است. برای مثال پرداخت دستمزد یک وکیل به شرط موفقیت در پرونده مورد نظر. حوزه دوم، که عمده کاربرد حساب امین نیز در این زمینه است، مربوط به مدیریت ارث و میراث (Estate Planning) می‌باشد. برای مثال فردی (Trustor) می‌خواهد پس از فوت دارایی‌هایش با مکانیزمی خاص یا در سنی خاص به ذی‌نفعان (Beneficiary) برسد و برای این منظور از متولی حساب امین کمک می‌گیرد. این خدمات می‌تواند یکی از محصولات مهم شرکت‌های بیمه عمر یا بیمه زندگی باشد.

حساب امانی (Escrow Account)

حساب امانی به عنوان یک توافق‌نامه عمدتاً به منظور تضمین ایفای تعهدات طرفین یک قرارداد منعقد می‌شود که مفاد آن بر اساس نیازهای طرفین تنظیم می‌شود. شخص ثالث در این توافق‌نامه نقش کارگزار مورد اعتماد و نگهدارنده سپرده را ایفا می‌کند و نماینده طرفین معامله است که ذی‌نفع مفاد قرارداد نبوده بلکه در قبال خدماتی که ارائه می‌کند کارمزد یا منفعت مشخص دیگری کسب خواهد کرد.

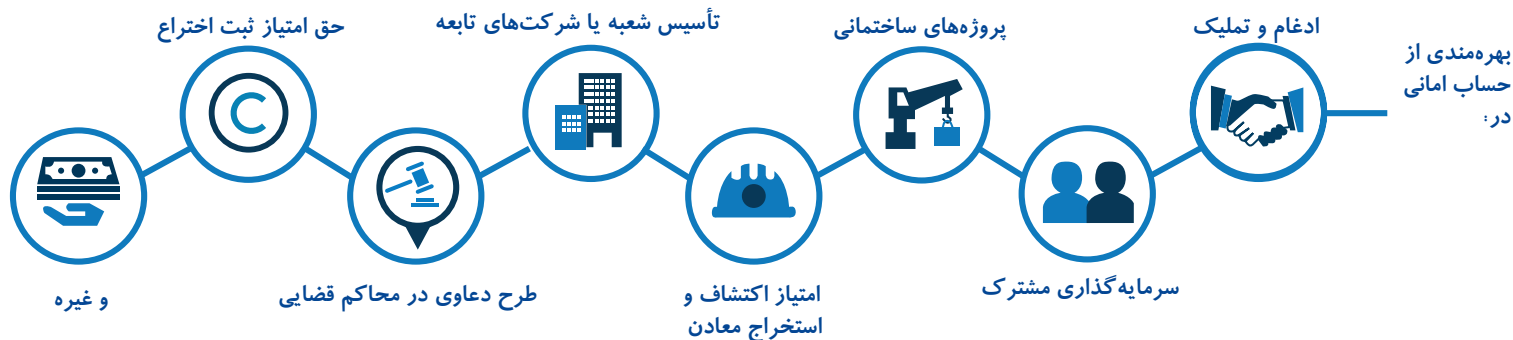
این حساب عمدتاً زمانی کاربرد پیدا می‌کند که تبادل همزمان پول در قبال کالا یا خدمات بین دو طرف معامله امکان‌پذیر نباشد و اعتماد لازم نیز برای اجرای تعهدات یک طرف بدون اجرای تعهد طرف مقابل یا حصول شرایطی خاص وجود نداشته باشد. کارگزار امانی در چنین شرایطی این اطمینان را ایجاد می‌کند که تنها به محض به اجرا درآمدن موارد از پیش توافق شده، تعهدات طرف مقابل به وقوع خواهد پیوست و ریسک مالی از سوی یک طرف معامله (Counterparty Risk) متوجه طرف دیگر نخواهد بود. علاوه بر این ارائه برخی خدمات و امکانات اضافی توسط کارگزار امانی، مثل تضمین سود ثابت سپرده‌های سرمایه‌گذار در صورت عدم تکمیل فرآیند و یا موارد مشابه، مکانیسم حساب امانی را برای طرفین جذاب‌تر می‌کند. متداول‌ترین کاربردهای حساب امانی در حوزه املاک و مستغلات است اما این حساب در سایر حوزه‌ها نیز کاربردهای گسترده‌ای دارد که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره خواهد شد.

گسترده‌گی کسب‌وکارها، تنوع دادوستدها و وسعت روز افزون فعالیت‌های اقتصادی و مالی در اقتصاد کشورها، نیاز به ارائه ابزارها و ایجاد نهادهای جدید مالی را روز به روز افزایش می‌دهد. هر چه تنوع و کارایی این ابزارها در یک اقتصاد بیشتر باشد، تعداد بیشتری از فعالیت‌های اقتصادی قابلیت بهره‌برداری از کارکردهای ایجاد شده را پیدا خواهند کرد و نیازهای مالی سهم بزرگتری از آن‌ها برطرف خواهد شد که این امر بهبود کارایی نظام مالی را به دنبال خواهد داشت. از جمله ابزارهای پر استفاده در نظام‌های مالی توسعه‌یافته، خدمات ارائه شده توسط یک کارگزار یا نهاد متشکل مورد اعتماد به عنوان شخص ثالث یک فرآیند مالی است که با ایجاد یکسری تضمین‌ها، مشکل عدم اعتماد در مورد پایبندی به تعهدات طرفین را برطرف می‌کند. این امر اغلب توسط بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری و در قالب بانکداری شرکتی صورت می‌گیرد و تسهیل و تسریع فعالیت‌های مالی را منجر می‌شود. حساب امین (Trust Account) و حساب امانی (Escrow Account) اصلی‌ترین مکانیسم‌های طراحی شده برای این منظور هستند.^۱

با وجود اینکه اکثر بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری معتبر دنیا ارائه دهنده گسترده وسیعی از خدمات مرتبط با حساب‌های امین و امانی هستند و فعالین اقتصادی را از وجود آن‌ها منتفع می‌سازند، استفاده از این حساب‌ها در ایران تا حدی مغفول مانده و لذا هم سیستم بانکی و هم نظام مالی و اقتصادی کشور از مزایای آن‌ها کمتر بهره برده‌اند. این یادداشت سعی دارد با معرفی دقیق‌تر این دسته خدمات، مقدمه‌ای باشد برای امکان‌سنجی و بسترسازی حقوقی ارائه گسترده‌تر مکانیسم حساب‌های مذکور در سیستم بانکی کشور.

امین یا امانی

حساب‌های امین و امانی اشتراکات زیادی دارند و در نام‌گذاری اغلب به جای هم بکار گرفته می‌شوند، با این حال در ادبیات موضوع مربوطه برای جزئیات و کاربردهای این دو تفاوت‌هایی عنوان شده است. "حساب امین" مفهومی گسترده و انعطاف‌پذیر دارد و وظیفه اصلی متولی امین (Trustee) نگهداری از دارایی‌های مورد توافق به منظور محافظت از منافع ذی‌نفعان در مقابل سایرین می‌باشد که می‌تواند شامل فعالیت‌های از پیش تعیین نشده نیز باشد. "حساب امانی" را می‌توان حالتی خاص و مشخص از این مفهوم دانست. کارگزار امانی (Escrow Agent) به عنوان شخص ثالث یک معامله تعریف می‌شود که بی‌طرف و منصف بوده و با نگهداری از حساب امانی به عنوان یک امانت‌دار، حامی منافع هر دو یا چند طرف معامله است و کلیه وظایف و مسئولیت‌های آن نیز در قرارداد اولیه مابین طرف‌های معامله مشخص می‌شود.

۱. انتخاب معادل فارسی مشخص برای دو اصطلاح Trust Account و Escrow Account در این متن به منظور سهولت در تمیز قائل شدن بین آن دو و بیان توضیحات مربوطه بوده، وگرنه استفاده از هر دو ترجمه برای هر دو مفهوم متداول و صحیح است.

مکانیسم حساب امانی در حوزه املاک و مستغلات در موارد متعددی می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. به خصوص زمانی که عملیاتی مثل خرید و فروش، ساخت‌وساز، یا اجاره در تعداد بالا و به صورت عمده مد نظر باشد. این ساز و کار می‌تواند به نحو احسن در مؤسسات پس‌انداز و تسهیلات (Saving and Loan Association) به عنوان یک نهاد جدید در بازار مسکن مورد بهره‌برداری قرار گیرند. مهمترین موارد این کاربردها عبارتند از:

پیش‌فروش

می‌توان گفت تنها کاربرد مورد استفاده از حساب امانی در بخش املاک و مستغلات ایران به پیش‌فروش واحدهای مسکونی محدود می‌شود که آن هم به صورت موردی و محدود به کار رفته است. در این حالت خریدار در سررسیدهای از پیش تعیین شده پول را به حساب مربوطه واریز می‌کند و بانک بر اساس توافق قبلی و با توجه به درجه پیشرفت کار، پول را در اختیار سازنده قرار می‌دهد. به این ترتیب عدم تقارن اطلاعاتی بین خریدار و فروشنده بابت مصالح و تجهیزات زیرساختی بکار رفته در پروژه، با نظارت کارگزار امانی در مراحل ساخت و لذا تأیید یا عدم تأیید ادعای سازنده در این مورد از بین رفته و اطمینان خاطر متقاضی برای پیش‌خرید افزایش می‌یابد. ضمن اینکه امکان کلاهبرداری و فروش یک واحد به بیش از یک نفر نیز از بین خواهد رفت.

وام رهنی

زمانی که برای خرید یک واحد مسکونی تسهیلات دریافت می‌شود، ملک خریداری شده تا پایان دوره بازپرداخت تسهیلات در رهن بانک یا مؤسسه اعطا کننده تسهیلات قرار گرفته و از این بابت ریسک‌های احتمالی و تعهدات وارد بر آن ملک برای تسهیلات دهنده نیز اهمیت پیدا می‌کند. در این راستا، بیمه حوادث ساختمان، بیمه مانده بدهی تسهیلات اخذ شده، مالیات و عوارض، مورد

ورود به بازارهای جدید یا همکاری با شرکای تجاری جدید همواره با ریسک‌های متعددی همراه است که برخی بنگاه‌ها و فعالین اقتصادی سعی دارند با مدیریت و کنترل این ریسک‌ها، از مزایای بالقوه موجود در آن بهره‌برند. در این راستا بانک‌ها به عنوان کارگزار امانی می‌توانند نقش ارزشمندی را ایفا نمایند و در قالب ارائه خدمات بانکرداری شرکتی، علاوه بر تبادلات مالی، به کاهش ریسک این فعالیت‌ها نیز بپردازند. در واقع عدم تقارن اطلاعاتی طرفین یک فعالیت اقتصادی، بروز کژگزینی (Adverse Selection) و کژمنشی (Moral Hazard) را محتمل می‌کند و بانک با فراهم آوری برخی تضمین‌ها، به عنوان شخص ثالث مورد اعتماد طرفین، می‌تواند این گونه ریسک‌ها را به حداقل برساند.

از آنجا که مکانیسم حساب امانی منعطف بوده و قابلیت سازگاری با طیف وسیعی از نیازهای معاملاتی متفاوت را دارد، طبیعتاً ذکر تمامی موارد کاربرد آن امکان‌پذیر نبوده و در اینجا تنها برخی موارد پر کاربردتر به اختصار شرح داده می‌شوند:

تأمین مالی پروژه

زمانی که اعتبارسنجی مستقیم تسهیلات گیرنده ممکن نباشد یا درجه اعتباری لازم حاصل نشود، می‌توان از مکانیسم حساب امانی استفاده کرد. برای مثال اگر شرکتی قصد دریافت تسهیلات از یک بانک خارجی را داشته باشد اما قادر به فراهم کردن ملزومات اعتباری مورد درخواست نباشد، می‌تواند به کمک خدمات امانی یک بانک داخلی این کار را انجام دهد. به این ترتیب که بانک داخلی از یک طرف تضمین‌های لازم و مورد قبول بانک خارجی را ارائه می‌دهد و از طرف دیگر تضمین‌های مورد نظر خود را از شرکت مربوطه طلب می‌کند و واسطه‌ای برای انتقال تسهیلات مورد نظر می‌شود.

توجه بانک یا مؤسسه مورد نظر بوده و لذا مبلغی برای این منظور محاسبه و تنزیل شده آن به صورت ماهانه روی اقساط اصل و سود تسهیلات مورد نظر اضافه می‌شود. این مبلغ در هر بار پرداخت به حساب امانی تسهیلات گیرنده واریز شده و پس از آن مسئولیت پرداخت کلیه موارد مذکور در سررسیدهای مختلف بر عهده بانک یا مؤسسه مربوطه خواهد بود.

فروش اقساطی

در خرید اقساطی یک ملک، پرداخت اقساط می‌تواند از طریق مکانیسم حساب امانی صورت گرفته و طرف حساب خریدار به جای یک شخص حقیقی یا یک شرکت ساختمانی، یک واسطه‌گر مالی باشد. در این حالت تمامی پرداخت‌ها ثبت شده و از اختلاف بر سر مبلغ، تعداد یا زمان اقساط پرداختی اجتناب می‌شود. علاوه بر این هرگونه عواقب یا جریمه‌ای که برای دیرکرد یا نکول این اقساط مورد توافق دو طرف باشد می‌تواند در قرارداد اولیه حساب امانی آورده شود.

اجاره

کرایه پرداختی ملک اجاره‌ای در هر ماه می‌تواند از این طریق در اختیار مالک قرار گیرد. در این حالت نیز کلیه پرداخت‌ها ثبت شده و لذا احتمال اشتباه و در پی آن مشاجره در این زمینه وجود نخواهد داشت. ضمن آنکه جریمه‌هایی نیز برای دیرکرد پرداخت هر اجاره یا دیرکرد باز پرداخت ودیعه می‌تواند در قرارداد حساب امانی لحاظ شود. از دید مالک، مدیریت واحدهای اجاره داده شده تسهیل می‌شود و هرگونه خسارت به اصل دارایی قابل پیگیری خواهد بود. مستأجر نیز می‌تواند در شرایط نیاز به رفع نقص یا بازسازی تحت مسئولیت مالک، از کارگزار امانی درخواست مسدود شدن امکان برداشت مبلغ اجاره تا زمان برطرف شدن آن را داشته باشد.

تضمین سرمایه‌گذاری

گاهی سرمایه‌گذار اطلاعات کافی و یا تخصص لازم برای نظارت بر مجری طرح را نداشته و یا به دلیل وجود برخی محدودیت‌ها این کار امکان‌پذیر نیست. چنین شرایطی احتمال عدم پایبندی طرف مقابل به مفاد قرارداد یا همان کژمنشی را افزایش می‌دهد و سرمایه‌گذار نیازمند روشی برای مدیریت و کاهش ریسک ناشی از آن است. کارگزار امانی به عنوان واسطه‌گر این جریان مالی می‌تواند دسترسی به وجوه سرمایه‌گذار را تنها در صورت اجرای مفاد قرارداد تضمین کند و ریسک ناشی از سوء رفتار طرفین را از بین ببرد.

ادغام و تملیک (Mergers and Acquisitions)

یکی از کارکردهای مهم کارگزار امانی در فرآیند ادغام و تملیک شرکت‌ها و برای تکمیل ضمانت‌ها و وجه تضمین غرامت‌ها تعریف می‌شود. این نوع حساب امانی از پیش از شروع فرآیند مورد نظر به منظور پرداخت مبلغی برای نشان دادن حسن نیت (Good Faith Deposit) تشکیل شده، در طول فرآیند ادغام یا تملیک برای اطمینان دو طرف از عدم کژمنشی طرف مقابل استفاده می‌شود و پس از تکمیل فرآیند نیز می‌تواند به منظور پرداخت‌های اضافه در ازای عملکرد آتی (Earn-outs) ادامه یابد.

سرمایه‌گذاری مشترک (Joint Venture)

در سرمایه‌گذاری مشترک دو یا چند شرکت علاوه بر پرداخت‌های اصلی جهت سرمایه‌گذاری از حساب امانی به‌منظور پرداخت‌های مشترک مثل مالیات، بیمه و همچنین مبالغ مورد نیاز برای اقدامات از پیش تعیین شده یا نشده مثل تعمیرات و نگهداری و امثال آن استفاده می‌شود.

به عنوان جایگزین یا مکمل اعتبار اسنادی

زمانی که شناخت و اعتماد لازم بین خریدار و فروشنده وجود نداشته باشد و پرداخت همزمان وجه در مقابل دریافت کالا یا خدمات نیز ممکن نباشد، معامله مورد نظر می‌تواند از طریق مکانیسم حساب امانی صورت گیرد. در این حالت خریدار مبلغ مورد نظر را در حساب امانی واریز کرده، طرف مقابل معامله با تضمین کارگزار امانی شروع به ارائه خدمت یا مهیاسازی محصول مورد نظر می‌کند تا در زمان مورد توافق مبلغ را دریافت نماید.

فروش اینترنتی

در مبادلات اینترنتی زمانی که فروشنده یک شخص حقوقی شناخته شده نباشد و شخصی حقیقی بخواهد کالایی را از طریق اینترنت به فروش برساند، یا زمانی که مبلغ مورد معامله قابل توجه باشد، مثل خرید اینترنتی خودرو، از یک طرف فروشنده ترجیح می‌دهد ابتدا مبلغ را دریافت کرده و سپس اقدام به ارسال کالای مورد معامله کند و از طرف دیگر خریدار می‌خواهد از دریافت و صحت آن مطمئن شده و بعد پول را واریز نماید. در چنین حالتی ابتدا مبلغ مورد نظر به حساب امانی مربوطه واریز شده و کارگزار امانی این تضمین را به خریدار می‌دهد که تنها در صورت دریافت و تأیید او مبلغ در اختیار فروشنده قرار خواهد گرفت.

از جمله موارد دیگر استفاده از حساب امانی عبارتند از: بیمه اتکایی (Reinsurance)، بازتأمین مالی (Refinancing)، افزایش سرمایه، فرآیند ورشکستگی، تجدید ساختار شرکت‌ها، طرح دعاوی در محاکم قضایی (Litigation) و مالکیت معنوی (Intellectual Property).

خدمات ارائه شده توسط یک کارگزار یا نهاد متشکل مورد اعتماد به عنوان شخص ثالث یک فرآیند مالی و ارائه مکانیسم حساب امانی از جمله ابزارهایی هستند که در نظام‌های مالی توسعه یافته به وفور مورد استفاده قرار می‌گیرند و بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری نیز از جمله مهمترین نهادها ارائه دهنده آن به شمار می‌روند. علاوه بر انواع معاملات املاک و مستغلات، این ابزار در بسیاری از فعالیت‌های دیگر از جمله تأمین مالی و مبادلات خارجی، ادغام و مالکیت یا سرمایه‌گذاری مشترک و حتی فرآیند ورشکستگی شرکت‌ها نیز کاربرد وسیعی دارد. با این حال استفاده از این خدمات در ایران تا حدی مغفول مانده و سیستم بانکی و به دنبال آن نظام مالی و اقتصادی کشور از مزایای آن‌ها کمتر بهره‌برده است.

من و مشتری من

نجمه ایزدپناه

کارشناس ارشد معاونت امور شعب و پشتیبانی | بانک خاورمیانه

تضمین کیفیت، ایجاد تصور مثبت در قبال محصول و خدمات، افزایش قابلیت اطمینان، ضمانت پاسخگو بودن پس از ارائه محصول و خدمت از طریق برنامه های مدیریت بازار حاصل می شود.

در یک مطالعه موردی که به مزایای حفظ ارتباط با مشتری توجه داشته، مزایای مشتریان از ایجاد ارتباط در سه طبقه به شرح ذیل ارائه گردیده است.

اطمینان: کاهش سردرگمی، اطمینان به ارائه دهنده خدمات و احساسی آکنده از اعتماد به او.

مزایای اجتماعی: متمایز کردن مشتریان، آشنایی مشتریان با کارکنان و توسعه روابط دوستانه با مشتریان. بهره مندی از خدمات بیشتر: خدمات اضافی، قیمت های ویژه و اولویت بالاتر نسبت به دیگر مشتریان، البته باید توجه داشت که مشتریان متفاوتند در نتیجه ارزش روابط و نوع رابطه برقرار شده با آنان نیز متفاوت است که این امر باید در ایجاد ارتباط مد نظر قرار گیرد.

مزایای مدیریت ارتباط با مشتری برای سازمانها

بهره برداری از مدیریت ارتباط با مشتری می تواند مزایای بی شماری برای سازمانها فراهم کند.

۱- از آنجا که یکی از مهمترین دارایی یک سازمان مشتریان آن هستند، با استفاده از این رویکرد، حفظ مشتریان فعلی و ترغیب آنان به حفظ ارتباط همیشگی، زمینه ساز بقای سازمان است که هدف اصلی هر سازمانی است.

۲- از جنبه دیگر، با ورود فناوری اطلاعات به سازمانها زیر چتر مدیریت ارتباط با مشتری، زمینه های فراهم می شود تا سازمانها به سمت سازمانهای هوشمند و دانش محور حرکت کنند و با به کارگیری نرم افزارهای مدیریت ارتباط با مشتری، هزینه های پردازش اطلاعات را کاهش دهند و ارتباطات با مشتریان در زمان کمتر و با سرعت بیشتری صورت گیرد و نتیجه نهایی آن افزایش قدرت رقابتی سازمان در محیط پر تلاطم امروزی است.

۳- مزیت دیگر این است که مدیریت ارتباط با مشتری، با جمع آوری اطلاعات کامل مشتریان در یک پایگاه داده، امکان طبقه بندی مشتریان را بر اساس راهبردها و معیارهای سازمان فراهم می سازد، که این می تواند رسیدن به هدف پیشبینی شده سازمان را تسهیل کند. در نهایت، مدیریت ارتباط با مشتری در سازمانهای خدماتی از موثرترین استراتژی هایی است که با اعمال آن می توان به بهبود کیفیت خدمات ارائه شده به مشتریان، رضایت مشتریان فعلی را تامین نمود و مشتریان جدید را شناسایی و جذب کرد و در نتیجه سود بخشی سازمان را افزایش داد. پیاده سازی این استراتژی در مرحله اول نیازمند فرهنگ سازی سازمانی به منظور همکاری تمام دوایر سازمانی در این روند و در مرحله بعد همکاری نزدیک تمام واحدهایی است که در ارتباط با فروش و خدمات پس از فروش هستند. ■

منابع:

https://en.wikipedia.org/wiki/Customer_relationship_management

<http://research-methodology.net/customer-relationships-management-crm-and-its-increasing-importance>

اهداف مدیریت ارتباط با مشتریان

هدف ایده آل مدیریت ارتباط با مشتریان این است که سازمان با استفاده از تکنولوژی و نیروی انسانی بینش گسترده ای در خصوص رفتار مشتری و همچنین ارزش او به دست آورد. چنانچه این هدف برآورده شود، سازمان قادر خواهد بود:

۱. خدمات با کیفیت مطلوب برای مشتریان فراهم آورد
۲. مرکز پاسخگوی تلفن اثر بخش تری داشته باشد
۳. فروش محصولات موثرتری داشته باشد.
۴. به نیروی فروش سازمان برای اجرای موثر کمک کند.
۵. روند بازاریابی و فروش را ساده کند.
۶. مشتریان جدید را شناسایی نماید.
۷. سودآوری مشتریان را افزایش دهد.

این هدف به راحتی تنها با تهیه نرم افزار قابل دسترسی نخواهد بود. به منظور پیاده سازی موثر CRM، سازمان ابتدا می بایست در خصوص اینکه چه نوع اطلاعاتی را در مورد مشتریان نیاز دارد و این اطلاعات در چه زمینه های استفاده خواهند شد، تصمیم گیری نماید. به عنوان مثال بسیاری از موسسات مالی اطلاعات لازم از مشتریان خود را برای بازاریابی در زمان مناسب نگهداری می کنند. در مرحله بعد، سازمان بایستی تمام کانال هایی که اطلاعات مشتریان را به سازمان می رساند شناسایی نماید. کجا و چگونه این اطلاعات نگهداری می شوند و هم اکنون چه استفاده ای از آنها می شود. یک سازمان ممکن است از کانال هایی از جمله مرکز تلفن، نماینده فروش سیار و یا ایمیل با مشتری در ارتباط باشد. نرم افزار CRM هر یک از این موارد را به یکدیگر مرتبط می کند. اطلاعات جمع آوری شده در سیستم عملیاتی و تحلیلی وارد می شود و برای برنامه ریزی و استفاده نهایی مرتب می شوند. تحلیلگران سازمان با بررسی اطلاعات و حصول بینش جامعی از هر مشتری می توانند نقاط ضعف ارائه خدمات را یافته و برای بهبود کیفیت ارائه خدمات راه حل ارائه دهند. به این معنا که اطلاعات جمع آوری شده علاوه بر مورد استفاده قرار گرفتن به منظور ارتباط بهتر و ارائه خدمات با کیفیت به مشتریان، از کانال های مختلف ارتباط با مشتریان منجر به ایجاد شناخت کاملتر از مشتری می شود. از طرفی این اطلاعات زمینه های برنامه ریزی برای ارائه خدمات ویژه و همچنین برطرف نمودن ضعف کیفیت خدمات ارائه شده به مشتریان، را فراهم می کند. پیاده سازی موثر مدیریت ارتباط با مشتریان هم برای سازمان و هم برای مشتریان مزایای قابل توجهی در پی خواهد داشت.

مزایای مدیریت ارتباط با مشتری برای مشتریان

مبنای مدیریت ارتباط با مشتری ارزشی است که به مشتری ارائه می گردد و این ارزش، چیزی است که مشتری درک مثبتی از آن دارد. این ارزش می تواند مزایایی را به شکل های زیر برای مشتری فراهم سازد.

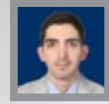
◆ امروزه بسیاری از کسب و کارها مانند بانکها، شرکت های بیمه و سایر شرکت های خدماتی اهمیت نقش مدیریت ارتباط با مشتری در جذب مشتری جدید، نگهداری مشتری فعلی و حداکثر نمودن ارزش طول عمر آن را درک نموده اند.

حقیقت نشان دهنده این است که جذب مشتری جدید ۵ برابر بیشتر از نگهداری مشتری موجود هزینه دربر دارد. بنابراین تامین و حفظ رضایت مشتریان موجود اولین الویت کاری تلقی می شود.

مدیریت ارتباط با مشتری، یکی از استراتژی های کسب و کار است که پس از شناسایی پرسودترین مشتری های سازمان و پیشبینی فعالیت آتی آنها، با اختصاص دادن توجه و زمان ویژه به آنها برای بازاریابی و در نظر گرفتن خدمات ویژه از طریق کانال های مختلف ارائه خدمات و محصولات، ارتباط مشتریان با سازمان را به حد مطلوب می رساند.

در لغت، معانی متعددی برای توضیح مدیریت ارتباط با مشتریان CRM (Customer Relationship Management) آمده است. تفاوت اصلی این معانی متعدد از دیدگاه فنی و ارتباطی است. برخی از نویسندگان با پیش زمینه بازاریابی تاکید بر جنبه ارتباطی CRM دارند، در حالی که سایرین توجه ویژه به جنبه فنی CRM دارند. از دیدگاه ارتباطی و مدیریت بازار، Couldwell در سال ۱۹۹۸ مدیریت ارتباط با مشتری یا CRM را به عنوان ترکیبی از روند کسب و کار و تکنولوژی تعریف می کند که به دنبال شناسایی و درک مشتریان یک سازمان است. اینکه این مشتریان چه کسانی هستند و چه می کنند و شبیه چه هستند؟ از دیدگاه فنی به گفته Pappers and Rogers در سال ۱۹۹۵ " جایگاه آینده بازار تحت تاثیر دگرگونی تکنولوژی محور است" و CRM نقش موثری در دسترسی به این جایگاه دارد. بنابراین، پیاده سازی موثر مدیریت ارتباط با مشتری در هر سازمان نیازمند همکاری نزدیک واحدهای مرتبط با "مدیریت بازار و ارتباط با مشتریان" و "فناوری اطلاعات" است. پیاده سازی CRM در بخش بانکی اولین بار توسط Mihelis et al در سال ۲۰۰۱ مورد توجه قرار گرفت. آنها بر ارزیابی ابعاد رضایت مشتریان و تعیین گروه مشتریان با انتظارات و اولویت های متمایز در بخش بانکداری خصوصی تمرکز کردند. مهم ترین عواملی که باعث پیشرفت مدیریت ارتباط با مشتریان در بخش خدمات می شوند عبارتند از فرهنگ سازمانی و ارتباط صحیح درون سازمانی، مدیریت ادغام و هماهنگی بین واحدهای ارتباط با مشتریان و فناوری اطلاعات. هر سازمان در ابتدا می بایست مطمئن شود که استراتژی و باور سازمانی در مورد رویکرد مشتری مدارانه و بهبود روابط با مشتری در میان مدیران و کارکنان وجود دارد. سپس با نهادینه نمودن این فرهنگ در سازمان و طراحی فرایندها و با کمک گرفتن از نرم افزار مناسب به اهداف خود برسد.

هوشمندسازی رتبه‌بندی

علی احمدی کوشا

مستول صندوق شعبه نیاوران | بانک خاورمیانه

از رتبه‌بندی استفاده می‌کنند. روش اول که به خصوص در حال حاضر در بانک‌های غربی مورد استفاده قرار می‌گیرد، رتبه‌بندی‌هایی است که توسط مؤسسات خارج از بانک صورت گرفته و به صورت درجه ریسک برای هر شرکت اعلام می‌شود. سه مؤسسه، S&P، MOODY'S، Fitch از جمله معتبرترین مؤسساتی هستند که در سطح بین‌المللی ریسک شرکت‌های مختلف را اندازه‌گیری کرده و بصورت درجات مخصوصی ارائه می‌دهند. در روش دوم،

امروزه از روش‌های رتبه‌بندی که کمتر توسط بانک‌ها مورد استفاده قرار گرفته، می‌توان به روش داده‌کاوی اشاره کرد که با توجه به مزایای این روش، خلاء آن به شدت احساس می‌شود. رتبه‌بندی اعتباری مشتریان بانکی را می‌توان در قالب یک مسئله دسته‌بندی (Classification) در داده‌کاوی مورد بررسی قرار داد که در آن پیش‌بینی کلاس مشتریان بر مبنای مشخصات آنها انجام می‌گیرد.

امروزه از داده‌کاوی در اکثر بانک‌های مطرح دنیا از جمله HSBC، J.P. Morgan، Common Wealth، Commerce Bank، Hulk Bank، RBC، Credit Swiss و ... استفاده می‌شود. در روش داده‌کاوی، با استفاده از اطلاعات مشتریان قبلی، بوسیله الگوریتم‌های داده‌کاوی، رتبه اعتباری مشتریان فعلی بدست می‌آید. از مزایای مهم این روش می‌توان به دقت و صحت بالا، قابلیت پذیرش حجم بالایی از داده‌ها، تنوع الگوریتم‌های انتخابی و ... اشاره کرد.

به منظور رتبه‌بندی اعتباری دقیق‌تر مشتریان حقوقی بانک‌ها، می‌توان علاوه بر استفاده از الگوریتم‌های داده‌کاوی کارآمد، از تجارب مدیران بانک و رؤسای شعب نیز استفاده نمود. برای دست یافتن به این هدف، بر اساس اطلاعات جمع‌آوری شده، مشتریان اعتباری حقوقی بانک‌ها به‌عنوان مدل مفهومی مورد استفاده قرار خواهند گرفت. همچنین جهت اولویت‌بندی و تعیین وزن هر یک از شاخص‌های رتبه‌بندی اعتباری مشتریان، از پرسشنامه‌ای که بر اساس تکنیک ANP (Analytic network process) طراحی شده است استفاده خواهد شد. در توضیح تکنیک ANP می‌توان گفت، در مدل تحلیل سلسله مراتبی AHP (Analytic hierarchy process)، روابط درونی معیارها و زیرمعیارها در نظر گرفته نمی‌شود اما اگر فرض شود میان معیارها رابطه وجود دارد یا میان زیرمعیارها هر معیار رابطه وجود دارد در این صورت ساختار مدل به صورت شبکه در خواهد آمد. این شبکه (Network) روابط همان وجه تسمیه تکنیک ANP است. بنابراین در یک کلام باید گفت ANP همان AHP است فقط در آن روابط درونی معیارها و زیرمعیارها نیز لحاظ می‌شود. اصول کار و مبنای محاسبات مانند تکنیک AHP است. یکی دیگر از نوآوری‌های روش ترکیبی مذکور، بررسی تأثیر شاخص‌ها بر یکدیگر همزمان با تعیین ارجحیت کلی آنها می‌باشد. در ادامه با وزن‌دهی به شاخص‌ها بر اساس اوزان بدست آمده، آنها را برای ورود به الگوریتم‌های داده‌کاوی موردنظر آماده می‌کنیم و در پایان، نتایج الگوریتم‌های انتخابی را با یکدیگر مقایسه کرده تا بهترین الگوریتم را بیابیم. ■

◆ امروزه صنعت اعتبار نقش مهمی در اقتصاد کشورها ایفاء می‌نماید. جهانی شدن اقتصاد و ورود کانال‌های جدید خدماتی نظیر اینترنت، امکان جستجوی اعتبار دهنده بدون محدودیت زمانی و مکانی را برای مشتریان اعتباری فراهم کرده است. به همین دلیل مؤسسات اعتبار دهنده تمایل دارند تا فعالیت خود را گسترش دهند. از یک سو، افزایش تقاضای اعتبار، افزایش رقابت و بوجود آمدن کانال‌های جدید در فضای اقتصاد، فرصت‌های جدیدی را برای مؤسسات اعتبار دهنده بوجود آورده است و از سوی دیگر، آنها را نیازمند ابزارها و روش‌های جدیدی نموده است. در این میان، مدل‌های رتبه‌بندی اعتباری، بخش عمده‌ای از اطلاعات مورد نیاز مؤسسات اعتبار دهنده در مدیریت مؤثر اعتبارات را فراهم می‌کنند. در واقع بانک‌ها با ریسک‌های متعددی روبرو هستند که بر سودآوری آنها در طول فعالیت تجاری‌شان اثر می‌گذارد. مدیریت این ریسک‌ها همیشه یکی از بخش‌های عمده و اصلی مدیریت بانکی را تشکیل می‌دهد است. بنابراین بانک‌ها را اینگونه نیز می‌توان تعریف نمود: مؤسساتی با ویژگی متعادل نمودن سود و زیان فرصت‌های مختلف با هدف به حداکثر رساندن سوددهی. کمیته بازل (۱۹۹۷) ریسک‌های اصلی که بانک‌ها با آن مواجهند را به صورت زیر لیست می‌کند:

- ۱- ریسک اعتباری
- ۲- ریسک کشوری و انتقال
- ۳- ریسک نرخ سود
- ۴- ریسک نقدینگی
- ۵- ریسک کاربردی
- ۶- ریسک قانونی
- ۷- ریسک شهرت

کمیته بازل (۲۰۰۰) ریسک اعتباری را به این صورت تعریف می‌نماید: امکان عدم اجرای تعهدات بانکی بر طبق زمان مورد توافق توسط گیرنده وام. این ریسک‌ها به طور معمول در ارتباط با تسهیلات و وثیقه‌هایی هستند که با تولید درآمد سودآور، منبع اصلی عایدات بانک‌ها محسوب می‌شوند. ریسک اعتباری، منبع اصلی ریسک در بانک‌های تجاری است. ریسک اعتباری، ریسکی است که طرف مقابل طبق قرارداد یا تعهد خود عمل نخواهد کرد. بنابراین بانک‌ها در صورتی می‌توانند تسهیلات خود را به صورت صحیح ارائه دهند که از معیار و ملاک مناسبی برای ارزیابی مشتریان برخوردار باشند به گونه‌ای که تسهیلات بانکی به مشتریان مطلوب اختصاص یابد. در پی جهانی شدن و فراهم آمدن محیطی مستعد از فرصت‌های جدید سرمایه‌گذاری در کشورهای مختلف، موضوع ریسک اعتباری و رتبه‌بندی‌های اعتباری صورت گرفته از سوی مؤسسات بین‌المللی رتبه‌گذاری از اهمیت بیشتری برخوردار گردیده است.

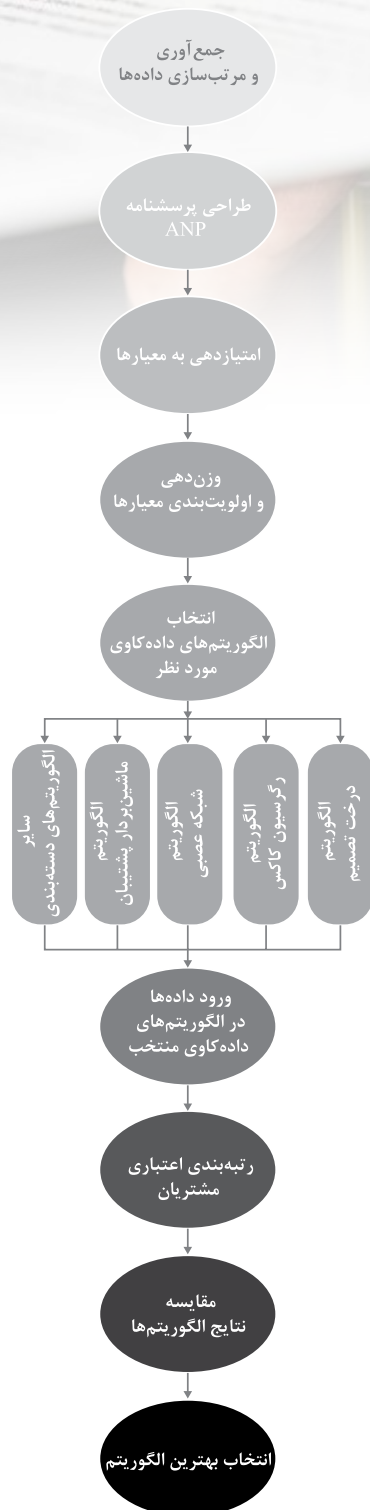
از ارزش‌هایی که رتبه‌بندی اعتباری برای مشتریان ایجاد می‌کند می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- فرآیند وام‌گیری بسیار ساده‌تر
- ۲- پاسخ‌دهی در یک بازه زمانی کوتاه‌تر
- ۳- کاهش میزان اطلاعات مورد نیاز و دسترسی سریع‌تر و آسان‌تر به اعتبار.

از ارزش‌هایی که رتبه‌بندی اعتباری برای بانک‌ها ایجاد می‌کند می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- کاهش هزینه‌های ارزیابی تسهیلات
- ۲- ارائه محصولی استاندارد در تمام سازمان بانک
- ۳- افزایش کارایی اعطای تسهیلات، این قابلیت را به بانک می‌دهد تا به دلیل تکرارپذیری، فرآیند اعطای تسهیلات با کارایی بیشتری انجام گیرد.

بطور کلی بانک‌ها و مؤسسات مالی به دو صورت

منابع در آرشيو نشریه موجودند.

چرا باواریا

[تحریریه آفتاب خاورمیانه]

یک سال پیش در آبان ماه یک هیات تجاری از ایالت باواریا به ایران آمد و ضمن بررسی زمینه‌های همکاری دوجانبه میز باواریا در ایران فعال شد. در اواخر بهمن ماه گذشته یک هیات تجاری ۶۰ نفره از اتاق تهران به این ایالت سفر کرد و در شهرهای مونیخ و برلین با برگزاری چند نشست مذاکره مستقیم و بازدید از صنایع موجود، گسترش مراودات با این ایالت صنعتی را پیگیری کرد. امضای تفاهم‌نامه همکاری میان انجمن قطعه‌سازان ایران با اتحادیه صنایع آلمان از جمله دستاوردهای این سفر بود.

◆ در نیمه شهریور امسال هیات اقتصادی ایالت باواریا که متشکل از تولیدکنندگان ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی، خودروسازی، قطعه‌سازی و بانکداری و موسسات مالی بود، به تهران آمدند و ضمن دیدارهای مختلف با فعالان اقتصادی، در زمینه ایجاد روابط مستقیم بانکی نیز تفاهم‌نامه‌هایی امضا کردند.

اولویت ارتباط با ایالت باواریا و جایگاه اقتصادی آن در آلمان موضوعی است که سوال‌هایی را مطرح کرده است. در این یادداشت به طور خلاصه این موضوع را مرور می‌کنیم.

آلمان در آخرین گزارش رقابت‌پذیری مجمع جهانی اقتصاد (۲۰۱۶-۲۰۱۵)، در رکن محیط اقتصاد کلان ۴ رتبه بهبود داشته است که این بهبود در نتیجه تراز مثبت بودجه و کاهش بدهی دولت آلمان است. آلمان با نرخ تورم سالانه ۰/۸ درصد، رتبه نخست را به لحاظ دارا بودن کمترین میزان تورم در بین ۱۴۴ کشور مورد بررسی در گزارش رقابت‌پذیری داشته و چهارمین رتبه را در اعتبار کشورها دارد. بر اساس آمار سال ۲۰۱۳، آلمان در بین تولیدکنندگان اول دنیا، پس از کشورهای چین، آمریکا و ژاپن در رتبه چهارم قرار دارد. همچنین بر اساس آمار سال ۲۰۰۹ سازمان همکاری اقتصادی و توسعه، آلمان در بین ۱۰ کشور صادرکننده اول دنیا دارای مقام سوم است. از نظر ارزش افزوده بیشترین سهم را در صادرات آلمان خدمات مالی و بازرگانی و از نظر ارزش صادرات ناخالص، ماشین‌آلات و تجهیزات ترابری دارد. این کشور دومین صادرکننده تولیدات صنعتی دنیا بعد از چین نیز هست. در سال ۲۰۱۱ آلمان در بین ۲۰ عرضه‌کننده بین‌المللی تولیدات صنعتی در جایگاه سوم قرار گرفته است. ارزش افزوده بخش صنعت آلمان ۲۰ درصد از تولید ناخالص داخلی این کشور را تشکیل می‌دهد و در تولیدات صنعتی آلمان، بیشترین سهم را وسایل و تجهیزات ترابری به خود اختصاص داده است و پس از آن به ترتیب ماشین‌آلات و دیگر تجهیزات، فلزات معمولی و مصنوعات فلزی (به استثنای ماشین‌آلات صنعتی)، محصولات معدنی غیرفلزی، لاستیکی و پلاستیکی، لوازم و دستگاه‌های برقی، محصولات خوراکی، آشامیدنی، دخانیات و محصولات و مواد شیمیایی قرار گرفته‌اند.

زمینه فعالیت صنعتی این شرکت‌ها در زمینه‌های مختلف مانند تولید اتومبیل و کامیون، شرکت‌های بیمه، شرکت‌های مخابراتی، شرکت‌های تولیدکننده مواد و محصولات شیمیایی، بانک‌ها، شرکت‌های خدمات کامپیوتری و نرم‌افزاری، لوازم و دستگاه‌های برقی، دارویی، آب و گاز، مواد ساختمانی، خدمات

سرمایه‌گذاری، پوشاک و لوازم جانبی، هواپیمایی، خدمات بهداشتی، آهن و فولاد، چاپ و نشر است.

روابط تجاری بین دو کشور ایران و آلمان از سابقه طولانی برخوردار است. ارزش مبادلات تجاری بین دو کشور در سال ۱۳۹۰ معادل ۶ میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار گزارش شده است. پس از اعمال تحریم‌ها این میزان در سال ۱۳۹۳ به ۲ میلیارد و ۶۸۵ میلیون دلار کاهش یافت. ایالت باواریا با تولید ناخالص داخلی معادل ۴۸۸ میلیارد یورو در سال ۲۰۱۳ دومین اقتصاد بزرگ را در میان ایالت‌های آلمان به خود اختصاص داده و عملکرد برنده‌های معروف این منطقه نقش مهمی در جایگاه اقتصادی آن ایفا می‌کند. از این رو این ایالت می‌تواند شریک تجاری و صنعتی خوبی برای ایران در شرایط پسابرجام باشد.

تمرکز ایران در روابط اقتصادی با هیات‌های اقتصادی آلمانی بیشتر سرمایه‌گذاری مشترک بین دو کشور است. براساس برنامه‌های پنج‌ساله، ایران سالانه به حداقل ۵۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی نیاز دارد.

شرکت‌های صنعتی و تجاری ایران آمادگی دارند در زمینه‌های مختلف از جمله خودرو با آلمان فعالیت مشترک داشته باشند. میزان تولید سالانه خودرو در ایران ما به یک میلیون و ۴۰۰ هزار دستگاه می‌رسد. همچنین، ایران از منابع نفت و گاز کافی برخوردار است و در حال حاضر شرکت توتال فرانسه در این زمینه با ایران همکاری‌هایی داشته و آلمان هم می‌تواند در زمینه نفت و گاز با ایران مشارکت داشته باشد.

«آیزه ایگنر» (Ilse Aigner) وزیر اقتصاد، رسانه، انرژی و تکنولوژی ایالت باواریای آلمان، با اشاره به رشد اقتصادی ۵ درصدی ایران گفت: این رشد مولفه مهمی برای موفقیت در منطقه است و ما تمایل داریم که همکاری اقتصادی با ایران را به‌طور جدی دنبال کنیم. «آیگنر» با اشاره به اینکه هنوز موانعی برای پیگیری فعالیت‌های اقتصادی دو کشور وجود دارد، تصریح کرد: تلاش ما برداشتن موانع است که یکی از اقدامات انجام شده در این راستا رفع مشکل بیمه هرسس است. وی همچنین از توافق با سه بانک ایرانی سینا، خاورمیانه و پارسیان برای افتتاح شعبه در ایالت باواریا خبر داد. به گفته آیگنر هدف از این سفرها تسهیل در برقراری روابط کارگزاری است. در حال حاضر موضوع عمده تجارت بین دو کشور ناشی از مبادلات بانکی است و امیدواریم مشکلاتی که موجب هزینه‌بر شدن و نیز پیچیدگی روابط بانکی می‌شود، از میان بروند. در این خصوص، حل مشکل مرتبط با بیمه هرسس، دستاورد بزرگی بود. وی ادامه داد:

امیدواریم بانک مرکزی ایران با نهاد ناظر بانکی آلمان همکاری لازم را برای افتتاح شعبه و گسترش همکاری‌های بانکی به عمل آورد و با تسریع در روند همکاری‌ها به هدف مشترکمان که همان استحکام بخشی و گسترش همکاری‌های بانکی است، نزدیک شویم.

برترام بروسارت (Bertram Brossardt) مدیرعامل اتحادیه صنعت ایالت باواریا می‌گوید: ایالت ما در حیطه اتومبیل و قطعات نقش فعالی در صادرات دارد و ما از دوستان ایرانی می‌خواهیم حتما در این حیطه با ما همکاری داشته باشند.

وی با اشاره به اینکه نوآوری و خلاقیت یکی از خصوصیات آلمانی‌ها است، گفت: اما توقع ما از فعالان اقتصادی ایران این است که صبر داشته باشند؛ زیرا انجام کارهایی که طی ۱۰ سال مسکوت مانده در عرض ۱۰ ماه بعد از لغو تحریم‌ها قابل انجام نیست. در ۱۰ ماه گذشته اقدامات زیادی انجام شده اما تنها بخشی از این اقدامات از سوی رسانه‌ها منتشر شده است.

با توجه به ارتقای رتبه اعتباری ایران در OECD اتحادیه اروپا از ۷ به ۶ انتظار می‌رود این رتبه به شرایط پیش از تحریم‌ها یعنی به رتبه ۴ باز گردد و در این راه گسترش روابط با کشور آلمان قطعاً راهگشای همکاری‌های بیشتر خواهد بود.

گشایش دفتر اقتصاد و صنعت ایالت باواریا در تهران، زمینه‌ای شد تا آلمانی‌ها برنامه‌ریزی خود را بر اساس سرمایه‌گذاری بلندمدت در ایران پی‌ریزی کنند. استفاده از توانمندی شرکت‌ها و واحدهای صنعتی و کوچک نیز از اولویت‌های همکاری مشترک تعریف شده است.

علی ماجدی سفیر ایران در آلمان نیز از سرمایه‌گذاری فوری سه میلیارد یورویی شرکت‌های این کشور در ایران خبر داده است که این رقم را شش بانک آلمانی در قالب یک کنسرسیوم تامین خواهند کرد.

از دیگر طرح‌هایی که قرار است آلمانی‌ها به زودی در ایران اجرا کنند می‌توان به چهار طرح در زمینه حمل و نقل ریلی اشاره کرد. قرارداد تولید و انتقال فناوری هفتاد لوکوموتیو برقی و پنجاه لوکوموتیو دیزلی و سیگنالینگ خط راه آهن تهران-اصفهان و احتمالاً تهران-مشهد و همچنین ساخت واگن نیز در دستور کار قرار دارد. ■

احیای شراکت قدیمی

رنا میرزاعلیان

کارشناس مدیریت مبارزه با پولشویی و تطبیق قوانین | بانک خاورمیانه

پس از اجرایی شدن برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) از دی ماه سال ۱۳۹۴، برقراری روابط بانکی ایران با کشورهای خارجی به عنوان یکی از مهم‌ترین نتایج مورد انتظار این توافق به شمار می‌رود. در این راستا بانک‌های ایرانی پس از پشت سر گذاشتن سال‌های دشوار تحریم و به نوعی عقب ماندن از تغییراتی که در یک دهه گذشته در بانکداری بین‌المللی رخ داده است، ابتدا ملزم به، به‌روزرسانی سیستم‌های بانکی و تطبیق خود با قوانین و مقررات بین‌المللی و پیاده‌سازی آنها، به منظور ارتباط‌گیری با نظام بانکی بین‌المللی هستند.

در میان کشورهای اروپایی، آلمان که به نوعی از شرکای عمده تجاری ایران در سال‌های پیش از تحریم نیز بوده است، در میان سایر هم‌تایان اروپایی خود برای برقراری تعاملات تجاری با ایران پیش‌دستی نموده و می‌خواهد در حوزه نظام بانکی هم با ایران پیشگام باشد. در شهریور ماه سال جاری وزیر اقتصاد، رسانه، انرژی و فناوری ایالت باواریای آلمان، از حضور شعب سه بانک ایرانی خاورمیانه، پارسیان و سینا در آلمان خبر داد و اشاره نمود که یکی از مشکلات حل نشده در روابط اقتصادی دو کشور ایران و آلمان، همکاری‌های پولی و بانکی است که در این زمینه، مذاکرات بانک مرکزی ایران با بانک‌های بزرگ آلمانی آغاز شده است. می‌توان گفت این اتفاق، نقطه عطفی در روابط ایران و آلمان به شمار رفته و می‌تواند زمینه‌ساز شکل‌گیری حضور بانک‌های ایرانی در سایر کشورهای اروپایی نیز به شمار آید.

با عنایت به مقدمه مطرح شده، لزوم آشنایی با قوانین و مقررات، ساختار مالی و بانکی کشورهای مختلف دنیا به منظور برقراری روابط بانکی اصولی با آنها امری ضروری است. به همین منظور در اینجا نگاهی اجمالی بر ساختار بانکی کشور آلمان و مراحل که کشورهای ثالث باید برای ورود به سیستم مالی و بانکی این کشور طی نمایند، خواهیم داشت.

شروع فعالیت‌های بانکی در آلمان به قرن پانزدهم میلادی بازمی‌گردد. برنبرگ (Berenberge Bank) قدیمی‌ترین بانک آلمان است که در سال ۱۹۵۰ تاسیس شد. بانک فدرال آلمان (Deutsche Bundesbank) بانک مرکزی این کشور و از مهم‌ترین و بانفوذترین بانک‌های اروپایی در سیستم بانک‌های مرکزی اروپا (ESCB) می‌باشد.

سیستم مالی کشور آلمان، سیستم بانک محور بوده و می‌توان بانک‌های این کشور را در سه گروه تقسیم بندی نمود.

گروه اول بانک‌های خصوصی که مشابه بانک‌های خصوصی موجود در ایران بوده و از جمله مطرح‌ترین

آنها می‌توان دوپچه بانک (Deutsche Bank)، یونی کزدیت بانک (UniCredit Bank) و کامرز بانک (Commerzbank) را برشمرد. گروه دوم، بانک‌های مشارکتی هستند که هدف آن‌ها اخذ سپرده و اعطای انواع مختلف تسهیلات و انجام اقدامات بر مبنای مشارکتی است. دی زد بانک (DZ Bank) از جمله بانک‌های مشارکتی در کشور آلمان می‌باشد. گروه سوم، بانک‌های ذخیره‌ای دولتی هستند که این قبیل بانک‌ها دولتی بوده و وظیفه اصلی آن‌ها اخذ سپرده و ارائه سود به آنها و اشیارکاسه (Sparkasse)، مشهورترین بانک ذخیره‌ای دولتی کشور آلمان است.

اصولی‌ترین نهادهای نظارتی در سیستم مالی کشور آلمان

یک سیستم اقتصادی موفق نیازمند سیستم بانکی دارای ثبات است و مشخصاً برقراری این ثبات در سیستم بانکی از طریق نظارت مستمر بر فعالیت‌های کسب و کار کلیه موسسات مالی و اعتباری بوسیله نهاد‌های مسئول در این زمینه امکان‌پذیر است. به موجب بخش هفتم از قانون بانکی کشور آلمان (Kreditwesengesetz – KWG)، قانون مرجع بانکی این کشور و اجرایی پیمان بازل) نظارت در سیستم بانکی این کشور به صورت اشتراکی به اداره نظارت مالی فدرال آلمان (BaFin) و بوندس بانک به عنوان دو نهاد کلیدی مالی و بانکی واگذار شده است.

اداره نظارت مالی فدرال آلمان (بافین) یک نهاد مستقل نظارت مالی در آلمان و تحت نظارت وزارت دارایی این کشور می‌باشد و مرکز اصلی آن در شهرهای بن و فرانکفورت قرار دارد. این مرکز بر حدود ۲۷۰۰ بانک و ۸۰۰ موسسه مالی و بیش از ۷۰۰ موسسه بیمه نظارت دارد. مبنای قانونی عملکرد و وظایف بافین قانون بانکداری آلمان (KWG) است. مطابق قانون، وظیفه اصلی بافین، نظارت بر بانک‌ها، موسسات مالی و شرکت‌های بیمه و تطابق عملکرد آنها با قوانین و مقررات به منظور برقراری ثبات در سیستم مالی و همچنین حفاظت از سرمایه سپرده‌گذاران است. همچنین بافین به منظور برقراری ثبات مالی و مبارزه با جرایم مالی خصوصاً جرم پولشویی در سیستم مالی آلمان موظف به ایجاد یک سیستم متمرکز برای ثبت، نگهداری و ذخیره‌سازی اطلاعات کلیه حساب‌ها و صاحبان آنها می‌باشد.

بافین مرجع ذی‌صلاح بررسی شرایط بانک‌های متقاضی ایجاد شعبه در کشور آلمان و اعطای مجوز تاسیس به آنها می‌باشد. در نتیجه، ارائه هرگونه خدمات بانکی و فعالیت در سیستم بانکی کشور آلمان باید تحت قانون بانکداری آن و با مجوزی که توسط اداره خدمات و نظارت مالی فدرال آلمان (بافین) صادر شده، باشد. بوندس بانک (بانک مرکزی) هم وظیفه نظارت مستمر بر موسسات اعتباری، بررسی و تحلیل گزارش‌های دوره‌ای آنها و همچنین ارزیابی پرونده‌هایی که برای مدیریت ریسک و سرمایه خود اعمال داشته‌اند را برعهده دارد.

نحوه نظارت و اعطای مجوز

قواعد کسب مجوز برای فعالیت‌های بانکی در کشور آلمان برای کشورهای داخل منطقه اقتصادی اروپا به نسبت کشورهای خارج از آن قدری متفاوت و آسان‌تر است. هر بانک خارجی خارج از منطقه اقتصادی اروپا (EEA) که تمایل حضور در بازار و سیستم بانکی آلمان و همچنین ارائه خدمات در این کشور را دارد می‌تواند با ایجاد یک نهاد مجزا و یا یک شرکت تابعه اقدام نماید، که

این نهاد تابعه نیز برای انجام کلیه فعالیت‌های خود به عنوان یک موسسه مالی از تاسیس، صدور مجوز و همچنین فعالیت بایستی تحت نظارت و با مجوز بافین باشد. فعالیت بانک‌های ثالث در کشور آلمان اگر صرفاً به صورت دفتر نمایندگی باشد در این صورت اعطای مجوز بافین به آن محدود به انجام اقداماتی کلی و محدود مانند جمع‌آوری اطلاعات مالی و فعالیت‌های فرعی آن شعبه اصلی خواهد بود و برای انجام فعالیت‌های خارج از چارچوب ذکر شده موظف به اخذ مجوزهای لازم می‌باشد.

از جمله موارد مهمی که بافین برای اعطای مجوز و پذیرش کشورهای ثالث متقاضی در سیستم بانکی آلمان در نظر دارد می‌توان به ارائه طرح مالی مناسب و کارآمد توسط بانک متقاضی اشاره نمود، به طوری که با آن طرح بتواند بافین را متقاعد نماید توانایی مالی کافی و همچنین برنامه کارآمد مالی برای ورود به عرصه بانکداری کشور آلمان را دارد. در این طرح بانک اعلام می‌کند که ریسک‌های مربوط به فعالیت‌های خود را به درستی شناسایی و مشخص نموده و ساز و کارهای لازم برای به حداقل رساندن این ریسک‌ها، جبران ضررهای احتمالی و برقراری ثبات مالی در بانک را در نظر گرفته است و مهم‌تر این‌که افرادی (مدیرعامل و اعضای هیات مدیره) قابل اعتماد و دارای صلاحیت و سابقه کافی نیز درون سازمان خود برای اعمال این برنامه‌ها خواهد داشت. این طرح یکی از مهم‌ترین ابزارها و به نوعی پیش زمینه پذیرش و موفقیت بانک‌ها در سیستم بانکی آلمان است. بافین و بوندس بانک دارای این اختیار مشترک هستند که وضعیت طرح‌های مذکور را از نظر انطباق با قوانین و دستورالعمل‌های مربوطه بررسی نمایند.

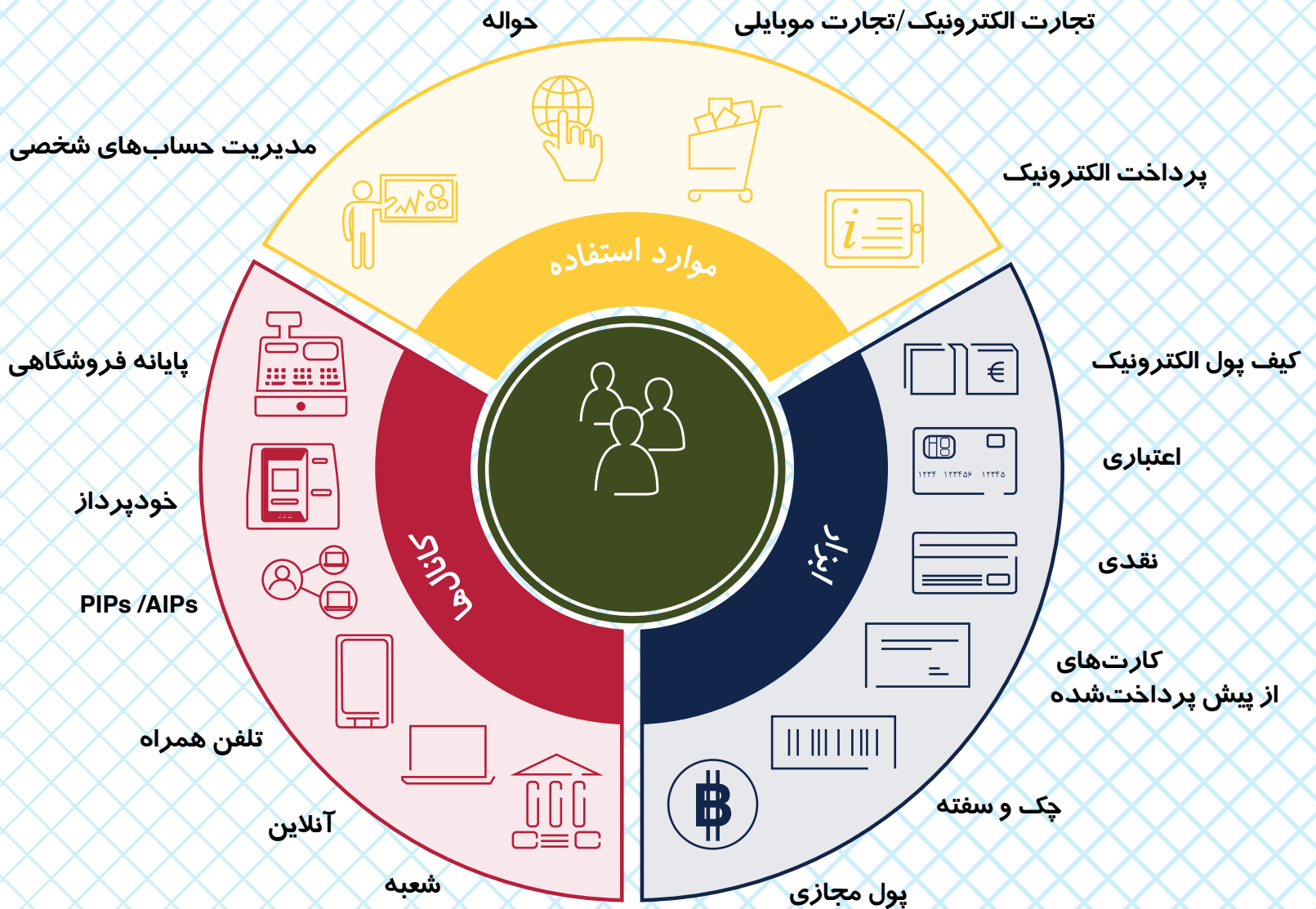
یکی از حقوق نظارتی خاصی را که قوانین برای بافین تعیین نموده است، حق نظارت ویژه بر شعبی است که ریسک بالا در خصوص نقض قوانین و در نتیجه به مخاطره انداختن دارایی‌های سپرده‌گذاران خود دارند. در این حالت بافین با توجه به قوانین ثبات بخشی موجود در نظام بانکی اقدام به ارائه راه‌کارهای پیشنهادی به آن شعبه می‌نماید. البته در خصوص شعبی که مربوط به بانک‌های کشورهای داخل در محدوده اقتصادی اروپا هستند در صورتی که در قوانین آن کشورها مصدحات قانونی در خصوص ثبات بخشی بانکی وجود داشته باشد، بافین حق تحمیل قوانین خود را بر آن‌ها نخواهد داشت. وظیفه دیگری که قوانین بانکی کشور آلمان برای بانک‌های کشورهای ثالث در نظر گرفته‌اند این موضوع است که کلیه شعب خارجی علاوه بر موارد بالا، موظفند در هر ایالتی که شعبه خود را مستقر نموده‌اند مراجع ذی‌صلاح آن ایالت را با ارائه گزارشی جامع از تمامی فعالیت‌های خود که بایستی مطابق با قانون کشور آلمان در خصوص تجارت، بازرگانی و صنعت (Gewerbeordnung) باشد تهیه و به صورت سالانه گزارش نمایند.

در این نوشتار به اختصار به بررسی الزامات قانونی و حقوقی در روابط بین بانکی با کشور آلمان و معرفی دو نهاد مهم نظارتی آن به عنوان نمونه موردی از سیستم بانکی کشورهای اروپایی پرداخته شد. آن‌چه مسلم است ایران برای برقراری مرادودات تجاری با کشورهای اروپایی علاوه بر همگام‌سازی با شرایط و استانداردهای مورد نظر آنها، به اعتماد به عنوان عنصر اصلی شروع این روابط نیازمند است. موضوعی که همچنان و در نتیجه عدم لغو کامل تحریم‌ها و احتمال اعمال تحریم‌های جدید از سوی آمریکا موجب عدم تمایل کشورهای اروپایی برای برقراری روابط با ایران است. ■

* به دلیل ازدیاد منابع برای آگاهی از آنها با نشریه تماس بگیرید. منابع در آرشيو نشریه موجودند.

گرایش‌ها صنعت پرداخت

صنعت پرداخت از طریق ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت بر چگونگی تحول خواسته‌های مشتریان نظارت می‌کند.

تأثیراتی که فن‌آوری‌های جدید بر ابزارها و زیرساخت‌های صنعت پرداخت می‌گذارند.

ابزار

انواع کیف پول موبایلی و الکترونیکی

برنامه‌های P2P (Paym, Zapp, Swish)

ابزارهای پرداخت خرد در شبکه‌های فروشگاهی

ابزارهای پوشیدنی مانند ساعت‌های هوشمند

پرداخت موبایلی (Mpesa, bKash); In app Payment Apps (Uber)

فن‌آوری‌های هوشمند غیرتماسی (NFC, HCE, BLE, QR Code)

ی امروز پرداخت

ذات برندگان آینده صنعت پرداخت را
گرایش‌های تاثیرگذار بر آن شکل می‌دهد.

پرداخت‌های مستور
با شتاب بیشتر
همراه می‌شود.

* نوآوری‌های پرداختی
در کشورهای در حال توسعه
از کشورهای توسعه‌یافته
جلو می‌زند.

افزایش سرمایه‌گذاری
در امنیت و شرایط احراز هویت
برای جلوگیری از فساد
و حملات سایبری رخ می‌دهد.

زنجیره ارزش پرداخت
با نوآوری‌های معکوس
همراه می‌شود.

گرایش‌های پرداخت
دچار تحول اساسی می‌شوند
به شکلی که نسل بعدی زیرساخت‌ها را
به وجود می‌آورند.

PSPها بر تحلیل اطلاعات
برای ایجاد ارزش افزوده
تاکید می‌کنند.

پرداخت کسب‌وکار به مشتری
(B2C)
و پرداخت‌های شرکتی سبب
تحریک جریان پرداخت‌های
بین‌المللی می‌شوند.

بانک‌ها بر اجرایی کردن
پول الکترونیک تمرکز خواهند کرد.

سیستم‌های پرداخت آنی
در سطح جهان
گسترش می‌یابند

* رگولاتورها
بر ایجاد نوآوری‌های جدید
و تشویق رقابت تاکید می‌کنند

تأثیر گرایش در سطح صنعت *

تأثیر گرایش در سطح شرکت

زیرساخت‌ها

خدمات گسترده حساب (Ripple)

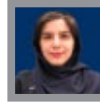
خدمات مشاوره و نرم‌افزاری

سیستم‌های پرداخت آنی

تحلیل‌های آنی

هاب‌های پرداختی

تجربه مالزی

سحر خلیل نژاد

کارشناس ارشد بانکداری شرکت‌های چند ملیتی | بانک خاورمیانه

◆ پیرو نهایی شدن برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)، یکی از مهم‌ترین مسائل مطروحه ارزیابی ریسک معامله با جمهوری اسلامی ایران در تعاملات خارجی بوده است. علی‌رغم یک درجه بهبود وضعیت و تعلیق برخی محدودیت‌ها علیه ایران به مدت یک‌سال در نشست اخیر گروه ویژه اقدام مالی (گ.و.ا.م.) (FATF (Financial Action Task Force) مطابق با آخرین گزارش کمیته بازل منتشر شده در تاریخ ۶ مردادماه سال ۱۳۹۵، جمهوری اسلامی ایران با رتبه ریسک معادل ۸/۶۱ همچنان در جایگاه اول در لیست کشورهای با ریسک بالا از منظر ریسک مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم قرار دارد. لذا به نظر می‌رسد بررسی و ایجاد زیرساخت‌های اساسی جهت رفع کاستی‌های قانونی و اجرایی برای مقابله با پولشویی و تأمین مالی تروریسم نه تنها ضروری می‌باشد بلکه بدون این اقدامات هزینه معاملات خارجی کشور مانند گذشته نزدیک بسیار سنگین خواهد بود.

این مقاله بر آنست تا ضمن معرفی این گروه و جایگاه بین‌المللی آن، مطالعه تطبیقی با وضعیت کشور مالزی در خصوص انطباق با استانداردهای بین‌المللی مبارزه با پولشویی ارائه نماید. وضعیت و تغییرات اعمال شده در زیرساخت‌های اجتماعی، حقوقی و اقتصادی کشور مالزی شبیه به ایران است که می‌تواند به عنوان الگویی در راستای بهبود وضعیت مبارزه با پولشویی استفاده شود. لازم به توضیح است اقدامات کشور مالزی طی دهه اخیر منجر به بهبود وضعیت و نهایتاً عضویت آن کشور در گروه ویژه اقدام مالی و قرارگیری در جایگاه هشتم و هفتم با ریسک معادل ۵/۴۶ در آخرین گزارش کمیته بازل گردیده است که این ارتقاء می‌تواند الهام بخش کشور ما نیز باشد.

گ.و.ا.م.

"گ.و.ا.م." یک نهاد بین‌المللی موقت است که در سال ۱۹۸۹ بنیان گذاشته شده و بیش از ۱۹۸ کشور توصیه‌های آن را در زمینه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، پذیرفته و به عضویت این گروه یا نهادهای منطقه‌ای مرتبط با آن درآمده‌اند. این گروه از نظر تعداد

اعضا و کشورهایی که با آن همکاری دارند یکی از بزرگترین نهادهای بین‌المللی به شمار می‌آید. اعضا در ابتدا فقط شامل کشورهای گروه هفت بوده است اما در طی سال‌های بعد، شمار کشورهای عضو افزایش یافته است. در حال حاضر این نهاد شامل ۳۷ عضو، ۲ عضو ناظر و ۹ عضو وابسته (اعضای وابسته عموماً نهادهای منطقه‌ای تشکیل شده به جهت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم را شامل می‌شود) و ۲۲ سازمان ناظر می‌باشند. ریاست گروه ویژه را یکی از مقامات بلندپایه دولت‌های عضو که با اکثریت آراء انتخاب می‌شود برعهده داشته و دوره تصدی این مقام یکساله می‌باشد و در حال حاضر نماینده کشور اسپانیا ریاست گروه ویژه را برعهده دارد.

به طور کلی، مهم‌ترین اقدام و ابتکار این نهاد را می‌توان در تدوین و ارائه توصیه‌هایی (Recommendation) در زمینه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم خلاصه نمود که تاکنون در چند مرحله بازنگری و اصلاح گردیده است و آخرین تغییر اعمال شده در سال ۲۰۱۲ و با تبدیل و ادغام «توصیه‌های چهارگانه به علاوه ۹ توصیه ویژه برای مبارزه با تأمین مالی تروریسم» به «توصیه‌های چهارگانه» و نیز گسترش حوزه شمول توصیه‌ها از موضوعات مبارزه با پولشویی و مبارزه با تأمین مالی تروریسم به موضوع مبارزه با تأمین مالی اشاعه سلاح‌های کشتار جمعی است.

از میان «توصیه‌های چهارگانه» تعداد ۱۲ توصیه در بخش‌های همکاری‌های بین‌المللی، جرم انگاری پولشویی و تأمین مالی تروریسم، شناسایی کافی مشتریان، گزارش‌دهی موارد و معاملات مشکوک و تقویت و تجهیز واحد اطلاعات مالی در زمره توصیه‌های کلیدی و اساسی قرار می‌گیرند.

عضویت مالزی در "گ.و.ا.م."

کشور مالزی در ماه مه سال ۲۰۰۰ به عضویت گروه APG - یکی از نهادهای ناظر FATF - در آمده است. این کشور در جولای سال ۲۰۰۷ توسط نهاد APG و بر مبنای «توصیه‌های چهارگانه به علاوه ۹ توصیه ویژه» مورد ارزیابی

متقابل قرار گرفت و پس از اعمال تغییرات و اصلاحات معین شده در گزارش سال ۲۰۰۷ و ایجاد زیرساخت‌های اساسی در قوانین و مقررات و سازمان‌ها و نهادهای عمومی، نهایتاً پس از ارزیابی مجدد نهاد APG در سپتامبر ۲۰۱۵ بر مبنای «توصیه‌های چهارگانه» و ارائه گزارش مربوطه به "گ.و.ا.م." در فوریه سال ۲۰۱۶ و بر مبنای گزارش ارائه شده سال ۲۰۱۵ به عضویت FATF درآمد.

در گزارش‌های ارزیابی متقابل عمده‌ترین وضعیت کشورها از منظر رعایت توصیه‌ها به پنج دسته کلی کاملاً منطبق^۱، تا حد زیادی منطبق^۲، تاحدودی منطبق^۳، غیر منطبق^۴ و غیرقابل اعمال^۵ برای هر توصیه تقسیم‌بندی می‌گردد. مالزی بر مبنای گزارش APG در سال ۲۰۰۷ و براساس ۴۰+۹ توصیه FATF، دارای صرفاً ۹ مورد منطبق ۲۴ مورد تا حد زیادی منطبق، ۱۵ مورد تاحدودی منطبق و یک مورد غیر منطبق بوده است. با تغییرات و اصلاحات اعمال شده در قوانین، مقررات و ساختار داخلی کشور در راستای اعمال و پیاده‌سازی توصیه‌ها در خصوص مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و نیز مبارزه با اشاعه سلاح‌های کشتار جمعی بر مبنای گزارش این نهاد و براساس توصیه‌های چهارگانه در سال ۲۰۱۵، هیچ یک از توصیه‌ها به عنوان غیر منطبق و تنها سه مورد از توصیه‌ها به عنوان نیمه منطبق گزارش گردیده، همچنین تعداد ۲۱ مورد به صورت تا حد زیادی منطبق و موارد منطبق از ۹ مورد به ۱۶ مورد افزایش یافته است.

ضعف‌های اساسی گزارش ۲۰۰۷، اقدامات

انجام شده جهت اصلاح موارد و نتایج

حاصل شده در گزارش ۲۰۱۵

جدول صفحه مقابل بیانگر اقدامات صورت گرفته و روند بهبود وضعیت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم مالزی در فاصله دو ارزیابی متقابل سال‌های ۲۰۰۷ و ۲۰۱۵ می‌باشد. شایان ذکر است به دنبال اصلاحات اساسی اعمال شده در قوانین، مقررات و ساختار داخلی مالزی براساس گزارش سپتامبر ۲۰۱۵ این کشور در فوریه سال ۲۰۱۶ به عضویت گروه ویژه اقدام مالی پذیرفته شد. ■

تاریخ گزارش ارزیابی متقابل	منطبق (C)	تاحد زیادی منطبق (LC)	تاحدودی منطبق (PC)	غیرمنطبق (NC)	غیرقابل اعمال (NA)	تعداد کل توصیه‌ها
گزارش ارزیابی متقابل جولای سال ۲۰۰۷	۹	۲۴	۱۵	۱	-	۹+۴۰
گزارش ارزیابی متقابل سپتامبر سال ۲۰۱۵	۱۶	۲۱	۳	-	-	۴۰

1. Compliant
2. Largely Compliant
3. Partially Compliant
4. Non Compliant
5. Non Applicable

منبع: روزنامه دنیای اقتصاد، شماره ۳۸۴۳، صفحه ۱۲

ضعف‌های اساسی گزارش ۲۰۰۷، اقدامات انجام شده جهت اصلاح موارد و نتایج حاصل شده در گزارش ۲۰۱۵

توصیه در گزارش ۲۰۰۷	رتبه در گزارش ۲۰۰۷	برخی اقدامات اصلاحی اعمال شده	معادل توصیه در گزارش ۲۰۱۵	رتبه در گزارش ۲۰۱۵	ایراد موجود بر مبنای گزارش سال ۲۰۱۵
SR. IX حمل کنندگان پول نقد	NC	۱. ایجاد واحدی در گمرک جهت تشخیص و بررسی ارزش‌های خروجی از کانال گمرک توسط حمل‌کنندگان پول نقد ۲. ایجاد همکاری متقابل بین پلیس و گمرک در خصوص ورود و خروج ارز (در سطح قوانین و مقررات و آیین‌نامه اجرایی)	R32 حمل‌کنندگان پول نقد	LC	عدم هماهنگی جزئی بین پلیس و گمرک جهت پیاده‌سازی اقدامات اجرایی
R1 جرم پولشویی	PC	۱. تسری قانونی جرم پولشویی بر جرایم دریایی (مثلا دزدی دریایی) و جعل و تقلب	R3 جرم پولشویی	LC	عدم تسری جزئی جرم پولشویی بر برخی از جرایم اجتماعی
R4 قوانین رازداری مؤسسات مالی	PC	۱. ایجاد نظارت بانک نگارا مالزی (بانک مرکزی مالزی) بر سیستم مالی لایوآن (Offshore banking - بانکداری مناطق آزاد)	R9 قوانین ناظر بر رازداری مؤسسات مالی	LC	وجود خلاء جزئی در قوانین ناظر بر سیستم مالی لایوآن در خصوص افشای اطلاعات مشکوک
R6 اشخاص دارای ریسک سیاسی	PC	۱. ایجاد قوانین و مقررات و آیین‌نامه اجرایی در خصوص رتبه‌بندی اشخاص دارای ریسک سیاسی در زمره گروه با ریسک بالا	R12 اشخاص دارای ریسک سیاسی	LC	وجود خلاء جزئی در اقدامات اجرایی (و نه در سطح قانون) در خصوص اشخاص سیاسی خارجی
R9 اشخاص ثالث	PC	۱. ایجاد قوانین و مقررات و آیین‌نامه اجرایی مرتبط در مؤسسات مالی در خصوص اشخاص ثالث و اتکاء به گزارش‌های مربوط به این اشخاص	R17 اتکاء بر اقدامات اشخاص ثالث	LC	وجود خلاء در شناسایی کافی اشخاص ثالث در مؤسسات گزارش‌دهی
R12 مشاغل غیرمالی معین در ارتباط با ریسک‌های شماره ۵-۶-۸-۱۱	PC	۱. تسری کلیه قوانین و مقررات و آیین‌نامه‌های اجرایی در خصوص شناسایی مشتری و کنترل و نظارت مرتبط مرتبط با مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم بر کلیه مشاغل غیرمالی معین ۲. انجام ارزیابی‌های در محل (ONSITE) در خصوص مشاغل غیرمالی معین بزرگ جهت بررسی اعمال و اجرای دستورالعمل و قوانین مصوب	R22 مشاغل و حرفه‌های مالی معین: شناسایی کافی مشتریان	LC	وجود خلاء در شناسایی کافی جواهرفروشان مستقل شرق مالزی
R16 مشاغل غیرمالی معین در ارتباط با ریسک‌های شماره ۱۳-۱۵-۲۱	-		R23 مشاغل و حرفه‌های مالی معین: سایر تدابیر و اقدامات		
R24 مشاغل غیرمالی معین - قوانین و مقررات، کنترل و نظارت	-				
R13, SR. IV گزارش‌دهی معاملات مشکوک	PC	۱. ارائه آموزش‌های جامع به کارکنان مؤسسات مالی در خصوص نحوه تشخیص و ارائه گزارش‌های STR ۲. ایجاد و گسترش دیدگاه تشخیص معاملات و اقدامات مشکوک توسط کلیه مقامات در کلیه مؤسسات	R20	C	-
R40 سایر همکاری‌های بین‌المللی	PC	۱. ایجاد قوانین و مقررات و سازوکار مربوطه جهت همکاری بیشتر بانک نگارا مالزی (بانک مرکزی مالزی) در خصوص همکاری با طرف‌های خارجی ۲. ایجاد سازوکار نظارت بر سیستم مالی لایوآن توسط بانک نگارا مالزی	R40 سایر اشکال همکاری بین‌المللی	LC	وجود محدودیت جزئی در سیستم مالی لایوآن در خصوص ارائه اطلاعات مالی موردنیاز جهت بررسی موارد مشکوک
SR.VIII سازمان‌های غیرانتفاعی NPO: Nonprofit Organization	PC	۱. الزام ایجاد واحدهای نظارت بر اقدامات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در سازمان‌های غیرانتفاعی ۲. افزایش مشارکت و همکاری سازمان ثبت شرکت‌های مالزی با نهادهای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم ۳. تسری مقررات ناظر بر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم بر سازمان‌های غیرانتفاعی و غیر دولتی	R8 سازمان‌های غیرانتفاعی	LC	۱. وجود خلاء در اعمال مجازات و تحریم‌های داخلی در خصوص عدم رعایت قوانین و مقررات ۲. وجود ضعف در نگهداری اسناد و مدارک مرتبط

منبع: گزارش FATF سال ۲۰۱۵

نقاط قوت اقتصاد ایران

حسین سلطان‌آبادی

کارشناس مدیریت تحقیقات اقتصادی | بانک خاورمیانه

مؤسسه جهانی مکنزی در گزارش اخیر خود تحت عنوان "ایران: فرصت رشد یک تریلیون دلاری؟" آینده روشنی را برای اقتصاد ایران به تصویر کشیده و البته برای تحقق این چشم‌انداز، به پیش‌شرط‌هایی از قبیل افزایش بهره‌وری عوامل تولید اشاره کرده است. آنچه در ادامه می‌خوانید ترکیبی از بخش اول این گزارش تحت عنوان "شش نقطه قوت اقتصاد ایران" به همراه تحلیل‌های نگارنده است.

نقاط قوت اقتصاد ایران

تولید ناخالص داخلی ایران بر حسب برابری قدرت خرید در سال ۲۰۱۵ معادل ۱/۴ تریلیون دلار بوده و از این منظر ایران هجدهمین اقتصاد بزرگ دنیا محسوب می‌شود. اقتصاد ایران شش توانمندی اصلی دارد که می‌توانند ظرفیت رشدی معادل یک تریلیون دلار تا سال ۲۰۳۵ ایجاد کنند: اقتصاد متنوع، سطح بالای تحصیلات، طبقه مصرفی در حال رشد، درجه بالای شهرنشینی، فرهنگ ریشه‌دار کارآفرینی و موقعیت مناسب جغرافیایی. این رشد یک تریلیون دلاری معادل رشد اقتصادی سالانه ۶/۳ درصدی است و قابلیت ایجاد ۹ میلیون فرصت شغلی جدید را خواهد داشت. برای این منظور به سرمایه‌گذاری حدوداً ۳/۵ تریلیون دلاری نیاز است.

اقتصاد متنوع

اگر چه اقتصاد ایران متکی به نفت و گاز است، اما در سال‌های اخیر از این اتکا تا حدی کاسته شده است. ایران بزرگترین ذخایر گازی و چهارمین ذخایر اثبات شده نفتی جهان را در اختیار دارد. بودجه عمومی تا حد زیادی به درآمدهای حاصل از فروش نفت خام و گاز طبیعی وابسته است. اما در سال‌های اخیر از این وابستگی کاسته شده است. نمودار ۱ سهم درآمدهای مالیاتی و نفتی را از کل درآمدهای دولت در سال‌های اخیر نشان می‌دهد. مشاهده می‌شود که سهم درآمدهای نفتی از حدود ۶۰ درصد در ابتدای سال ۱۳۹۰ به کمتر از ۳۵ درصد در تابستان سال ۱۳۹۵ کاهش یافته و سهم درآمدهای مالیاتی در همین مدت از حدود ۳۰ درصد به بیش از ۴۲ درصد رسیده است.

نمودار ۲ نیز سهم بخش نفت و گاز از کل ارزش افزوده ناخالص را نشان می‌دهد و بیانگر آن است که از سال ۱۳۷۴ به این سو سهم این بخش در تولید کشور کاسته شده و بر سهم بخش‌هایی همچون کشاورزی، حمل و نقل، املاک و خدمات حرفه‌ای افزوده شده است. البته پس از توافق هسته‌ای سهم این بخش مجدداً رو به افزایش است.

همچنین ایران به نیروی کار بیشتری برای ایجاد رشد اقتصادی سالانه ۶/۳ درصدی پیش‌بینی شده توسط مؤسسه مکنزی نیاز دارد و این در حالی است که جمعیت ایران طبق برآورد مؤسسه مکنزی در حال حاضر با نرخ نسبتاً اندک ۰/۶ درصد در سال رشد می‌کند و نرخ مشارکت به ویژه به دلیل نقش کم‌رنگ زنان در اقتصاد سطح نازل ۳۷/۷ درصد را تجربه می‌کند. با این حال در صورت تحقق پیش‌بینی‌های مؤسسه مکنزی از قبیل رسیدن نرخ مشارکت به ۴۳ درصد و ایجاد ۹ میلیون فرصت شغلی جدید، نرخ بیکاری از حدود ۱۳ درصد در سال ۲۰۱۴ به حدود ۷ درصد در سال ۲۰۳۵ کاهش خواهد یافت.

مشاهده می‌شود که در سال ۲۰۱۴ بخش نفت و گاز تنها ۲۳ درصد از ارزش افزوده ناخالص ایران را تشکیل داده، در حالی که این رقم برای امارات معادل ۳۰ درصد و برای کویت ۵۰ درصد است. تجارت خرده‌فروشی، املاک و مستغلات و خدمات حرفه‌ای سهم بیشتری نسبت به نفت و گاز در اقتصاد ایران دارند. ایران از نظر صنعت پتروشیمی جزو ده کشور برتر دنیا محسوب می‌شود و تنها در سال ۲۰۱۴ معادل ۱۴ میلیارد دلار محصولات پتروشیمی صادر کرده است. همچنین بزرگترین سیستم بانکی اسلامی در ایران دایر است که مجموع دارایی آن بالغ بر ۵۰۰ میلیارد دلار است.

تحصیلات و آموزش علمی

سهم افراد دارای سواد خواندن و نوشتن در جمعیت ۱۵ تا ۲۴ ساله ایران بیش از ۹۸ درصد است که بالاتر از متوسط جهانی و هم‌تراز با کشورهای توسعه یافته می‌باشد. نسبت افراد دارای تحصیلات تکمیلی به کل جمعیت در ایران به نسبت بالا است و ایران از این نظر در جایگاهی بالاتر از کشورهای همچون بریتانیا، فرانسه و آلمان و تقریباً هم سطح با فنلاند قرار دارد. بیش از یک سوم این افراد در رشته‌های مهندسی فارغ‌التحصیل شده‌اند و از این منظر ایران رتبه پنجم جهان را بالاتر از ژاپن و فرانسه و هم‌تراز با ایالات متحده آمریکا در اختیار دارد. ایران بالاترین نرخ رشد تولیدات علمی جهان را در اختیار دارد که بر اساس مقالات منتشر شده در مجلات علمی سنجیده می‌شود. البته در این زمینه چالش‌هایی از قبیل کیفیت پایین آموزشی و عدم ارتباط دانشگاه و صنعت و اقتصاد به چشم می‌خورند. برخی از بهترین و بااستعدادترین این تحصیلکردگان برای ادامه تحصیل، اشتغال یا کارآفرینی روانه خارج از کشور شده‌اند. تقریباً دو سوم کابینه دولت فعلی مدرک دکترای تخصصی (Ph.D.) دارند که شش نفر از آن‌ها از دانشگاه‌های غربی از جمله سه نفر از دانشگاه‌های ایالات متحده فارغ‌التحصیل شده‌اند. در مقام مقایسه، تنها دو نفر از اعضای کابینه باراک اوباما دارای مدرک دکترای تخصصی (Ph.D.) و ۱۰ نفر دارای مدرک دکترای حقوق (J.D.) هستند.

طبقه مصرفی رو به رشد

اندازه و پویایی طبقه مصرفی یکی از عوامل پیش‌بینی کننده رشد اقتصادی در اقتصادهای نوظهور است. بیش از نیمی از خانوارهای ایرانی (۵۶ درصد) بر حسب برابری قدرت خرید درآمد ماهانه بیش از ۲۰ هزار دلاری دارند که این سطح به عنوان "خانوارهای پرمصرف" نامیده می‌شود. این نسبت در ایران بیش از دو برابر چین و هند بوده و در میان اقتصادهای نوظهور (BRICS) تنها روسیه از این منظر با ایران برابری می‌کند. ایران در ۴۵ گروه از کالاها شامل خوراکی‌ها و نوشیدنی‌ها، پوشاک و وسایل جانبی، وسایل شخصی، وسایل منزل و وسایل بهداشتی در دسته‌بندی پرمصرف قرار می‌گیرد. حتی برندهایی که در ایران نمایندگی رسمی ندارند (مثل اپل) توانسته‌اند مورد تقاضای تعداد زیادی از مصرف کنندگان قرار گرفته و به وفور مورد استفاده باشند. ایران از نظر مصرف لوازم آرایشی و بهداشتی رتبه هفتم و از نظر تعداد جراحی‌های زیبایی رتبه دهم دنیا را در اختیار دارد.

نرخ شهرنشینی بالا

مؤسسه مکنزی پیش‌بینی می‌کند که در ۲۵ سال آینده، بیش از ۵۰ درصد از رشد اقتصادی جهان مربوط به شهرهای اقتصادهای نوظهور و در حال ظهور خواهد بود. بیش از سه چهارم جمعیت ایران در شهرها زندگی می‌کنند. این نسبت حتی از برخی کشورهای اروپایی از جمله اتریش، ایرلند، ایتالیا و پرتغال بیشتر است و تقریباً دو برابر هند محسوب می‌شود. تولید ناخالص داخلی تهران بر حسب برابری قدرت خرید از شهرهایی همچون برلین، هامبورگ، ملبورن، ریو و رم بیشتر است. البته بسیاری از زیرساخت‌های شهری ایران نیاز به روزآمدسازی دارند. مزایای شهرنشینی زمانی بر رشد اقتصادی تأثیرگذارتر است که زیرساخت‌های حمل و نقل بین شهری نیز باکیفیت و به‌روز باشند. بر اساس گزارش سال ۱۶-۲۰۱۵ مجمع جهانی اقتصاد، رتبه زیرساخت‌های حمل و نقل جاده‌ای ایران معادل ۶۳، ریلی ۴۵ و هوایی ۱۱۸ در میان ۱۴۰ کشور است. به این ترتیب ایران در مجموع در زیرساخت‌های حمل و نقل رتبه‌ای بهتر از ۸۰ کشور کسب نمی‌کند.

فرهنگ کارآفرینی

بر اساس داده‌های بانک جهانی، هزینه شروع یک کسب و کار جدید نسبت به درآمد سرانه در ایران حدود یک ششم این هزینه در ترکیه است. با این حال شاخص‌های سهولت کسب و کار در ایران بسیار ضعیف بوده و از این لحاظ رتبه ۱۱۸ در بین ۱۸۹ کشور را دارد. در بسیاری از صنایع برندهای برتری که بیشترین سهم از بازار ایران را دارند، شرکت‌های داخلی‌اند. در زمینه تجارت الکترونیک، نسخه‌های داخلی قدرتمندی جایگزین وبگاه‌هایی همچون آمازون، یوتیوب، پی‌پل و غیره شده‌اند. البته در این خصوص باید به نقش محدودیت‌های موجود در ایران توجه ویژه داشت. بسیاری از این کارآفرینان ممکن است با رفع محدودیت‌های تجاری و فیلترینگ و رفع تحریم‌ها و رقابت آزادانه برندهای خارجی در ایران، مزیتی برای فعالیت نداشته باشند.

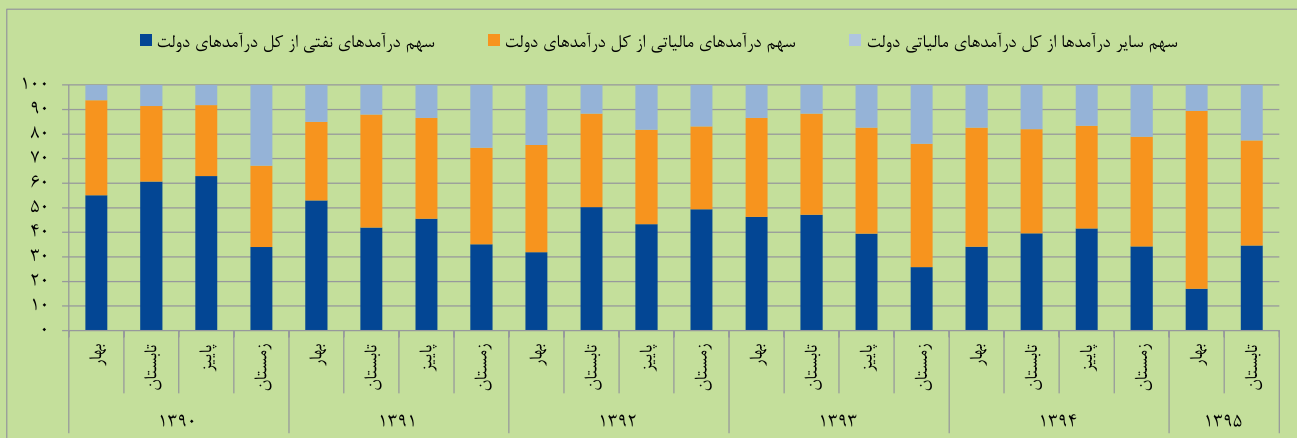
موقعیت جغرافیایی

موقعیت جغرافیایی ایران به گونه‌ای است که می‌تواند به مرکز تبادلات تجاری شرق-غرب و شمال-جنوب در منطقه تبدیل شود. در حال حاضر چین طرح عظیمی را برای بازسازی جاده ابریشم با عنوان "یک کمربند، یک جاده" در دستور کار قرار داده است و ایران در این طرح نقش اساسی دارد. در حال حاضر چین شریک اول تجاری ایران محسوب می‌شود و به تنهایی سهمی حدود ۴۰ درصد در تجارت ایران دارد. جدای از این، ایران با هفت کشور مرز مشترک خاکی دارد که در مجموع ۴۳۰ میلیون نفر جمعیت دارند و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۵ به طور متوسط رشد اقتصادی سالانه ۵/۲ درصدی را تجربه کنند.

برای این که ایران بتواند از این نقاط قوت برای بهبود رشد اقتصادی خود بهره‌گیرد و به پیش‌بینی مؤسسه مکنزی مبنی بر افزایش یک تریلیون دلاری تولید ناخالص داخلی جامه عمل بپوشاند، در وهله اول لازم است که بهره‌وری نیروی کار به طور متوسط ۳/۴ درصد در سال افزایش یابد - نظیر تجربه ترکیه بین سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۱۲. این در حالی است که نرخ رشد مرکب بهره‌وری نیروی کار ایران در فاصله سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۳ معادل ۱/۸ درصد در هر سال بوده است. وضعیت ایران در زمینه بهره‌وری سرمایه بسیار بدتر از این است و نرخ رشد مرکب آن در ۱۰ سال گذشته معادل منفی ۱/۵ درصد در هر سال بوده است. نمودار ۳ نرخ رشد بهره‌وری عوامل تولید اقتصاد ایران را به تصویر می‌کشد.

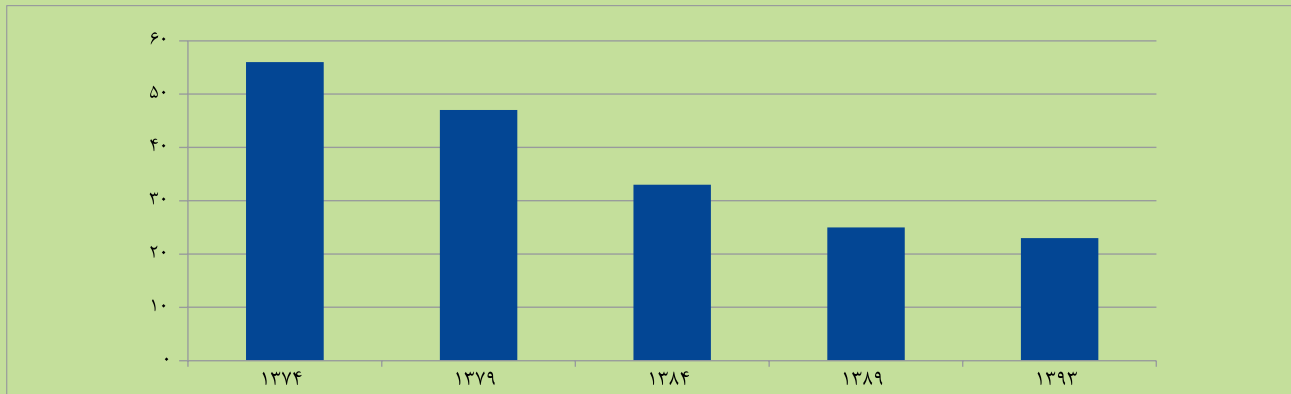

نمودار ۱ - سهم درآمدهای نفتی و مالیاتی از کل درآمدهای دولت (درصد)

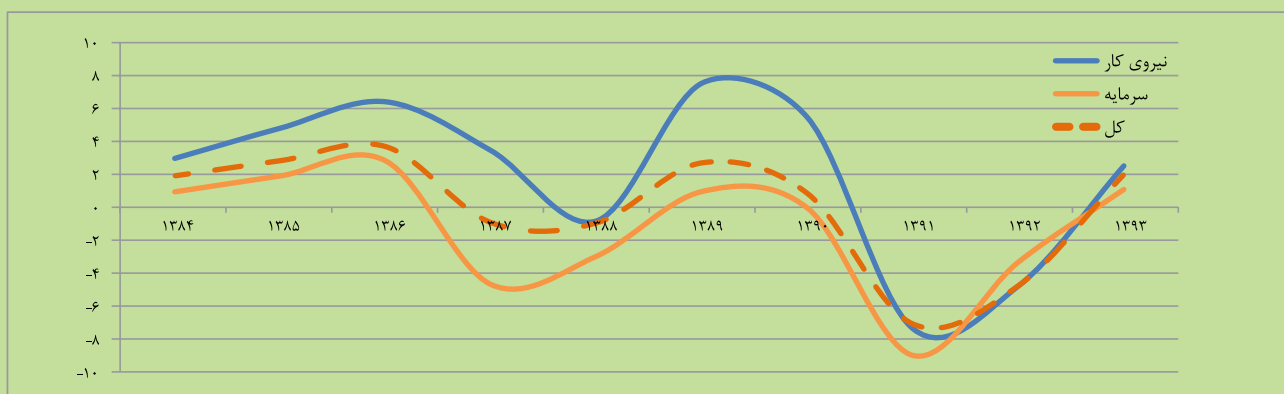
مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی، شماره‌های مختلف

نمودار ۲ - سهم بخش نفت و گاز از کل ارزش افزوده ناخالص (درصد)

مأخذ: مؤسسه مکنزی، گزارش ایران: فرصت رشد یک تریلیون دلاری؟

نمودار ۳ - نرخ رشد بهره‌وری عوامل تولید (درصد)

مأخذ: ماهنامه اقتصاد ایران، شماره ۲۱۱

I. Juris Doctor

MCKINSEY GLOBAL INSTITUTE
"IRAN: THE \$1 TRILLION GROWTH OPPORTUNITY?"
JUNE 2016

منبع:

دردا که راز پنهان ...

علی عرب‌مازار یزدی
عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی

اولین تصور از اقتصادهای دولتی در اذهان نخبگان و حتی غیرنخبگان، فساد گسترده در آن و گسترش دامنه اقتصاد پنهان است. حال آنکه نتایج مطالعات انجام شده در این زمینه چیزی دیگر می‌گوید؛ حتی در قیاس‌های جهانی هم کشورهای کمونیستی و شوریهایی که از بند کمونیست رها شده‌اند و هنوز آثار آن را در کشور خود تجربه می‌کنند، پس از کشورهای بسیار توسعه یافته، با اقتصاد پنهان کمتری به نسبت دیگر کشورها با اقتصاد آزاد مواجه‌اند.

این نگاهی است که می‌توان در دو دولت جنگ و دوران تحریم‌ها نیز تشابه آن را یافت؛ دو دوره زمانی که اقتصاد ایران با فشارهای بین‌المللی روبه‌روست و در عین حال بیشترین تمرکز دولتی بودن را تجربه می‌کند. براساس مطالعاتی که از سوی علی عرب‌مازار یزدی، عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی، در قیاس دولت‌های جنگ (هشت سال دفاع مقدس) و دولت‌های نهم و دهم صورت گرفته، دولت احمدی‌نژاد رکورددار اقتصاد پنهان در تاریخ اقتصادی ایران به شمار می‌رود.

با وجود اقتصاد پنهان گسترده، آمارهای رسمی، گمراه‌کننده‌تر خواهد بود برای اندازه‌گیری اقتصاد پنهان، براساس یک دسته‌بندی می‌توان روش‌ها را بر مبنای روش‌های مبتنی بر علل، روش‌های مبتنی بر آثار و روش‌های مبتنی بر علل و آثار طبقه‌بندی کرد. روش‌های مبتنی بر علل، روش علت‌یابی یا مدل‌سازی تقریبی است که انگیزه‌ها را شناسایی می‌کند؛ بر فرض، چه عللی می‌تواند تحریک‌کننده برای پنهانی انجام شدن آن فعالیت‌ها باشد. مثلاً در هر کشوری هرچه بار مالیاتی بیشتر باشد، انگیزه برای پنهان نگه‌داشتن فعالیت‌ها بیشتر است. روش فازی نیز روشی است که در این دو دهه به آن توجه شده است و مبنای آن، علت‌یابی است؛ منتهی به لحاظ تکنیکی، از منطق فازی استفاده می‌کند. در اقتصاد، سه دهه است که این روش کاربرد دارد. اولین اثری که در این زمینه منتشر شد، مربوط به رساله دکتر شکیبایی در دانشگاه شهید مدرس در سال ۱۳۸۱ بود و بعد از آن هم چندین و چند اثر وجود دارد که سعی کرده است همه یا بخش‌هایی از اقتصاد زیرزمینی را با این روش ارزیابی کند. در روش‌های مبتنی بر آثار، روش‌های پولی را داریم که اساس تفکرشان این است که فعالیت‌های اقتصادی زیرزمینی یا پنهان هم مثل سایر فعالیت‌های اقتصادی، نیاز به گردش پولی دارند. در حال حاضر اقتصادها پولی شده‌اند و بدون گردش پولی، نمی‌توان فعالیت داشت. پس اگر این گونه باشد، به این معناست که فعالیت‌های اقتصادی غیرقانونی روی متغیرهای پولی ما اثر می‌گذارد. اساس این ایده، مربوط به دوره‌ای می‌شود که در آن چون کنترل روی حساب‌های بانکی در آمریکا زیاد بود، گروه‌های مافیایی برای فعالیت‌های اقتصادی‌شان تلاش کردند عملیات‌شان را با پول نقد انجام دهند؛ بنابراین در واقع نسبت پول نقد (اسکناس و مسکوکات در دست اشخاص) به سپرده‌های دیداری افزایش پیدا کرد. در آنجا اعلام کردند این افزایش نمی‌تواند دلیلی داشته باشد، مگر اینکه این پول‌های نقد

برای گردش کالاهای غیرقانونی استفاده شده باشد و از این ایده برای برآورد حجم اقتصاد پنهان در اقتصادهای مختلف، استفاده شد.

توجه دارید که این ایده، در جایی استفاده می‌شود که حساب‌های بانکی در کنترل باشد؛ چیزی که ما اسمش را مبارزه با پولشویی (money laundering) گذاشته‌ایم. مبارزه با پولشویی در واقع حالتی است که فعالیت غیرقانونی می‌خواهد از امکانات پولی استفاده کند و ناچار می‌شود به گونه‌ای برای فعالیت خود یک محمل قانونی پیدا کند و در واقع پول کثیف را تبدیل به پول تمیز کند و بتواند از مجرای حساب‌های بانکی، آن را به گردش در بیاورد. روش‌های پولی، روش‌هایی هستند که به وسعت در دنیا استفاده می‌شوند؛ به ویژه در کشورهایی که این کنترل‌ها روی حساب‌های بانکی وجود دارد. در ایران هم در دهه ۷۰، اولین آثار مطالعات تجربی برای برآورد اقتصاد زیرزمینی با استفاده از روش‌های پولی انجام شد؛ ولی به علت اینکه ویژگی کنترل حساب‌های بانکی وجود نداشت، به سری‌های زمانی به دست آمده، نمی‌شد اتکا کرد و محققان ناچار می‌شدند این سری‌های زمانی را با استفاده از یک سری فروض دستکاری کنند تا بتوانند روند آن را منطقی‌تر بکنند.

روش دیگری که براساس آثار، اقتصاد پنهان را بررسی می‌کند، روش اختلاف در آمار است. مثلاً آمار صادرات به ایران را گمرک امارات یک میزان گزارش می‌کند و گمرک ایران، به میزان دیگری زیرا گمرک امارات همه کالاهایی را که از بنادر امارات به مقصد ایران می‌رود، به عنوان صادرات به ایران، اندازه‌گیری می‌کند و به این مسئله توجه ندارد که این کالاها، در بنادر یا جاهایی تخلیه می‌شود که جزء مبادی گمرکی ایران است یا غیر از آن است. بنابراین کشتی‌هایی که در بنادر کوچک و اسکله‌های غیرمجاز پهلو می‌گیرند و کالایشان را تخلیه می‌کنند، از نظر گمرک امارات، صادرات به ایران است ولی از نظر گمرک ایران، واردات به ایران نیست. یکی از روش‌های تخمین قاچاق، این است که شما سراغ اختلاف آماری بین گمرکات مختلف بروید که البته نیاز به یک سری تصحیحاتی هم دارد.

آخرین روش، روش مبتنی بر اطلاعات تخلفات آشکار شده است؛ مثلاً تعداد پرونده‌های قاچاق کشف شده یا ارزش پرونده‌های قاچاق کشف شده. آنها را مبنا قرار می‌دهند و یک ضریبی در نظر می‌گیرند به نام ضریب کشف. مثلاً فرض می‌کنند در ایران این ضریب کشف ۱۰ درصد است، پس براساس ارزش کالاهای قاچاق کشف شده، می‌توانند

پی ببرند همه کالای قاچاق چه اندازه است. تاکنون هر آنچه از سوی مسئولان درباره میزان قاچاق اعلام شده، همه برآوردی و تخمین زده شده است و نه براساس روش ثبوتی، آمارگیری و طرح نمونه‌گیری.

روش‌های مبتنی بر علل و آثار، روش‌هایی هستند که سعی می‌کنند اطلاعات مربوط به علل و هم اطلاعات مربوط به آثار را در درون خود داشته باشند؛ از این نظر و از آنجایی که این روش‌ها بیشترین بار اطلاعاتی را استفاده می‌کند برای برآورد اقتصاد پنهان، در دو دهه اخیر بیش از بقیه روش‌ها مورد استقبال قرار گرفته است. فرض بر این است که ما داریم هم انگیزه‌ها را می‌بینیم و هم رد پاها و اثر انگشت‌ها را برای کشف آن پدیده‌ای که نمی‌توان آن را مشاهده کرد.

ما هیچ مطالعه منتشرشده‌ای نداریم که از سال ۹۲ عددی را برآورد کرده باشد. اما آخرین تحقیقی که من انجام دادم، تا بهار ۹۵ را هم پوشش می‌دهد. البته من برای سال‌های بعد برآوردهای خطی کرده‌ام ولی همان‌طور که می‌دانید برآوردهای خطی خیلی قابل اتکا نیستند. با این حال همه اینها نشان می‌دهد اقتصاد پنهان ایران از دامنه ۱۵، ۱۶ درصد به تدریج وارد محدوده ۳۰ درصدی شده است. این تصویر از اقتصاد زیرزمینی با تصویری که اکنون جامعه ما (نخبگی و غیرنخبگی) درباره حجم فشار دارد، همخوان و هماهنگ است. به نظر من یک هشدار جدی است برای همه جامعه که ما داریم وارد وضعیتی می‌شویم که بی‌قانونی به جای حاکمیت قانون حرف اول را می‌زند. یک نظر دیگر هم ممکن است مطرح شود که در غیاب دولت در نقش کنترل و نظارت با رشد بخش غیررسمی اقتصاد مواجه خواهیم شد. من کاملاً با این موضوع موافق هستم. البته عامل اصلی تصدی‌گر بودن یا نبودن فرع بر ماجراست. در واقع میزان توانمندی دولت در حکمرانی که البته متکی بر یک مشارکت جمعی است، می‌تواند تعیین کننده باشد. در حال حاضر مشکلمان این است که حتی بین مقامات دولتی هم برای مبارزه با این مسئله یک درک مشترک وجود ندارد. در بالاترین سطوح تصمیم‌گیری گفته می‌شود که با قاچاق مبارزه کنید، بعد استاندار یک استان مرزی می‌گوید اگر با قاچاق مبارزه شود، به معنی افزایش تعداد بیکاران استان است و این کار را نمی‌کنم. در حالی که جامعه باید پذیرد در بلندمدت گسترش پدیده‌هایی مثل اقتصاد غیررسمی و فساد می‌تواند جامعه را به انهدام بکشاند. ■

اصل این مطلب در شماره ۲۷۱۱ روزنامه شرق به تاریخ دوشنبه ۳ آبان ۱۳۹۵ در صفحه ۵ منتشر شده است.

مقدمه

امروزه، بیشتر سازمان‌ها در تمام بخش‌های کسب و کار خود از IT استفاده می‌نمایند و همواره سرمایه‌گذاری‌های زیادی در این خصوص در جهت ایجاد مزیت رقابتی و نیز برآوردن انتظارات ذینفعان انجام می‌گردد و این مسئله برای بانک‌ها به مراتب دارای اهمیت بیشتری می‌باشد. از این رو دغدغه اصلی مدیران سازمان‌ها، ایجاد مزیت‌های رقابتی از به کارگیری IT و اطمینان از سرمایه‌گذاری انجام شده در این خصوص می‌باشد.

طراحی و پیاده‌سازی یک محیط ایمن در سازمان‌های مدرن اطلاعاتی به خصوص بانک‌ها و مؤسسات مالی یکی از چالش‌های اساسی در عصر حاضر محسوب می‌گردد این در حالی است که برخی دیگر امنیت را تا سطح یک محصول تنزل داده و فکر می‌کنند که با تهیه یک محصول نرم‌افزاری خاص و نصب آن در سازمان، امنیت را برای سازمان خود به ارمغان می‌آورند. در این مقاله سعی شده است اهمیت پیاده‌سازی امنیت اطلاعات بررسی و مضرات مالی ناشی از عدم وجود بسترهای امنیتی لازم در سازمان‌ها مورد امان نظر قرار گیرد. همچنین مزایای سرمایه‌گذاری در خصوص پیاده‌سازی امنیت اطلاعات در سازمان‌ها و مزایای بکارگیری آن مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

تعریف امنیت اطلاعات

امنیت اطلاعات یعنی حفاظت اطلاعات و سیستم‌های اطلاعاتی از فعالیت‌های غیرمجاز استفاده، افشاء، خواندن، نسخه‌برداری یا ضبط، خراب کردن، تغییر و دستکاری در اطلاعات. بدون در نظر گرفتن فرم اطلاعات اعم از الکترونیکی، چاپ، و یا اشکال دیگر، دولت‌ها، مراکز نظامی، شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات مالی، بیمارستان‌ها، و مشاغل خصوصی مقدار زیادی اطلاعات محرمانه در مورد کارکنان، مشتریان، محصولات، تحقیقات، و وضعیت مالی گردآوری می‌کنند. بسیاری از این اطلاعات در حال حاضر بر روی کامپیوترها جمع‌آوری، پردازش و ذخیره شده و در شبکه به کامپیوترهای دیگر منتقل می‌شوند. اگر اطلاعات محرمانه در مورد مشتریان و یا امور مالی یا محصول جدید موسسه‌ای به دست رقیب بیفتد، این درز اطلاعات ممکن است سبب خسارات مالی به کسب و کار و یا حتی ورشکستگی منجر شود. حفاظت از اطلاعات محرمانه یک نیاز تجاری و در بسیاری از موارد نیز نیاز اخلاقی و قانونی است.

امنیت اطلاعات یعنی حفظ محرمانگی، یکپارچه بودن و قابل دسترس بودن اطلاعات از افراد غیرمجاز. در اینجا مفاهیم سه‌گانه محرمانگی، یکپارچه بودن و قابل دسترس بودن توضیح داده می‌شود.

۱. محرمانگی

به طور خلاصه محرمانگی یعنی جلوگیری از افشای اطلاعات به افراد غیر مجاز. نقض محرمانگی ممکن است اشکال مختلف داشته باشد. مثلاً اگر کسی از روی صفحه نمایش کامپیوتر شما اطلاعات شما را بخواند. فروش یا سرقت کامپیوتر حاوی اطلاعات حساس، یا دادن اطلاعات محرمانه از طریق تلفن همه موارد نقض محرمانگی است.

۲. یکپارچه بودن

یکپارچه بودن یعنی جلوگیری از تغییر داده‌ها به طور غیرمجاز و تشخیص تغییر در صورت دستکاری غیر مجاز اطلاعات. یکپارچگی وقتی نقض می‌شود که اطلاعات نه فقط در حین انتقال بلکه در حال استفاده یا ذخیره شدن و یا نابودشدن نیز به صورت غیرمجاز تغییر داده شود. سیستم‌های امنیت اطلاعات به طور معمول علاوه بر محرمانه بودن اطلاعات، یکپارچگی آن را نیز تضمین می‌کنند.

۳. قابل دسترس بودن

اطلاعات باید در زمان مناسب در دسترس افراد مجاز باشند. این بدان معنی است که باید از درست کار کردن و جلوگیری از اختلال در سیستم‌های ذخیره و پردازش اطلاعات و کانال‌های ارتباطی مورد استفاده برای دسترسی به اطلاعات اطمینان حاصل کرد. سیستم‌های با دسترسی بالا در همه حال حتی به علت قطع برق، خرابی سخت‌افزار، و ارتقاء سیستم در دسترس باقی می‌ماند. یکی از راه‌های از دسترس خارج کردن اطلاعات و سیستم اطلاعاتی درخواست‌های زیاد از طریق خدمات از سیستم اطلاعاتی است که در این حالت چون سیستم توانایی و ظرفیت چنین حجم انبوه خدمات‌دهی را ندارد از سرویس دادن به طور کامل یا جزئی عاجز می‌ماند.

اجزاء اصلی امنیت اطلاعات

اجزاء اصلی و مهم امنیت اطلاعات در هر سازمان شامل سه قسمت زیر است. هر سه مورد برای برقراری امنیت اطلاعات در سازمان حیاتی هستند.

- امنیت فیزیکی
- امنیت عملیاتی
- مدیریت و تدابیر امنیتی

عواقب عدم ایجاد امنیت اطلاعات برای یک سازمان

آشنائی با عواقب خطرناک یک حفره امنیتی در یک سازمان و شناسائی مهمترین تهدیدات امنیتی که می‌تواند حیات یک سازمان را با مشکل مواجه نماید، از جمله موارد ضروری به منظور طراحی و پیاده‌سازی یک مدل امنیتی در یک سازمان می‌باشد. وجود حفره‌های امنیتی در یک سازمان، می‌تواند پیامدهای منفی متعددی را برای آن سازمان به دنبال داشته باشد. در زیر به برخی از این موارد اشاره می‌شود:

- کاهش درآمد و افزایش هزینه
- خدشه به اعتبار و شهرت سازمان
- از دست دادن داده‌ها و اطلاعات مهم
- اختلال در فرآیندهای جاری سازمان
- سلب اعتماد مشتریان و همچنین سلب اعتماد سرمایه‌گذاران [۱]

حفاظت از سرمایه معنوی

لیلی نصرتی

کارشناس امنیت مدیریت فن آوری اطلاعات | بانک خاورمیانه

مزایای سرمایه‌گذاری در امنیت اطلاعات

سازمان‌ها با پیاده‌سازی امنیت اطلاعاتی از مزایای زیر برخوردار خواهند شد:

- افزایش بهره‌وری
- افزایش اعتماد مشتریان سازمان
- کاهش احتمال از دست‌دادن فرصت‌ها
- حفاظت از داده‌های ارزشمند و کاهش هزینه از دست دادن داده‌ها توسط حفره‌های امنیتی
- بازگشت سرمایه در صورت صرف به موقع هزینه جهت پیاده‌سازی امنیت اطلاعات در سازمان [۲]

چالش‌های سازماندهی امنیت اطلاعات

۱. نبود مدلی جامع و جهانی برای سازماندهی امنیت اطلاعات

سازماندهی امنیت اطلاعات شاخه‌ای از علم مدیریت است. علم مدیریت هم ذاتاً ماهیت اقتضایی دارد. بنابراین در حوزه سازماندهی نیز این اقتضایی بودن محسوس است. نمی‌توان در حوزه سازماندهی امنیت اطلاعات نسخه‌ای را توصیه کرد که مشکلات تمام سازمان‌ها را به پایان برساند. مطالعات و تحقیقات نیز نشان می‌دهد که مدلی جامع و جهانی برای سازماندهی امنیت اطلاعات وجود ندارد.

۲. تعدد عوامل تأثیرگذار و خاص هر سازمان بر طراحی ساختار امنیت اطلاعات

هر سازمان ویژگی‌ها و عواملی مختص به خود دارد که آن را از سازمان‌های مشابه نیز مجزا می‌کند. این ویژگی‌ها در روند سازماندهی امنیت تأثیرگذار است. مدیریتی می‌تواند موفق قلمداد شود که به این ویژگی‌ها و عوامل خاص توجه کافی داشته باشد. به این ترتیب یکی دیگر از چالش‌های پیش روی سازماندهی و ویژگی‌ها و عوامل خاص هر سازمان است.

۳. لزوم یکپارچگی مسئولیت‌های امنیتی با کسب‌وکار سازمان

از مهم‌ترین اهداف هدایت امنیت در سازمان می‌توان به یکپارچه‌سازی و همسوسازی فعالیت‌های امنیتی با اهداف، مأموریت‌ها و استراتژی‌های کسب و کار اشاره کرد. در واقع، در سازماندهی باید به این موضوع دقت شود که در رابطه با ریسک‌های امنیتی افرادی را مسئول تصمیم‌گیری نماییم که از اختیارات لازم برخوردار هستند. سپس آنان را موظف به پاسخگویی نماییم.

۴. عدم آگاهی تصمیم‌گیران سازمان از اصول پایه‌ای سازماندهی امنیت اطلاعات

باید در هر زمینه‌ای متخصصان امر را به کار گرفت. هدایت و مدیریت امنیت اطلاعات نیاز به ساختار و سازماندهی حساب شده دارد. با این حال ممکن است که

متولیان سازماندهی ساختار امنیت اطلاعات در سازمان‌ها، از اصول پایه‌ای و اولیه طراحی ساختارهای امنیتی آگاهی کافی نداشته باشند و این موضوع موجب بروز نقایص فراوانی در زمینه‌های مرتبط شود.

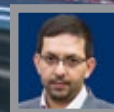
۵. عدم آگاهی افراد

باید در زمینه امنیت اطلاعات به کارمندان آموزش‌های مناسب داده شود تا کارکنان به سطحی از دانش برسند که خود ضرورت نیاز به امنیت اطلاعات در سازمان را درک کنند و فرهنگ سازمانی مناسب در جهت ایجاد امنیت اطلاعات در سازمان به وجود آید.

نتیجه‌گیری

با توجه به عواقب ناشی از عدم ایجاد امنیت اطلاعات و همچنین با توجه به مزایای سرمایه‌گذاری در این حوزه، به نظر می‌رسد بهتر است سازمان‌ها در این خصوص هزینه و زمان بیشتری صرف کنند. در نهایت مسئولیت تصمیمات بر عهده مدیریت است اما بهتر است که جریان فرآیندها بر اساس قوانین و مقررات باشد. هزینه پیشگیری از یک مشکل امنیتی، همواره کمتر از هزینه بازسازی خرابی متأثر از آن است. سازمان علاوه بر تأمین امنیت منابع اطلاعاتی خود، باید متعهد باشد که مجموعه سیاست‌هایی را برای ایمن ساختن اطلاعات سازمان خود تنظیم کند. این سیاست‌ها نقش مهمی در امنیت اطلاعات دارد، ولی با این حال تناقضی نیز وجود خواهد داشت و آن اینکه چارچوب سیاست سازمان باید قادر به افزایش سطح امنیت باشد. روش‌های برخورد با ناامنی از طریق شناسایی بحران و عوامل ناامنی و محدودکننده آن و همچنین ابزار کنترل آن تعیین می‌گردد.

با شتاب به پیش

گردآوری:
پیام طراوتی

کارشناس مدیریت ارتباطات | بانک خاورمیانه

نویسنده: جان کاتر
مترجم: دکتر احمد عیسی خانی
ناشر: فرا
تعداد صفحه: ۲۰۰
سال انتشار: ۱۳۹۴ چاپ اول
موضوع: مدیریت و تحول سازمانی

باشند. مسائل جمعیتی هم، دگرگونی را اجتناب ناپذیر می‌کند. البته، تکنولوژی پیشرفته داده پردازی، الزاماً، به ایجاد سازمانی مبتنی بر اطلاعات منتهی نمی‌شود.

ولی به محض اینکه سازمان اولین گام‌های آزمایشی خود را از سمت داده‌های خام، به سوی اطلاعات پردازش شده برمی‌دارد، فرآیندهای تصمیم‌گیری، ساختار مدیریت، و حتی روش‌های اجرایی کارهایش، شروع به تغییر می‌کنند. در زمان تمرکز ظرفیت پردازش اطلاعات یک سازمان، بر روی تولید اطلاعات، حوزه‌ی دومی که تحت تاثیر قرار می‌گیرد، ساختار سازمانی آن است. تقریباً بلافاصله، هم تعداد سطوح مدیریتی و هم تعداد مدیرانی که باید حذف شوند، روشن می‌شود. سازمان مبتنی بر اطلاعات، در مقایسه با سازمان‌های فرماندهی و نظارتی که ما به آنها عادت کرده‌ایم، بیشتر به متخصصین و کارشناسان نیازمند است.

در سازمان مبتنی بر اطلاعات، کارهای نسبتاً زیادی باید صورت گیرد. ادارات و دوایر سنتی باید دنباله‌رو استانداردها، و به عنوان مراکزی برای آموزش و تربیت کارشناسان عمل کنند. این مساله بیشتر در مورد تیم‌های متمرکز بر روی وظیفه‌های خاص، صادق است.

کتاب «با شتاب به پیش» برای رهبرانی نوشته شده است که خواستار رویارویی با دگرگونی‌های شگرف محیط کسب‌وکار امروز هستند و ضرورت انجام تغییرات بنیادین را درک می‌کنند. این کتاب به این موضوع می‌پردازد که برای بهره‌برداری از فرصت‌هایی که این روزها به سرعت می‌آیند و می‌روند، چگونه چالش‌های استراتژیک را سریع، چالاک و خلاقانه مدیریت کنیم.

شتاب دهنده‌های سیستم

- ۱) بیان اهمیت موضوع در یک فرصت طلایی
- ۲) تشکیل و تکمیل تیم راهنما
- ۳) تدوین چشم‌انداز تغییر و ابتکارات استراتژیک
- ۴) جذب افراد داوطلب کار تیمی
- ۵) توانمندسازی از طریق حذف موانع
- ۶) تقدیر از پیروزی‌های کوتاه مدت

- بسیار دشوار است که باور کنیم الگوی یک سازمان قرن بیستمی بتواند دنیایی را که به سرعت و به طور غیرقابل پیش‌بینی در حال تغییر است، با موفقیت اداره کند.
- همه نظرسنجی‌های انجام‌شده از مدیران اجرایی در طی دهه گذشته نشان می‌دهند که مدیران امروز بیش از هر زمان دیگری در حال آغاز ابتکارات استراتژیک هستند.
- استراتژی، دیگر در یک چرخه یک‌ساله عمل نخواهد کرد؛ زیرا فرصت‌ها و مخاطرات بر مبنای چرخه سالانه عمل نمی‌کنند.
- در بازی استراتژی باید چشم‌ها، گوش‌ها و قلب‌های بیش‌تری مشارکت کنند نه فقط تعداد محدودی از مدیران ارشد و این کاری است که سیستم‌عامل دوگانه می‌تواند از پس انجام آن برآید.
- سیستم‌عامل دوگانه، ساختاری ترکیبی از ساختار سلسله‌مراتبی و ساختار شبکه‌ای است. این ساختار برای کنار آمدن با دنیای فرارقابلی، به اقدامات شتاب می‌بخشد.
- دنیای در حال تغییرات فزاینده، به طور بالقوه پیامدهای منفی جدی به دنبال دارد؛ اما مزایای عظیمی نیز به همراه خواهد داشت.

اگر برای اداره سازمان‌ها به شیوه عمل جدیدی روی نیاوریم، برای کسب‌وکارها، دولت‌ها، اقتصادها، جوامع و در نهایت برای میلیاردها مردم ساکن روی زمین، پیامدهای ناگواری در پیش خواهد بود. تحولات در جهانی که در آن زندگی می‌کنیم چنان شتاب گرفته است که گویی مختصات وجودی سازمان‌ها را دگرگون ساخته و زمان را به عنوان بعدی جدید و بسیار موثر به این مختصات افزوده است. از این روست که در این مختصات جدید، برنامه‌ها، ساختارها و راهکارهایی که تا به حال برای رسیدن به پیروزی چراغ راهنما بودند و عصای دستمان، اکنون به بیراهه می‌برند و وبال گردنمان شده‌اند. سازوکارهای دپوز پاسخگوی نیازهای سازمان‌هایی بود که در جهانی کندتر، کم‌تر رقابتی، و قابل پیش‌بینی‌تر فعالیت می‌کردند. اکنون به گفته ضرب‌المثل پارسی «آن سبو بشکست و آن پیمانانه ریخت!». اگرچه که شدت این دگرگونی‌ها در صنایع مختلف متفاوت است و گریبانگیری آن دیر و زود دارد، ولی به هر حال «این سبو گر نشکند امروز، فردا بشکند!».

جان کاتر صاحب‌نظر بزرگ در مدیریت و رهبری در این کتاب به ضرورت بازنگری و بازاندیشی در آموزه‌های قرن بیستمی می‌پردازد و می‌نویسد:

«اکنون دنیا با چنان سرعتی در حال تغییر است که سیستم‌ها، ساختارها و فرهنگ‌های سازمانی بنا شده در طی قرن گذشته قادر به همگامی با این تغییرات نیستند.»

در این کتاب می‌خوانیم:

اگر تنها یک سرانجام غیر قابل فرار وجود داشته باشد. این است که همه شرکت‌ها و سازمان‌ها (از جمله دولت‌ها) امروز ناچارند که خود را از نو تعریف کنند. دگرگونی می‌تواند یک انرژی دهنده قدرتمند و یک نیروی خلاق باشد. امری که به نفع همه است. هدف ما در این کتاب این است که بعضی از بهترین نظرات را درباره مدیریت دگرگونی در این شرایط محیطی آشفته و پر تلاطم ارائه دهیم. ما این نظریه را در سه بخش سازمان داده‌ایم: به کجا می‌رویم؟ یا سازمان‌های ما چه شکل و ساختاری خواهند داشت؟ چگونه می‌توانیم به آنجا برسیم. یا چگونه می‌توانیم از پس مدیریت دگرگونی برآییم؟ ما به چه مهارت‌های فردی جدید و توانایی‌های شخصی تازه نیازمندیم. رهبری و مدیریت به چه توانمندی‌هایی نیاز خواهد داشت؟ ما امیدواریم مدیران و رهبران ما پاسخ‌های خاص خود را به این سوالات از طریق خواندن مجموعه مطالب ریشه‌ای و مفیدی که در این کتاب عرضه شده بیابند. بنابراین در یک جمله می‌توان گفت که: انتخاب ما این است که یا با سرعت پیش برویم و یا از قافله عقب بیفتیم.

یک سیستم عامل دوگانه کارآمد بر چند استوار است:

- ۱) افراد متعددی از تمام سطوح سازمان هدایت تغییرات را در دست دارند نه فقط تعدادی از افراد مشخص
- ۲) روابط دستوری نیست
- ۳) اقدام‌ها توأمان قلب محور و عقل محور هستند
- ۴) مدیریت بر پایه رهبری است نه ریاست
- ۵) مشارکت جدایی ناپذیر سلسله‌مراتبی و ارتباط شبکه‌ای وجود دارد

سرباز صنعت

|تحریریه آفتاب خاورمیانه|

چهره

◆ مرتضی سلطانی، بنیان‌گذار گروه صنعتی و پژوهشی زر و خالق برندهای معتبری چون زر ماکارون است. او یک صنعتگر موفق، یک صادرکننده نمونه و یک مدیر کارآفرین است.

سلطانی در سال ۱۳۴۰ در قلعه مبارک‌آباد قم به دنیا آمد. به دلیل وضعیت مالی خانواده از کودکی برای تهیه کمک خرج خانواده مشاغل کوچک را تجربه کرد. در ابتدای جوانی به عنوان اولین تجربه کسب و کار فرش فروشی را آغاز کرد ولی علاقه داشت وارد فضای تولید و صنعت شود.

او در رشته مدیریت صنعتی دانشگاه شیراز پذیرفته شد ولی با وقوع انقلاب فرهنگی و تعطیلی موقت دانشگاه‌ها به فعالیت در حوزه صنعت و تولید مشغول شد. به اتفاق چند دوست، واحد تراشکاری‌اش را راه‌اندازی کرد. اولین تجربه‌اش به او یاد داد که برای موفقیت بیشتر باید به کارگروهی اعتماد کند.

پس از چند تجربه کارگاهی کوچک، با تلاش فراوان برای کسب مجوز فعالیت، سرانجام کارخانه سازه‌های فلزی "زرند ماشین" را در مامونیه زرند ساوه تاسیس کرد. سپس دومین کارخانه را با نام "صنایع چدن پارس" در شهرک صنعتی ساوه احداث کرد. در ادامه فعالیت در حوزه صنعت سومین کارخانه را نیز به نام "زرند ماشین ۲" راه‌اندازی کرد که محصولات آن برای تولید سیلوه‌های پیچ‌ومهره‌ای به منظور ذخیره غلات بود. کارخانه بعدی نیز "لوله‌های دقیق کاوه" بود که کشش لوله را به روش سرد انجام می‌داد.

در سال ۱۳۷۶ اولین کارخانه سمولینای ایران را احداث کرد که در سال ۱۳۸۰ به بهره‌برداری رسید. در سال ۱۳۸۲ احداث کارخانه "زر ماکارون" را شروع کرد که در اواخر سال ۱۳۸۴ به بهره‌برداری رسید. سیلوه‌های نگهداری غلات را نیز در سال ۱۳۸۷ به بهره‌برداری رساند. در حال حاضر شرکت "نوشین ساز" را که اجرای طرح قند مایع و پروژه عظیم فرآوری گندم و محصولات بیسکویت، شیرینی و شکلات است را در دست اجرا دارد.

گروه صنعتی زر شامل شرکت آرد زر، شرکت زرماکارون، مرکز آموزش علمی و کاربردی زر، شرکت حمل و نقل توانمند زر ترابری ایرانیان، شرکت صنعتی زرفرکتوز، شرکت نوشین ساز و شرکت زر پخش در حال حاضر بزرگترین صادرکننده ایرانی انواع ماکارونی و بزرگترین تولیدکننده انواع ماکارونی و پاستا با آرد سمولینا در ایران است. سلطانی هم‌اکنون پروژه احداث راه‌اندازی بزرگترین مجتمع کارخانجات فرآوری عمیق غلات کشور را با ظرفیت ۴ میلیون تن در سال آغاز کرده که شامل مجموعه‌های تولیدی انواع نشاسته، آرد، گلوتن، نان صنعتی، قند مایع، ماکارونی، کیک، کلوچه، بیسکویت، شیرینی، شکلات، غذای کودک، غلات پرک‌شده، کورن فلکس و خوراک دام همراه با سیلوه‌های بزرگ ذخیره‌سازی خواهد بود.

سلطانی معتقد است که ایران می‌تواند پل صنعتی و غذایی برای کشورهای CIS، کشورهای منطقه و کشورهای آفریقایی باشد.

او به کار گروهی ایمان دارد و محورهای اساسی فعالیت مجموعه صنعتی و تولیدی خود را بر اصول مزیت‌شناسی، کار تیمی، تولید صادرات محور، جوان‌گرایی، دانش‌محوری و خرد جمعی بنیاد گذارده است.

سلطانی به رقابت اعتقاد دارد و آن را سرچشمه تمام پیروزی‌ها می‌داند و می‌گوید اساساً وجود یک یا چند رقیب باعث خواهد شد نهاد صنعتی و تولیدی کار خود را بهتر انجام دهد. رقیب توانمند، معلم واقعی است، او راهنمایی قوی است که انگیزه‌های زیادی را برای تولیدکننده به وجود می‌آورد. از این نظر، رقیب دیگر عنصر اخلاق‌گر در بقای سازمانی نیست. بلکه به عنوان یک نیروی محرک بسیار قدرتمند و راهنمای صادق، سبب می‌شود ضمن خودیابی و بازیابی سایر رقبا، نحوه و کیفیت ارائه محصول و خدمات به صورت دائمی مورد بازبینی و مهندسی مجدد قرار گیرد.

"ما بایستی از تفکر انحصاری فاصله بگیریم. جوانان ما موجی در صنعت غذا ایجاد کرده‌اند که اگر ما بزرگترها با آنان همراه نشویم دچار مشکل خواهیم شد، بنابراین یک انجمن از طریق اتاق بازرگانی ایجاد کردیم که نام کامل آن انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان ماکارونی ایران است که نه تنها این انجمن هیچ منافاتی با انجمن صنفی ماکارونی ندارد بلکه همگام و همراه با آن به کار خود ادامه می‌دهد."

نگاه صرفاً سوداگرانه به فرآیند تولید در صنعت؛ نگاهی یک‌سونگر است. در این عرصه، تولید و فروش محصولات تنها یک داد و ستد ساده به شمار نمی‌روند. بلکه نتیجه فعالیت توأم صنعتی و تجاری تولیدکنندگان، در گستره‌ای فراگیر به خانه یک‌یک شهروندان نفوذ و در عمق وجود آنها رخنه می‌نماید. پس در صنعت، توجه به اخلاقیات و پای‌بندی به اصول اخلاقی و انسانی، درخور توجه زیادی است.

او درباره مدیریت در حوزه صنعت می‌گوید: "یک صنعتگر باید در گام نخست یک مدیر باتدبیر باشد. مدیری که بتواند فضای کاری را بشناسد، نیازهای جامعه را درک کند، توانایی راهبری و هدایت داشته باشد و از همه مهم‌تر بتواند خصوصیات و شرایط کار گروهی را درک کرده و به آن پایبند باشند. کار در صنعت به هیچ وجه حرفه‌ای انفرادی و فردمحورانه نیست. یک صنعتگر موفق باید یک مدیر یک رهبر و یک هماهنگ‌کننده قوی باشد. به نظر من نیروی کار متخصص در سرزمین ما کم نیست. ولی این صنعتگر است که باید بتواند به آنها اعتماد کند. جوانان بسیاری داریم که تحصیلات دانشگاهی دارند. از دیدگاه تئوری آموزش دیده‌اند، اما نتوانسته‌اند دانش خود را با تجربه عملی در آمیخته و مجرب شوند. من از بدو ورودم به صنعت تلاش کردم این فرصت را برای جوانان علاقه‌مند و آماده برای فعالیت همه‌جانبه فراهم کنم. زیرا خود من هم روزی جوان بودم و اگر اعتمادی به من نمی‌شد، قطعاً امکان بروز توانایی را هم به دست نمی‌آوردم.

برخلاف تصور مرسوم، سرمایه یک نهاد تولیدی پول نیست. ماشین‌آلات هم حداکثر ۱۰ درصد سهم دارند. اما مهم‌ترین سرمایه، وجود گروهی از جوانان مشتاق است که با مدیریتی خوب، تعهد و همت والا، کارآفرینی را آغاز می‌کنند." ■

ارزش نیم میلیاردی درختان خیابان ولیعصر در تصفیه هوای پایتخت!

◆ یک متخصص مدیریت شهری معتقد است در حالیکه درختان نقش بسیار مهمی در تلطیف فضای شهری و به دنبال آن کاهش مصرف انرژی دارند متأسفانه این کارکرد مورد توجه متخصصان برنامه ریزی شهری آنگونه که باید و شاید مورد توجه قرار نمی‌گیرد. سید محسن طباطبایی‌مزدآبادی در نشست بررسی وضعیت آلودگی هوای تهران گفت: یکی از مهمترین کارکردهای درختان تولید اکسیژن است به طوری که یک درخت بیست ساله سدر قرمز با تاج ۸۰۰ متر مربعی، هر روز ۱۶۰۰ مول اکسیژن خالص تولید می‌کند که حدود ۴۲۰ میلیون تومان در هر سال ارزش اکسیژن تولیدی آن است و بنابراین یک درخت ۵۰ ساله ارزشی معادل ۲۱ میلیارد تومان در تولید اکسیژن دارد. وی ادامه می‌دهد: ولی واقعیت این است که این موجود بی‌نظیر غیر از این توانایی منحصر به فرد، یک کارکرد بسیار مهم دیگر هم دارد و آن تلطیف دمای محیط است. دبیر انجمن علمی اقتصاد شهری ایران در مورد این مطلب توضیح می‌دهد که باید ابتدا به این نکته اشاره کرد که غیر از خودروهایی که متهم اصلی آلودگی هوا به شمار می‌روند، تشدید آلودگی هوا در شهرها متهم دیگری دارد که از چشم بسیاری پنهان مانده است و آن آلودگی هوای ناشی از سیستم گرمایش منازل مسکونی و ادارات است. به گفته طباطبایی مطابق پژوهش‌های وزارت نفت، میزان متوسط مصرف سالانه گاز برای ساختمان‌های اداری و تجاری به رقمی بالغ بر ۲۶ مترمکعب می‌رسد و آلاینده‌های ناشی از فعالیت هر موتور خانه معادل ۵۰ تن در سال است! وی با طرح این سوال که در این میان، درختان و یا به عبارت بهتر فضای سبز شهری چه کمکی می‌توانند به حل معضل آلودگی هوای تهران بکنند اینگونه پاسخ می‌دهد که درختان شهری از طریق سایه مانع از گرم شدن و از طریق تعرق و تبخیر باعث خنک شدن ساختمان و سطوح پیاده رو می‌شوند و در زمستان نیز درختان شهری سرعت باد را کاهش داده و در نتیجه نفوذ هوا به داخل ساختمان کاهش می‌یابد و به دنبال آن مصرف انرژی برای گرمایش کاهش می‌یابد. این متخصص اقتصاد و مدیریت شهری با اشاره به اینکه این کاهش تقاضا برای انرژی، انتشار آلودگی از طریق موتورخانه‌ها و به تبع آن نیروگاه‌ها را نیز کاهش می‌دهد می‌افزاید: درختان شهر از طریق جذب آلاینده‌های گازی مانند SO₂، NO₂، O₃، از طریق سطح برگ خود و نیز با متوقف کردن حرکت ذرات مانند PM₁₀، گرد و غبار خاکستر و گرده و آزاد کردن O₂ از طریق فرآیند فتوسنتز کیفیت هوا را نیز بهبود می‌بخشند. مدیرمسئول فصلنامه علمی پژوهشی اقتصاد و مدیریت خاطرنشان می‌کند: براساس تحقیقی که با عنوان "برآورد ارزش منافع چنارهای خیابان ولیعصر در بهبود کیفیت هوای شهر تهران" در سال ۹۱ انجام شده است، در مجموع درختان چنار خیابان ولیعصر ۵۵۴۶۹۰۶۱۱ ریال منفعت ارائه کردند، یعنی به طور متوسط هر درخت ۸۵۴۸۱/۶۸ ریال منفعت ارائه می‌کند که بیشترین منفعت ارائه شده مربوط به بهبود کیفیت هوا با رقم ۳۵۵۱۳۶۶۵۲ ریال است. وی با اشاره به نتایج این تحقیق می‌گوید: درختان خیابان ولیعصر در زمینه صرفه جویی انرژی نیز ارزشی بالغ بر ۹۵۶۳۴۷۴۷ ریال را دارا هستند. دبیر انجمن علمی اقتصاد شهری ایران متذکر می‌شود با توجه به آنچه گفته شد و با توجه به این ارزش بالا، برای این موجود مفید و در عین حال کم‌توقع، ارائه الگویی مناسب برای برنامه‌ریزان شهری به منظور استفاده از ظرفیت درختان در فضای شهری ضروری به نظر می‌رسد. ■

منبع: ایسنا ۱۳۹۵/۸/۲۵، شماره خبر: ۹۵۰۸۲۵۱۷۶۹۵

تصویری از مه‌دود برفراز مکزیکوسیتی

مه‌دود های مرگبار*

سید محسن طباطبایی‌مزدآبادی
نایب رئیس و دبیر انجمن علمی اقتصاد شهری ایران

◆ چندی است سلسله نشست‌های «بررسی راهکارهای جهانی مدیریت آلودگی هوا» با حضور جمعی از کارشناسان، استادان دانشگاهی و اصحاب رسانه در دبیرخانه انجمن علمی اقتصاد شهری ایران برگزار می‌شود. در نشست قبلی برنامه‌های شهر مکزیکوسیتی برای مهار آلودگی هوا مورد بررسی قرار گرفت که اهم آنها عبارت بود از: توسعه حمل و نقل عمومی با تاکید بر مترو، ایجاد سامانه گسترده BRT، ترویج دوچرخه‌سواری، کاهش زمان تست آلاینده‌های خودروها، نوسازی تاکسی‌ها و خروج کارخانه‌های آلاینده از شهر. در نشست اخیر وضعیت لندن و نیویورک به عنوان دو کلانشهر جهانی در زمینه آلودگی هوا مورد بررسی و پایش قرار گرفت. دکتر سید محسن طباطبایی‌مزدآبادی دبیر انجمن علمی اقتصاد شهری ایران در این نشست با اشاره به عملکرد شهر لندن در حوزه مهار آلودگی هوا گفت: این شهر با جمعیت ۸ میلیون و ۶۷۴ هزار نفری یکی از نقاط پرجمعیت اروپایی است و با توجه به صنعتی بودن این شهر، از نیمه‌های قرن بیستم مهار آلودگی‌های زیست محیطی در این شهر در اولویت قرار گرفت به نحوی که در سال ۱۹۵۶ لایحه هوای پاک در پارلمان این کشور تصویب شد. وی با اشاره به اینکه بر اساس این قانون سوزاندن زغال سنگ در منازل محدود شد، افزود: همچنین کارخانه‌ها نیز از درون شهر به بیرون منتقل شدند. این استاد دانشگاه با تاکید بر اینکه در قوانین جدید افرادی که قصد دارند با خودروی شخصی به مناطق مرکزی لندن وارد شوند باید عوارض پرداخت کنند گفت: این عوارض به حدی سنگین است که اغلب شهروندان لندن را مایل به استفاده از حمل و نقل عمومی کرده است؛ ضمن آنکه این شهر تحت نظارت برنامه‌های اتحادیه اروپایی مقررات بسیار سختی در زمینه تولید خودرو با سوخت پاک اعمال می‌کند و تعویض وسایل نقلیه با آلاینده‌های بالا را در دستور کار خود قرار داده است. وی در ادامه این نشست به وضعیت نیویورک اشاره کرد و گفت: داستان مرگ چند ده نفر در مه دود سال ۱۹۶۳ در این شهر که بر اثر وارونگی هوا پدید آمده بود منجر شد تا کنگره آمریکا لایحه هوای پاک را به تصویب برساند که در نهایت این قانون به تاسیس سازمان حفاظت از محیط زیست آمریکا (EPA) منتهی شد. طباطبایی گفت: بر اساس قوانین آمریکا هیچ راننده‌ای حق ندارد در نزدیکی مدارس خودروی خود را بیش از یک دقیقه بدون حرکت روشن نگاه دارد و در صورت نقض این قانون مجبور به پرداخت ۳۵۰ دلار جریمه خواهد شد. نایب رئیس هیئت مدیره انجمن علمی اقتصاد شهری ایران با تاکید بر اینکه از سال ۲۰۰۵ خودروهای دیزلی مجبور شدند از سوخت جدید با گوگرد اندک استفاده کنند که اغلب خودروهای مدارس را نیز شامل می‌شد، گفت: با تسهیل حمل‌ونقل عمومی در سال‌های گذشته میل به خرید اتومبیل شخصی در میان ساکنان نیویورک نسبت به سال ۲۰۰۷ نزدیک به ۲۳ درصد کاهش نشان می‌دهد و دی‌اکسید گوگرد تولیدی خودروها نیز نسبت به سال ۲۰۰۸ بیش از ۶۹ درصد کاهش پیدا کرده است. این متخصص مباحث شهری با تاکید بر اینکه امروز نیویورک بزرگترین ناوگان اتوبوسرانی هابریدی آمریکا را به خود اختصاص داده، گفت: تاکسی‌های هابریدی نیز به بخشی از بدنه حمل و نقل عمومی این شهر تبدیل شده به طوری که بیش از ۲ هزار تاکسی هابریدی امروز در این شهر مشغول به فعالیت هستند. طباطبایی با بیان اینکه تاریخ نشان داده است آلودگی هوا می‌تواند تبدیل به یک بحران جدی برای سلامت بشر شود، گفت: حادثه دره میوز (Meuse Valley Fog) در بلژیک، دونورا پنسیلوانیا (The 1948 Donora Smog) و از همه مهمتر فاجعه دسامبر سال ۱۹۵۲ در لندن که در عرض یک هفته چند صد نفر کشته شدن نشان می‌دهد اگر امروز به دنبال رفع آلودگی هوا نباشیم نهایتاً در اشتباهات خودمان غرق خواهیم شد. وی با تاکید بر اینکه قانون‌گذاری‌های زیست محیطی در ایران نوپا و اغلب ناکارآمد است، گفت: این امیدواری وجود دارد که در لایحه هوای پاک این نقایص برطرف شود و به طور جامع و مانعی مساله آلودگی هوا با تمامی عللش مورد بررسی قرار گیرد. ■

منبع: خبرگزاری مهر ۱۳۹۵/۹/۲۲، شماره خبر: ۳۸۴۸۱۹۳

*Smog

فعالیت رسمی بیمه زندگی خاورمیانه آغاز گردید

«مدیریت بر اساس مقررات و ضوابط بیمه‌ای و اصول بنگاه‌داری»، «مشتری‌مداری و تأمین منافع قانونی ذی‌نفعان»، «تلاش جدی در ارائه محصولات جدید، خدمات نوین و جذاب بیمه‌های زندگی» و «تعمیم بیمه‌های زندگی و توسعه آن برای همه اقشار و احاد جامعه» مورد تأکید مؤسسان این شرکت بوده است. همچنین «رعایت اصول حاکمیت شرکتی و مدیریت مسئولانه و پاسخگو» و «قانون‌مداری و توجه به اصل حاکمیت قانون» از اهدافی است که هیأت‌مدیره بیمه زندگی خاورمیانه به آن توجه دارند.

مهندس سیدحسین سلیمی، نایب رییس هیأت‌مدیره بیمه زندگی خاورمیانه در مورد علت تأسیس این شرکت می‌گوید: یکی از نقاط ضعف موجود، استفاده کم مردم از خدمات بیمه‌های عمر و زندگی است؛ در ایران ضریب نفوذ بیمه‌های عمر ۱۳ درصد است ولی این رقم در کشورهای توسعه‌یافته بیش از ۵۰ درصد است. او با بیان این که توسعه بیمه‌های عمر و زندگی می‌تواند منجر به افزایش حق‌بیمه تولیدی شود، گفت: تاکنون کسی به نقطه ضعف فاصله زیاد بیمه عمر مردم در ایران نسبت به کشورهای توسعه یافته توجهی نمی‌کرد و ما فکر کردیم با تأسیس این شرکت، مردم بتوانند از پس‌انداز خود برای

شرکت بیمه زندگی خاورمیانه به عنوان نخستین شرکت بیمه تخصصی زندگی در ایران به شماره ۵۰۳۱۴۸ در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۰۷ به ثبت رسید.

سیاست تخصصی شدن رشته بیمه عمر و زندگی، با هدف جلوگیری از هزینه‌کرد درآمد ناشی از حق‌بیمه‌های عمر در رشته‌های دیگر و افزایش ضریب نفوذ بیمه در میان مردم از سوی بیمه مرکزی ایران پیگیری می‌شود. به گفته دکتر عبدالناصر همتی رئیس کل بیمه مرکزی ایران، این نهاد حاکمیتی بر تفکیک بیمه عمر و زندگی از غیر زندگی (Life & Nonlife) تأکید دارد و از این پس دیگر مجوز تأسیس شرکت‌های بیمه برای ارائه بیمه‌های مختلف داده نمی‌شود بلکه باید بیمه‌های عمر و زندگی به طور تخصصی پیگیری شود. با این رویکرد و با تأسیس شرکت بیمه زندگی خاورمیانه، گام عملی برای تحقق این سیاست در صنعت بیمه برداشته شد.

بیمه زندگی خاورمیانه از شرکت‌های زیرمجموعه بانک خاورمیانه، با تأیید شورای عالی بیمه پذیرهنویسی خود را در اسفند ۱۳۹۴ از طریق بازار سوم فرابورس انجام داد. این شرکت با سرمایه اولیه ۱۲۰۰ میلیارد ریال قصد دارد به صورت تخصصی به ارائه همه خدمات بیمه‌ای در بخش بیمه‌های زندگی بپردازد.

زمان بازنشتگی استفاده کنند. او در مورد چگونگی محاسبات اکچوئری بیمه زندگی خاورمیانه گفت: محاسبات اکچوئری همانند محاسبات بین‌المللی است. پیش از این نرخ‌های تورم بالا و دو رقمی مانع از اجرای چنین طرح‌هایی در ایران بود اما چنانچه نرخ تورم تک رقمی ادامه یابد و به شش یا هفت درصد برسد، تمامی فرمول‌های محاسباتی که در دنیا جواب می‌دهد، در ایران نیز می‌تواند جواب دهد. او با تأکید بر اینکه نرخ حق‌بیمه‌ها را بازار باید تعیین کند، پیشنهاد داد شرکت‌های بیمه برای تعیین نرخ حق‌بیمه‌ها از الگوی توافق بانک‌های خصوصی و دولتی برای تعیین نرخ سود سپرده‌ها استفاده کنند.

سلیمی افزود: در صورتی که نرخ تورم هشت درصد در کشور تثبیت شود، زمینه برای رقابت آزاد بازار بیمه فراهم خواهد شد. بقای تمامی واحدهای تولیدی و مؤسسات اقتصادی بستگی به رقابت‌پذیری دارد و در غیر این صورت با اعمال شیوه‌های دستوری اتفاق خاصی نخواهد افتاد که این موضوع در گذشته نیز اثبات شده است.

مجمع عمومی مؤسس بیمه زندگی خاورمیانه روز پنج‌شنبه ۲۸ مرداد با حضور اکثریت سهامداران به ریاست مهندس سیدحسین سلیمی برگزار شد. پس از بررسی و تصویب گزارش هیأت مؤسس از روند تأسیس شرکت و هزینه‌های پیش از تأسیس، احراز پذیرهنویسی و تأدیه مبلغ کلیه سهام شرکت انجام شد و سپس اساسنامه پیشنهادی شرکت به تصویب سهامداران رسید.

همچنین آقایان دکتر پرویز عقیلی کرمانی، مهندس سیدحسین سلیمی، دکتر سیداحمد احمدی هاشمی، مهندس عبدالله فاتح، مهندس خسرو اسمعیل‌زاده، مهندس هومن قوبی و بانک خاورمیانه به عنوان اعضای اصلی و شرکت‌های سرمایه‌گذاری کارآفرین ماندگار گروه بدر و آسفالت طوس نیز به عنوان اعضای علی‌البدل هیأت‌مدیره شناخته شدند.

در اولین جلسه هیأت‌مدیره نیز آقای دکتر محمدابراهیم امین نماینده بانک خاورمیانه به عنوان رئیس هیأت‌مدیره و آقای مهندس سیدحسین سلیمی به عنوان نایب رئیس هیأت‌مدیره انتخاب گردیدند. همچنین هیأت‌مدیره آقای خلیل حسن‌زاده کمنند را به عنوان مدیرعامل برگزید.

خاورمیانه در باواریا

کرده است سرلوحه خود قرار دهند و با بهبود و اجرای دقیق مقررات حاکمیت شرکتی در جهت حل مشکلات موجود گام بردارند.

در انتهای این دیدار خانم ایلزه آنگتر وزیر اقتصاد، انرژی، تکنولوژی و رسانه‌های ایالت باواریا ابراز امیدواری کرد هرچه سریع‌تر مشکلات مالی موجود برطرف شوند. وی از رفتار مناسب و حرفه‌ای بانک خاورمیانه و همکاری با شرکت KPMG که باعث شفافیت بیشتر عملکرد این بانک شده تقدیر کرد. در ادامه این نشست دکتر عقیلی سوال‌های هیأت آلمانی پاسخ دادند و در پایان تفاهمنامه همکاری میان بانک خاورمیانه، ایالت باواریا و انجمن صنایع باواریا امضا و مبادله شد.

مدیره بانک خاورمیانه روند تأسیس و فعالیت چند ساله بانک خاورمیانه را برای حاضران تشریح و اشاره کرد که این بانک با رعایت استانداردها و مقررات داخلی و بین‌المللی در زمینه فعالیت عای مبارزه با پولشویی و تطبیق قوانین سرآمدترین بانک ایرانی است.

آقای دکتر عقیلی مدیرعامل بانک نیز به روند تشکیل ایده تأسیس شعبه در مونیخ اشاره کرد و با برشمردن تجربه مناسب همکاری میان دو کشور ایران و آلمان ابراز امیدواری کرد با افزایش و بهبود مراودات میان دو کشور به‌خصوص با ایالت باواریا، شاهد مبادله دانش و فناوری روزآمد و تقویت بنیه تولیدی کالاهای تولیدی و وارداتی باشیم. ایشان با تشکر از خانم آنگتر و آقای بروسارت و حمایت‌های ایشان پیش‌بینی کردند که شعبه مونیخ بانک خاورمیانه در چند ماه آتی افتتاح شود.

در ادامه این نشست آقای برترام بروسارت رییس انجمن صنایع ایالت باواریای آلمان حل مشکلات مالی موجود را از طریق بانک خاورمیانه امکان‌پذیر دانست و سایر بانک‌های ایرانی را تشویق کرد تا مسیری را که بانک خاورمیانه برای به دست آوردن اعتماد دیگران طی

بانک خاورمیانه قرار است در چند ماه آینده اولین شعبه برون مرزی خود را در شهر مونیخ افتتاح کند. ایلزه آنگتر وزیر اقتصاد ایالت باواریا و هیأت همراهش در نشستی میهمان بانک خاورمیانه بودند. این نشست در سالن همایش ساختمان مرکزی برگزار شد.

در ابتدای این نشست دکتر عقیلی مدیرعامل بانک خاورمیانه ضمن خوشامدگویی به هیأت اقتصادی آلمان، توضیحاتی در مورد پیشینه فعالیت بانک و چگونگی ایجاد ارتباط بانکی با ایالت باواریا را بیان کردند. سپس مهندس سلیمی، نایب رییس هیأت مدیره بانک خاورمیانه ضمن تأکید بر لزوم جذب حداقل ۵۰ میلیارد دلار سرمایه خارجی برای رسیدن به رشد اقتصادی ۸ درصدی، از افزایش ۴ برابری درخواست‌ها برای سرمایه‌گذاری در ایران پس از اجرای برجام خبر داد. وی میزان این درخواست‌ها در سال ۲۰۱۵ را ۱٫۲ میلیارد دلار عنوان کرد در حالیکه در ۷ ماه گذشته از سال ۲۰۱۶ این عدد به ۴٫۸ میلیارد دلار رسیده است. او پیش‌بینی کرد میزان این درخواست‌ها تا پایان سال ۲۰۱۶ به ۸ میلیارد دلار برسد. در ادامه آقای دکتر رضا سلطانزاده عضو هیأت

رتبه نخست بانک‌های بورسی از نظر کیفیت افشا و اطلاع‌رسانی

بانک خاورمیانه در دوره شش ماهه اول سال مالی ۱۳۹۵ موفق به شناسایی ۳,۸۳۶ میلیارد ریال درآمد مشاع شد که این مبلغ نسبت به دوره مشابه سال گذشته حاکی از ۲۰ درصد رشد است. در این دوره درآمدهای سرمایه‌گذاری و سپرده‌گذاری و خاور با ۱۴۸ درصد رشد نسبت به شش ماهه اول سال قبل از ۶۱۸ میلیارد ریال فراتر رفت.

در بهار و تابستان امسال بانک خاورمیانه سود بیشتری به سپرده‌گذاران خود پرداخت کرد اما با توجه به بهبود درآمدهای مشاع نسبت به سال گذشته سهم بیشتری را از این درآمدها به خود اختصاص داد. در شش ماهه اول امسال سهم بانک از درآمدهای مشاع حدود ۹۷۷ میلیارد ریال که نسبت به دوره مشابه سال قبل ۲۸ درصد افزایش داشت.

شرکت توانست در نیمه ابتدایی سال جاری با بالا بردن سود و وجه التزام فعالیت‌های غیرمشاع و همچنین بهبود درآمدهای کارمزد و مبادلات ارزی جمع درآمدهای غیرمشاع و همچنین بهبود درآمدهای کارمزد و مبادلات ارزی خود را به ۷۷۴ میلیارد ریال برساند که این مبلغ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۲۲۸ درصد رشد نشان می‌دهد.

مجموع درآمدهای بانک خاورمیانه در نیمه ابتدایی امسال ۱,۸۵۱ میلیارد ریال بود که در قیاس با دوره مشابه سال گذشته ۷۶ درصد رشد را تجربه کرده است. امسال شرکت متحمل هزینه‌های بیشتری نسبت به پارسال شد که علت عمده آن رشد قابل توجه هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول است.

بانک خاورمیانه در دوره شش ماهه اول امسال به سود خالص ۷۹۵ میلیارد ریالی رسید و برای هر سهم ۱۹۹ ریال سود کنار گذاشت. سود واقعی این دوره در قیاس با دوره مشابه سال قبل ۴۳ درصد افزایش یافته است.

برپایه این گزارش در رتبه‌بندی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، براساس امتیاز کسب‌شده از نظر کیفیت افشا و اطلاع‌رسانی مناسب، بانک خاورمیانه در میان بانک‌های بورسی رتبه نخست را کسب کرد. البته اداره نظارت بر ناشران بورسی سازمان بورس و اوراق بهادار با درج اطلاعیه‌ای در سامانه کدال، معیار و امتیاز رتبه‌بندی کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و اوراق بهادار را، اطلاع‌رسانی ناشران براساس وضعیت اطلاع‌رسانی آنها از نظر قابلیت اتکاء و به موقع بودن ارسال اطلاعات محاسبه کرده است.

بر این اساس از میان ۱۰ بانک بورسی، بانک خاورمیانه با کسب ۹۶,۲۷ امتیاز رتبه اول و در میان ۳۰۲ شرکت رتبه هجدهم را به دست آورد.

منبع: هفته‌نامه بورس، هفته چهارم آبان ۱۳۹۵، شماره ۱۷۱

بانک خاورمیانه رتبه نخست مبارزه با پولشویی را کسب کرد

بانک خاورمیانه همواره تلاش می‌کند در انجام کلیه عملیات بانکی از مطابقت با قوانین و مقررات داخلی و بین‌المللی، اطمینان حاصل کند.

قوانین و مقررات داخلی شامل طیف وسیعی از جمله قانون اساسی، قوانین عادی، قوانین بانکداری، مصوبات هیات دولت، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های صادره از بانک مرکزی و مصوبات داخلی بانک است. در زمینه مقررات بین‌المللی، پیمان‌های بین‌المللی، تصمیمات شورای امنیت سازمان ملل متحد، معاهدات بین‌المللی، مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی، مقررات متحدالشکل نهادهای بین‌المللی از جمله اتاق بازرگانی بین‌المللی و سایر مقررات مربوطه ملاک تطبیق قوانین هستند.

بانک خاورمیانه با کسب بیشترین امتیاز در میان ۳۴ بانک و موسسه اعتباری کشور از نظر اجرای مقررات مبارزه با پولشویی رتبه نخست را به دست آورد. بانک مرکزی سالانه چند نوبت بانک‌ها و موسسات اعتباری را از نظر رعایت و اجرای مقررات مبارزه با پولشویی مورد بازرسی و ارزیابی قرار می‌دهد. در بررسی‌های انجام شده در سال ۱۳۹۴، بانک خاورمیانه حداکثر امتیازهای فعالیت‌های مرتبط، نظیر صحت و ثبت اطلاعات، تهیه گزارش‌های مربوط به مبارزه با پولشویی و آموزش کارکنان را به دست آورده است.

مبارزه با پولشویی و تطبیق قوانین در بانک خاورمیانه به منظور تضمین ثبات و امنیت در عملیات بانکی است.

افزایش سرمایه بانک خاورمیانه تصویب شد

با برگزاری جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده، افزایش سرمایه ۱۰۰۰ میلیارد ریالی بانک خاورمیانه به اتفاق آرا به تصویب رسید. جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده بانک خاورمیانه روز پنجشنبه مورخ ۲۸ مرداد ۱۳۹۵ در مجتمع فرهنگی ورزشی تلاش با حضور اکثریت سهامداران برگزار شد. این جلسه به ریاست آقای خسرو ناییب‌هرنجانی رئیس هیات‌مدیره تشکیل شد و پس از ارائه گزارش توجیهی افزایش سرمایه، آقای دکتر عقیلی مدیرعامل بانک به پرسش‌های سهامداران پاسخ دادند. هدف از افزایش سرمایه مواردی از جمله برخورداری از امتیاز اعطای تسهیلات بیشتر، افزایش حق دارایی ثابت و در صورت لزوم گشایش شعبه‌های جدید است. این افزایش سرمایه از محل مطالبات حال شده و آورده نقدی سهامداران تامین می‌شود که در این مورد خاص سود حاصل از فعالیت بانک در سال ۱۳۹۴ تامین‌کننده افزایش سرمایه ۲۵ درصدی خواهد بود. گزارش‌های مربوط به افزایش سرمایه پس از بررسی و تایید بانک مرکزی و سازمان بورس برای تصویب به مجمع عمومی ارائه و پس از رای‌گیری، تصویب شد. با این مصوبه، سرمایه ثبت شده بانک خاورمیانه به ۵۰۰۰ میلیارد ریال افزایش می‌یابد.

اینترنت بانک خاورمیانه موفق به کسب بالاترین رتبه گواهی امنیتی شد

پروتکل SSL برای شرکت‌ها و مشتریان این امکان را فراهم می‌سازد تا بتوانند با اطمینان کامل اطلاعات خصوصی شان مانند شماره کارت اعتباری، نام کاربری و رمز عبور را به یک وب سایت به‌طور محرمانه ارسال کنند. آزمون نفوذ عبارت است از کشف و بررسی راه‌ها و روش‌های دسترسی غیر مجاز به منابع حساس و اطلاعات محرمانه سازمان، در کوتاه‌ترین زمان ممکن. هدف از انجام آزمون‌های نفوذ، پی بردن به نقاط ضعف موجود و آرایه راهکارهای متناسب برای برطرف کردن این نقاط ضعف است.

پیرو تاکید سازمان افتا و مرکز کاشف در خصوص ثبت وبسایت‌های اینترنت بانک، تیم شبکه مدیریت فن‌آوری اطلاعات بانک خاورمیانه، پس از بهینه‌سازی زیرساخت امنیت شبکه بانک، مورد ارزیابی قرار گرفت و موفق به کسب بالاترین رتبه امنیتی گواهی SSL، امتیاز A+ از آزمایشگاه Qualys SSL Labs شد. پروتکل SSL (Socket Secure Layer) یک استاندارد وب برای رمزنگاری اطلاعات بین کاربر و وب سایت است. اطلاعاتی که توسط یک اتصال SSL مبادله می‌شوند به صورت رمز شده ارسال می‌شوند و بدین ترتیب اطلاعات مبادله شده از دزدیده شدن یا استراق سمع محافظت می‌شوند.

کرمان، اردبیل و کرج میزبان خاورمیانه

به منظور گسترش خدمات بانکداری در کشور، سه شعبه غیرنقدی در شهرهای کرمان، اردبیل و کرج به شبکه شعب بانک خاورمیانه پیوستند. شعب غیرنقدی با هدف ارائه خدمات جامع بانکداری و با تمرکز بر بانکداری شرکتی، با دریافت مجوز رسمی از بانک مرکزی ج.ا.ا. برای نخستین بار توسط بانک خاورمیانه افتتاح شده‌اند. این شعب در محل ساختمان‌های اداری و در محیطی اختصاصی به ارائه تمامی خدمات بانکی می‌پردازند. به دلیل ماهیت غیرنقدی این شعب، عملیات واریز و برداشت وجه نقد در محل این شعب انجام نمی‌گیرد و این سرویس با روشی خاص در محل مشتری قابل ارائه است. شعبه کرمان در مجتمع تجاری میلاد در خیابان شهید بهشتی کرمان قرار دارد. شعبه اردبیل در مجتمع تجاری اداری اولدوز پاسارگاد در خیابان امام خمینی اردبیل فعالیت می‌کند و شعبه کرج نیز در مجتمع اداری بل سنتر در بلوار چمران کرج خدمات بانکی را ارائه می‌کند. مراجعین به این شعب می‌توانند زمان‌های ملاقات خود را از قبل تنظیم کنند تا در زمان مراجعه بدون اتلاف وقت از آن‌ها پذیرایی شود.

دو مدرسه "ایران من" با مشارکت بانک خاورمیانه افتتاح شد

داشته است. روز چهارشنبه ۲۴ آذر به مناسبت سالروز ولادت پیامبر گرامی اسلام دو مدرسه شماره ۲۶ و ۲۷ که در روستاهای محروم استان قزوین احداث شده‌اند با حضور نمایندگان بانک و اتاق بازرگانی و جمعی از خیران، مسوولان آموزش و پرورش استان و اهالی و دانش‌آموزان به طور رسمی افتتاح شد. مدرسه ابتدایی "ایران من ۲۶" در روستای گلرور شهرستان آبیک احداث شده، ۳۶۰ متر زیربنا و ۶ کلاس درس دارد و دبیرستان "ایران من ۲۷" در روستای داغلان تاکستان احداث شده، ۱۸۰ متر زیربنا و ۳ کلاس درس دارد.

«پوش ایران من» که هدف آن توسعه آموزشی و برقراری عدالت آموزشی است از دو سال پیش توسط اعضای اتاق‌های بازرگانی و کارآفرینان کشور ایجاد شده است. این پوش با همکاری موسسه مهرگیتی در قدم اول احداث ۱۰۰ مدرسه را در مناطق محروم کشور هدف‌گذاری کرده است. در این حرکت جمعی که در تعامل با نظام آموزش کشور و وزارت آموزش و پرورش فعالیت می‌کند برنامه و جانمایی برای ساخت مدارس ابتدایی در ۱۸ استان کشور طراحی شده است. بانک خاورمیانه نیز با توجه به تعهد به مسوولیت اجتماعی شرکت‌ها در این حرکت مشارکت

ساعت کاری شعبه‌های بانک خاورمیانه در روزهای شنبه تا چهارشنبه از ساعت ۸:۰۰ الی ۱۶:۳۰ و در روزهای پنج‌شنبه از ساعت ۸:۰۰ الی ۱۳:۰۰ می‌باشد.

شعبه‌های بانک خاورمیانه

شهر	شعبه	کد	آدرس	تلفن
تهران	آفتاب	۱۰۰۱	میدان ونک، خیابان شهید خدای، تقاطع خیابان آفتاب، شماره ۱۱۸	۸۸۶۲۳۷۵۰ ۸۸۶۲۳۷۵۲
تهران	نوبخت	۱۰۰۲	خیابان خرمشهر، خیابان شهید عربعلی، نبش خیابان یازدهم، شماره ۵۸	۸۸۵۳۸۳۷۰
تهران	نیاوران	۱۰۰۳	خیابان شهید باهنر، بعد از سه‌راه یاسر، شماره ۲۹۹	۲۲۷۵۹۳۹۸ ۲۲۷۵۹۴۶۶
تهران	الهیه	۱۰۰۴	خیابان شهید فیاضی، خیابان شهید آقابرگی، نبش بن‌بست بیژن، شماره ۳۳	۲۲۳۹۰۹۹۱ ۲۲۳۹۰۶۱۶
تهران	مهستان	۱۰۰۵	شهرک قدس، خیابان ایران‌زمین، شماره ۲۲۰۲	۸۸۵۶۱۶۵۶-۷
تهران	سعادت‌آباد	۱۰۰۶	سعادت‌آباد، بالاتر از میدان سرلشکر شهید طهرانی‌مقدم، نبش کوچه هفتم، شماره ۸۶	۲۲۳۸۲۹۳۸ ۲۲۳۸۲۹۴۶
تهران	بخارست	۱۰۰۷	خیابان احمد قصیر، نبش خیابان پنجم، شماره ۲	۸۸۷۲۹۹۲۵ ۸۸۷۲۹۹۱۶
تهران	زعفرانیه	۱۰۰۸	خیابان ولنجک، انتهای خیابان سیزدهم، تقاطع خیابان ثاراله، شماره ۲	۲۲۴۲۴۷۸۲ ۲۲۴۲۱۷۷۰
تهران	ظفر	۱۰۰۹	خیابان شهید دستگردی، بین بلوار نلسون ماندلا و خیابان ولی‌عصر، شماره ۲۷۷	۸۶۰۸۲۳۸۵
اصفهان	اصفهان	۳۰۰۱	میدان فیض، نبش خیابان میر، شماره ۵	۰۳۱-۳۶۶۴۴۶۸۳-۸۸
تبریز	تبریز	۴۵۰۱	شهرک ولی‌عصر، فلکه رودکی، خیابان رودکی، نبش کوچه سحر، شماره ۵۶۰	۰۴۱-۳۳۲۷۲۶۰۵-۹
شیراز	شیراز	۷۲۰۱	بلوار ستارخان، تقاطع خیابان عقیق‌آباد، شماره ۱۲۷	۰۷۱-۳۶۲۶۸۸۰۷ ۰۷۱-۳۶۲۶۸۳۹۱
مشهد	مشهد	۸۵۰۱	بلوار سجاد، بین چهارراه بهار و چهارراه گلریز، شماره ۴۸	۰۵۱-۳۷۶۵۶۲۲۲
کرمان	کرمان	۸۰۰۱	بعد از میدان آزادی، ابتدای خیابان شهید بهشتی، مجتمع تجاری میلاد، قسمت اداری، طبقه سوم، واحد ۶۰۳	۰۳۴-۳۲۴۷۳۹۱۳
اردبیل	اردبیل	۴۸۵۱	خیابان امام خمینی، روبه‌روی ایستگاه سرعین، مجتمع تجاری اداری الدوز پاسارگاد، طبقه ۴	۰۴۵-۳۳۲۵۸۷۰۱
کرج	کرج	۶۲۴۱	کرج، بلوار چمران، مجتمع اداری البرز بل سنتر، طبقه پنجم، واحد ۵۰۸	۰۲۶-۳۲۸۶۷۳۰۰

بانک خاورمیانه علاوه بر ارائه تمامی خدمات یک بانک تجاری، سایر خدمات حوزه بازار پول و سرمایه را به صورت مستقیم و یا از طریق شرکت‌های زیرمجموعه یا وابسته با رعایت مقررات و ضوابط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان بورس و اوراق بهادار فراهم کرده است.

● شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه

www.mebbco.com

تهران، خیابان شهید دستگردی، بین بلوار نلسون ماندلا و خیابان ولی‌عصر، شماره ۲۷۷ | ۸۶۰۸۰۹۱۹

● شرکت فن‌آوری اطلاعات داده‌پردازان سیمای آفتاب

تهران، خیابان خرمشهر، خیابان شهید عربعلی، نبش خیابان یازدهم، شماره ۱ | ۴۳۶۵۷۰۰۰

● شرکت صرافی خاورمیانه

www.exmeh.com

تهران، سعادت‌آباد، بالاتر از میدان سرلشکر شهید طهرانی‌مقدم، بین کوچه هفتم و نهم | ۲۲۱۳۷۸۴۰

● شرکت بیمه زندگی خاورمیانه

melico.ir

تهران، خیابان احمد قصیر، خیابان ششم، شماره ۷ | ۴-۸۸۵۳۷۳۵۲ و ۴۲۱۷۸۷۱۰

ساختمان ادارات مرکزی

تهران، خیابان احمد قصیر، نبش خیابان پنجم، شماره ۲
تلفن: ۴۲۱۷۸۰۰۰
دورنگار: ۰۹۵ ۸۸۷۰۱۰۹۵
کدپستی: ۱۵۱۳۶۴۵۷۱۷ تهران، صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۴۴۵
www.middleeastbank.ir
info@middleeastbank.ir

آبشار بیست‌هزارستان
عکس: خانانه نیازمند